16 جلد

پردیس

دلند وکیسو مجموعه

غوث خیبری

پـــردیـــس

PROPERTY OF
ACKU
2968

دلنډو کیسو مجموعه

غو ښخیږی

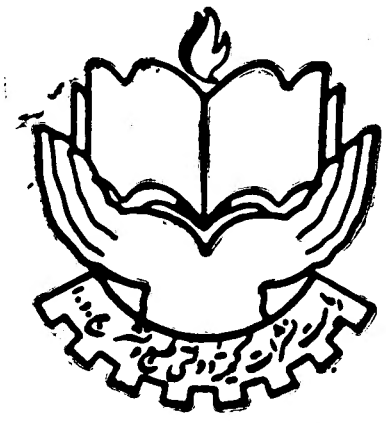

دکتاب نوم : پردیس

لیکـوال : غوث خیبری

کـــال : ۱۳٦٦

گـڼـه : ۱۸۲

تـــوک : ۲۰۰۰

دچاپ ځای : دولتی مطبعه

«یوخبری»

(ماکسیم گورکی)وایی چی (ادبیات باید دیو ښاراویا یوی سیمی ژبه نه وی). زه پخپله دیو کیسه لیکو نکی په توګه دغه عقیده او نظریه سمه بولم او ددی خبری د صحت دپاره دا ثبوت راوړم چې نن دتو لستوی، گورکی ، مایاکوفسکی، هوگو، بالزاك، جك لندن، الن بو، گابریلا مسترال داننزیو، گویته، چارلز دیکنس او د نړی دنورو سترو شاعرانو کیسه لیکو نکو شعرو نه او کیسی یوه جهانی بڼه لري اویوازی د یو هیواد او یوی سیمی پوری اړه نه لري او منحصر ندی ، دشعر او ادب نوابغو خپل آثار په داسی ژبه ندی خلق کړی چې یوازې یوه سیمه ور نه استفاده وکړي شي او نور ې سیمې دهغود استفادې نه محروم پاتې شي البته ددی حقیقت نه هم انکار نشی کیدی چې انسانی جذباتو دزمانې ، چاپیریال او محیط له مخې یوه له بله توپیرلري، خو مهم اصل دلیکوال او شاعر د پاره، ددغو جذباتو دښکاره کولو اوخپل احساس د خر ګندولو دپاره دیوی

داسی ژبی استعمال دی چی په هغه باندی هم دسیمی خلك او هم انسانی جامعه اودنورو سیمو خلك وپوهیږی هغه پوره درك کړی او هضم یی کړی.

زه په شعر او کیسه کی یو شریك عنصر وینم او هغه عنصر تخیلی دی او دغه تخیل هم دجا معی دعینی شرایطو او وا قعیتو نو زیږ نده د ه ځکه خو تخیل په کیسه کی یو بنسټیز عنصر گڼل شو یدی . اوس دغه گناه گڼلی کیږی چی څوك دی شعرته الهام ووا یی او کیسه دی دواقعیت نه په مطلب ډول مجرده وسا تی.

دکیسی په قا لب کی د تخلیل عنصر ځا یو لږوی هنری ژبی ته ضرورت لری اودغه ژبه هنری نثر گڼلی کیږی .چی هر څوك ورباند ی پو هید ی شی دهمد غه حقیقت ترمخی دگور کی دغه وینا رښتیا ثابتیږی چی اد بیات باید دیو ی سیمی او یا یو نبار ژبه نه اوسی چی دیوه هیواد په هغه باندی پوه نشی .

کیسه پخپله داد بیا تو یوه پیاوړی څانگه ده چی په لیکلوکی یی دهنری ژبی یاهنر ی نثر نه کار اخیستل کیږی او په عین حال کی د ځینو منلی شوو مشخصو اوځا نگړ و اصو لو مرا عات په کی ضرور ی دی چی ای.ام. فا ستر د زمان عنصر زیات ضروری بو لی اوکیسه لیکونکی مجبور گنی چی دغه عنصر په پام کی وساتی .

زه نه غواړم چی دکیسی په بیلابیلو تعریفو نو ځان مشغول کړ م او یاد لوستو نکو و خت ونیسم زما په نظر دټولو نه ساده دکیسی په باب داریسطو نظر دی چی وا یی کیسه باید در ی اساسی مر حلی و لری. پیل ،مینځ او پای.

دډیرو پخوا و ختو نو نه کیسه،دیو ادبی ژانر په تو گه په ادبیاتو کی څانگړی ځای لری. او څر نگه چی دیوه انگلیسی پوه او لیکوا ل(الدوس

هاکسلی) خبره ده چی وا یی په هره‌دوره کی خاص اوتا کلی سبك دهنر په ډگر کی حا کم کیږی . (۱)

نو په اوس و خت کی دکیسی لیکلو اسلوب او تکتیك هـــم بنیادی بد لو ن مو ند لی دی. پـــه‌خنیځی او لو ید یځی نړ ی کی د ادبیا تو د غی بیاوړ ی ځانګی د ټو لو نه زیات دپر ګنو پام د ځا ن خوا ته را ګر ځو لی دی. یووخت‌دغټو غټو رو ما نو نو او ناو لو نود لیکلو اولو ستلو روا ج و لیکـــن‌وروسته لنډه کیسه (شارټ ستوری) مینځ ته را غله او کیسی د فور م‌اومحتوا دواړو په لحاظ نو ی وا لی و مو ند او د غه‌تغییر لګیاد ی ور ځ‌په ورځ بشپړ تیا مو می.

زمونږ په هیواد کی ورو ســـتـــی‌پنځوس کلو نه، لنډی کیسی دلیکو دتکامل دوره پیژنـــدل شـــو یده، څنګه چی اوسنی ټو لنه پرو نـــی ټو لنه نده نو ننني کیسه هم پرونی‌کیسه نشی کیدی. که پرو نزمونږ دهیواد لیکوا لو داسی کیسې چی د شفاهی ادب نه‌یی سرچینه اخیسته لیکلی او دو خت او زمان د شرایطواووا قعیتو نو سره سمی وی نـــو یقینا چی نن دو خت غو ښتنی اود ژوند شرایطهغی کیسی منلی‌نشی. دنن ورځی کیسه لیکو نکی هیڅکله‌د کیسی دپاره هغه شان تخیلی‌نشی کو لی او نه هغه (تم) غوره کو لی‌شی.

نن هم دکیسی دپاره شرا یـــط‌بیل دی او هم دکیسی د لیکنی دپاره بیله ژبه اوبیل اد بیا ت دی اوزمونږدلیکوا لو نوی کیسی د نوی و خت او زمان او غو ښتنو انځورو نه‌دی.

په دغو کیسو کی دهند د مشهورمعاصر کیسه لیکو نکی (راجندر- سنګ‌بیدی) خبره (دزما نی دنو ی‌انسان څهره عکاسی شو یده هغـه انسان چی دپرو نی انسان سره په‌هرلحاظ زیات توپیر لری.(۲).

۱ـ دهنر مینځ ته راتګ او پیل-پلوشه ۱۳۵٦ ـ ۷۳ مخ

۲ـشبستان اردو دا یجست ډهلی۱۹۸۵ ـا کتو بر

پرو فیسر عرش صد یقی بل نومیا لی کیسه لیکو نکی وا یی چې د نوی ژوند سره نوی کیسی وزیږیدلی که په شعر کی مثنو ی او قصیده مړه شو یده نو انسان خپل نو ی ژوند اوس پیل کړیدی . (۱)

لیکن زما په عقیده بله اهمه اودنن دپاره (بنیادی مسله داده چې پوه شو خلك څه غواړ ی ، دلیکوا ل نه څه انتظار لر ی ، دلیکوا ل اصلی او ملی وظیفه څه ده اوددی ټو لو مسایلو نه جدی مسله دز مان نیاز او دټولنی غوشتنه ده .(۲)

دغه وجه ده چې لیکوال ،شاعر نقاش اوبل هر هنر مند نشی کو لی او نه باید دخپلی ټو لنی نه جدا اولیږی ژوند وکړی.

لیکوال ، شاعر ، نقاش او سندربول، دخپلی ټولنی په غیږ کی زیږید لی او لو یبد لی او دغه ما شو مد خپلی ټو لنی د ځانګړ و شرا یطو محصول دی. دهغه تن و جوداوروح په دغه ټولنی پوری اړه او تعلق لری. هغه لیکوال ، شاعر او هنر مند چې خپل خلك اوخپل هیوادونه پیژنی اود هغو ی ددرد له ژور وا لی نه بی خبره اوسی دخپل ولس او خپلو خلکو او هیواد نماینده لیکوال ، شا عر اوهنر مند نشی کیدی . دټو لنی نه بیرون پاتی کیدل ، دټو لنی ددردنه احساس کول دی او دټولنی درد نه احساس کو ل هنر مند ، لیکوا ل اوشاعر دمرګ معنی لری.

وایی (الکسی ماکسمویچ پشکوف، چې وروسته یی د(ماکسیم کورکی) په نوم نړیوال شهرت او محبو بیت پیدا کړو داکتو بر انقلا ب ۱۹۱۷ نه ډیر مخکښی په ۱۹۰۱کی د (مارغه اوطوفان) په لیکلو اود (ژوند) په مجله کی دهغه په خپرو لو ټو له روسیه و خو ځید له او په وګړو کی

۱ــ نوای وقت لاهور ۱۹۸۷مارچ افسا نه زیږیږی دعر ش صد یقی مر که ادبی مخ

۲ــ څو طرحی اومقالی دار یوش عباد اللهی وا حد ــ دنو بل خپرونه تهران ۳٤ مخ

یی عظیم هیجان را پیدا او په حقیقت کی یی یو انقلابی روح د خلپی‌ټولنی په مړه کالبوت کی ورداخل کړ.(۱)

او په دی ډول گور کی د خپلی‌ټولنې په وړا ندی خپل تعهد پەځای کړو.

زمونږ دخلکو په ضد د نا اعلان شوی‌جگړی نه ورو سته دلیکوا لو دپاره‌د لیکنی نو ی شرایط مینځ ته را غلل‌او په دغو نو یو شرایطو کی ،زمونږ کیسه لیکو نکو هم دخپـل‌هیواد دزهیر او محنت کش انسان د ژو ند وا قعیتو نه و لیدل اودر بر یدلو انسا نا نو چیغی او فر یاد و نه یی واور ید ل. ددغو چیغو او فر یادونونه نوی کیسی وزیږ ید لی چی دهغو یوه کوچنی نمونه دیو څو افسانو د مجمو عی په شکل ستا سو مهربا نو لو ستو نکو په اختیار کی ده چی‌دهغو یوه بر خه ماد ځینو عینی شا هدا نو نه اور ید لی دی. په دغو کیسوکی دافغا نی ټو لنی د مظلو- میت‌آواز او چت دی. درو حی او جسمی کړاوو نو دردو نکی تصو یر په‌کی انځور شویدی اودزیارکښـانسان د خولو سره دهغه‌وینې‌گډی شوی اودفرا نسو ی ستر شا عر (شارل بود لر) په قول (هغه گلو نه چی په دوزخ کی زرغو نیږی) ور نه‌جوړ شو یدی.

دغه کیسی ټو لی دافغا نستا ن دز یار ایستو نکی انسان د ژو ند عکاسی ده چی د وا قعیتو نو په‌تکیه‌دتخیل د عنصر نه پوره استفاده شو یده او هر تصو یر په هنر ی‌رنگ پرداس شویدی .

په کیسه او داستان کی ژبـــــه‌دیو همیشنی اصل په‌توگه‌مهم‌نقش لری او زمونږ مطلب دژبی نه هغه‌هنر ی‌نثر دی چی پخوا می ور ته اشاره کړ یده .

که نن دعصر او زمان د غو بدلتنواو ایجا با تو تر مخی ، دلنډ ی یا

۱ــ مارکسیم گورکی ، دانشکده های من ۹مخ

مینځنی کیسی فو رم‌او محتوا دواړو تغیر مو ند لی وی نود لیکنی‌اسلو ب او طریقه یا تکتیك هم خا مخا نو ی بڼه غوره کوی اوهغه‌ژبه‌چی‌دهنری نثر په ډول کیسه ور باندی لیکل‌شو یده یا لیکل کیږی په یقین سره باید دلچسپه او په زړه پو ر ی‌و ی چی‌لوستونکی یی په الوستلو کی دتکلیف او زړه تنگی‌احسا س‌ونکړی‌اوما مخکښی وویل چی نن مو نږ د پخوا نو کیسو په ژبه داوس و خت‌کیسه او افسا نه نشو لیکلی او نه به داکار سم او اصو لی وی.

داوسنی کیسی دلیکلو دپاره‌یو وضع شو ی ډیر عمده او مهم اصل (لنډ یز ، او اختصار) دی یعنی په‌لیکنه کی باید اضا فی خبر ی او بی ضرور ته ټکی او عبا رات نه اوسی‌او د کلماتو د استثمارنه ډډه‌شوی وی. دځینو کیسه لیکو نو ځینـــی افسانی‌داسی‌وی‌چی اد(تم)او(تخیل) نه یی کلیمات زیات ښکلی وی اودیوډیر لو ید لی مطلب او مو ضو ع په کا لبوډ یی دکلیما تو ډیر ی‌اصلی‌مر غلری جړ او شوی وی چی زمو نږ دهیواد په کیسه لیکو نکو ملگروکی‌ځینی دغه شان محترم کسان هم شته دی

که چیر ته دالما نی شا عر او ادیب (هانس زا خس) دغه خبره او وینا سمه او ربښتیا وی چی هنراوخلك یودبل په څنگ کی وده کو ی‌او لوړ مقام ته رسیږی ،نوپه ټولنـــه‌کی راغلی بنیادی بد لو ن هم با ید زمونږ دشعور او کیسی په تم او تخیل کی اساسی تغییر راو لی ،د نوی ژوند ن عکاسی په وا قعیت سره‌وشی او هنر یو ضرور ت وپیژند ل شی نه تفنن.

دیو لالها نده او سر گردا نه ژوندتصو یر ، خا مخا دیو سو کا له‌او خو شحا له ژوند د تصو یر سره بنیاد ی‌توپیر لری، او هر تصو یر ځا نله رنگ او قالب لرلی شی.

وا یی چی په کیسه او افسا نه‌کی دانسا نی ذهن دتکا مل مرا تب

ډیر ښه معلو میدای شی. دولسونوشفا هی کیسی او افسا ی اونکلو نه، ددوی دابتدا یی مر حلو ډیر ژو ندی‌مثا لو نه دی. نو که چیر ته مو نږپه اوسنی و خت اوانقلابی سختو شرایطو کی کیسه او افسا نه لیکو نوایا دابه را تلو نکو نسلو نو ته زمو نږدذهن او چا پیر یال دتکا مل بیلگه په لاس ورنکړی او هغو ی به دد ی‌وخت او زما نی د زهیر او ربړیدلی انسان دکړ اوو نو په حقیقت خبر نکړی .

آیا مونږ همدا نن ، د(آدام خان اودر خا نی) (فتح خان او را بیـــا) (بنادی او بیبو) (مومن خـان او-شرینو) د فـــو لکلـوری‌کیسواو ولسی نکلو نو په لو ستلو د هغه و خت دافغا نی او پښتنی ټو لنی د حالاتو تصو یر نشو لید لی او د هغه و خت دخلکو دذهنی تکا مـــل اندازه نشو لگو لی؟

مونږ مخښکی یادو نه و کړه چی‌افسا نه د مختلفو اوبیلا بیلو اجزاو عناصر و او بر خو نه جو ړه ده‌اوداټول پخپل خپل ځای کی مهم دی چی ددغو دیوه په کمبود کیدو سره‌هم کیسه ناقصه او نا تما مه پا تی کیږی. دغه ټول اجزا او عنا صر په‌خاص مهارت سره دکیسه لیکو نکی له خواد هنر ی نثر په مر غلین مزی‌پیل کیږی چی داد کیسی تکتیکـی اړخ تشکیلو ی په کیسه کی‌مختلف(کرکټرو نه) په‌یوه گډ ه او شریکه ژبه خبر ی کوی او هرځه په یوتا-کلی‌محور چورلی . ددغه نظام گډو-ټول او دکیسی د چو کا ټ او قالب‌نړول په حقیقت کی دافسانی‌مرگ دی .

په ټو لنه کی دوا قعیتو نو لیدل‌اوپه یوی افسانی کی‌دهغو انځور کول دیوی‌ر یالیستیکی‌کیسی وجوډ تشکیلوی او ریا لیزم زمو نږ دعصر دادبیاتو روح گډلی شی. ډزیار-ایسنکی اومبارز انسان د ژ وند ا-نه عینی واقعیتونه ددی زمانـــــی دکیسو اصلی (تمونه) دی. ذظـلم او استبداد په ضد قیام او د مظلوم‌انسا نیت د آوازپور ته کو ل،دروانی

سدی د هنر اصلی خصو صیت دی‌اود کیسی او افسانی تخلیق کوونکی هم په واقعیت کی یو هنرمنددی. رسام او نقاش‌د رنګونوپه استعمال یوه تا بلو جوړوی او دغه‌تابلو پخپله‌دیوی مو ضو ع معر فی‌کوو نکی وی اوافسا نه لیکو نکی په هنر ی نثر،دکیسی په فورم کی‌دخپلی تولنی‌یو واقعیت تر سیمو ی او انسا نی‌جامعه‌ته یی دیو ی تابلو په حیث چی تول جز یات او کلیات‌په کی ښکار ه شوی او بر جسته شو ی وی‌وړاندی کوی دو چی هرځومره‌تولنه تحول مو می او بد لو ن پیداکوی، هترپه همغه اندازه دهغه سره‌یو ځا ی‌دودی‌اوتکامل په لور وړاندی ځی. په‌همدی دلیل مونږ د(هانس زد خس)نظـــراو عقیده صحیح بو لو چی وا یی:

هنر او خلك یو دبله سره و ده‌مومی او لو ړ مقام ته رسی .

نن چی زمونږ ټو لنه ، دنا اعلان‌شوی جګړی نه در راپیدا شووشرا یطو په غیږ کی د نو یو مسا یلو او مشکلا تو سره مخا مخ ده نودیو کیسه لیکو نکی په تو ګه نشم کولی‌دغه وا قعیتو نه له نظر ه‌وغورځو م. زه دافغا نی ټو لنی یو غړ ی یم اوپه جا معه کی دشتو دردو تو اوغمونو لری نشم پا تی کیدی ځکه چی یوه‌جا معه، دیو واحد پیکر حیثیت لر ی او په دغه ټو لنه کی غم او درد . ښادی او خو شحا لی هم شر یکه‌وی. په دغو کیسو کی چی د هغو وړ ه‌مجمو عه ستا سو پلاس کی ده، دغه واقعیتونه ، در دونه او غـــمونه‌انځور شو یدی خود عوه نشم کو لی چی دغه انځور به جا مع او کا مل‌اوسی. په دی بر خه کی زه دزړه له کومی قدرمنو لو ستو نکو ته خپل ــعذر وړا ندی کو م.

په دغو کیسو کی دبارو تو بوی،دهیرو ځین وجود او دافغا نستان دخلکو په ضد دنااعلان شو ی جګړ ی‌اوتر یخ لو ګی،په محسو س او نا محسوس دول تر ستر ګو کیږی ، دجګړی تور لوګی چی اوســ هم‌د دښمنانو ډلږی نه زمږ دهیوا دشین آسمان په مخ را خوریږی اودغه پاکه هوا او فضاکرغیږ نـــه کوی.

ډیر ښه معلو میدای شی. دولسونوشفا هی کیسی او افسا ی اونکلو نه، ددوی دابتدا یی مر حلو ډیر ژو ندی‌مثا لو نه دی. نو که چیر ته مو نړپه اوسنی و خت اوانقلابی سختو شرایطو کی کیسه او افسا نه لیکو نوایا دابه را تلو نکو نسلو نو ته زمو نږدذهن او چا پیر یال دتکا مل بیلگه په لاس ورنکړی او هغو ی به دد ی‌وخت او زما نی د زهیر او دبډیدلی انسان دکړ اوو نو په حقیقت خبرنکړی .

آیا مونږ همدا نن ، د(آدام خان اودر خا نی) (فتح خان او را بیـــا) (شادی او بیبو) (مومن خـان او-شرینو) د فـــو لکلـوری‌کیسواو ولسی نکلو تو په لو ستلو د هغه و خت دافغا نی او پښتنی ټو لنی د حالاتو تصو یر نشو لید لی او د هغه و خت دخلکو دذهنی تکا مـــل اندازه نشو لگو لی؟

مونږ مخښکی یادو نه و کړه چی‌افسا نه د مختلفو اوبیلا بیلو اجزاو عناصر و او بر خو نه جو ړه ده‌اوداټول بخپل خپل ځای کی مهم دی چی ددغو دیوه په کمبود کیدو سره‌هم کیسه ناقصه او نا تما مه پا تی کیږی. دغه ټول اجزا او عنا صر په‌خاص مهارت سره دکیسه لیکو نکی له خواد هنر ی نثر په مر غلین مزی‌پیل کیږی چی داد کیسی تکنیکـی اړخ تشکیلو ی په کیسه کی‌مختلف(کرکټرو نه) په‌یوه گډ ه او شریکه ژبه خبر ی کوی او هرځه په یوټا-کلی‌محور چورلی . ددغه "نظام گډوډ- ټول او دکیسی د چو کا ټ او قالب‌نړول په حقیقت کی دافسانی‌مرگ دی .

په ټو لنه کی دوا قعیتو نو لیدل‌اوپه یوی افسانی کی‌دهغو انځور کول دیوږ یالیستیکی‌کیسی وجوډ تشکیلوی او ریا لیزم ژمو نږ دعصر دادبیاتو روح گنـلی شی. ډزیار-ایسنکی اومبارز انسان د ژ ونه ا- نه عینی واقعیتونه ددی زمانـــی دکیسو اصلی (تمونه) دی. ډظـلم او استبداد په ضد قیام او د مظلوم‌انسا نیت د آوازپور ته کو ل،دروانی

زمونږ د خلکو دا من او سو لی‌آواز ته لااوس هم د جنګ دیو غور یږ ی او دغی جنتی خاور ی ته‌لااوس‌هم د دښمنا نو ستر ګی کږ ی دی. افغا نستان اوس هم دجنګ او نا اعلان شو ی جګړ ی دلو ګو نه پـه تکلیف کې دی او زمو نږ د پلارنیکه‌سکه بچی تر ننه پور ی په بهر نیو ملکو نو کی ایسار سا تلی‌شویدی.

دوطن نه دلیر پا تی کیدو درد هم‌دهغو سره دی چی دهیواد نه لیر ی دی او هم دهغو سره دی چی په خپل‌سر لوړ ی هیواد کی اوسیږ ی او نن سبا چی په کابل کی دامن او سو لی کو م سراسر ی کنفرانس جوړونکی دی دهیواد نه دبیرو ن او دهیواد دننه افغا نا نو امیدو نه او ار ما و نه ور پور ی تړ لی‌دی.

امن‌اوسوله‌په‌اوس و خت کی د ټـول بشر یـت او دټـو لـــو افغـا نـا نـو ملی ار مان‌ډی‌اوددی‌ار مان دپوره کیدود پاره دافغا ن سا هوو لس نما ینده ګان را غو نډیږ ی او د خپل تار یخی دود سره‌سم سراسر ی جر ګه جوړو ی ، نن‌سباد هرافغا ن لاسو نه دا من اوسو لی دسرا سر ی جر ګی دکا میا بی په‌دوعا پور ته دی او دخدا ی پاك(ج) نه دهغه ناسور رغید ل غواړ ی‌دکوم‌په باب چی دغه کیسی لیکلی‌شو یدی اوکوم چی زمونږ دولس او خلکو په‌وجود کی ددی وطن دپر مختګ او سوکالی اوپدی ویاړلـــی هیوادکی دامن اوسو لی دښمنا نو را پیدا کړ یدی اوداد ی دهغه دعلاج دپاره‌سراسری جرګه جوړ ید و نکی ده.

زه ددغه سراسری کنفرانس دبر یا لیتوب او دهغه نه دغوره نتیجو تر لاسه کیدو په هیله دخپلوکیسو دغه مجمو عه دا من اوسو لی کانفرانس ته وړاندی‌کوم، هغه‌امن‌اوسو له چی دافغا نستان لکو نه‌او ملیو نونه اود سو له دوستی نړ ی‌کروړو نه خلك دهغه په انتظار کی کی‌دی. ...

هغه امن او سو له چی د هیوادنه‌بهر مرور او خفه شو ی ورو نه دهغه

په‌امید ژوند ی دی او دوطن په یـاد دوښکی تویو ی دیر دیسی دسختی شیبی برداشت کوی او خپل کور ته‌دبیرته را ستنیدولاری الـتـوی... بریدو نـه ما تـوی او خنـدو نه‌دمینځه وړی او هغه امـن اوسولـه چی دخدا ی حکم دی والصلح خیر.

غوث خیبری‌غوری مینه دسنبلی ۳۰ـ ۱۳۶۶

PROPERTY OF
ACKU
2968

پـــردیـــس

.... او ما دلو مړ ی ځل دپاره دخپلو وینو مزه و څکله ، هیڅکله می دافکر نشو کو لی چی زماو ینه به‌دو مره تروه وی، داسی را ته‌بنکاره شوه چی په دنیا کی دتو لو غر یبانووینه تروه ده او یواز ی معتبر خلك، هغو ی چی سحرا وبیګا غو ړ ی‌ډوډی‌خوری اوښه نعمتو نه ور ته پـــه دستر خوان پرا ته وی، د هغو ی‌وینه خوږه وی دامی دنورو د خو لی اور ید لی چی دهغو په‌و ینه کی هم‌شکره پر ته وی، څه خبر یم چی داوښتیا دی که دروغ...

ز داځنګه پیښ شو ل چی ما دخپلی‌وینی مزه و څکله ، خبره داوه چی دشپی تیاره به خوره شوه او مونږ به‌خپله ډیوه مړه کړه، نو ما شوم چنار گل به گرار کرار ژړا شرو ع‌کړه هغه به همیشه زما او دخپلی‌مور (بخت جما لی) تر مینځه پرو ت و لیکن بخت جمالی به دهغه‌سره‌ډیره حوصله کوله، دهغه په ژړا بـــه‌یـــی‌چرت نه‌خرا بو لو ، حتی چی زما نه‌به هغه ډیره ژرو یده کید له او بیا به‌دځانه او جها نه خبره نه‌وه. په‌دی علت هم شبه نه‌پوهیدم چـــی بـــخت‌جما لی ته خو ب دو مره ژر څنګه راځی او زه دنیمو شپو پو ری‌وینې‌پروت یم، خود چنار گل ژړا د بی خو بی نه هم یو غټ مصیبت و اوپه‌هغه شپه می حو صله تنګه شوه‌اود چنار گل دو هلو دپاره می لا س‌پورته‌کړو اودلاس پور ته کو لو سره می

گو تی داغزو په هغه پیتی ولګید ی ګوم چی زما سر ته پرو ت و اومونږ به‌دډوډی پخولو دپاره ذهغه‌نه کار اخیستو گو تو می یو سوزش وکړو او بی اختیاره می هغه خولی‌ته‌یوړی داکار زمانه یی اختیاره و شواو په‌دی و خت کی زما خو له تروه‌شوه‌پوه شوم چی گوتی می‌وینی شو- یدی، تیاره وه، په ټوله‌کیږدی‌کی‌ستر گه په ستر گه نه ښکار ید له زه هم په غوسه شو ی وم په بخت‌جما لی می غږ وکړو:

— بختی .... وابختی ....کـم‌بختی څو مره .....

بخت جما لی زګیرو ی و کړواوپه‌ورو آواز وویل :

—نن شپه می زړه بیا درد کولو تیره شپه خو بیا ښه وم او نن‌زیاته ستړی شوم ځکه .....

مادبخت جما لی خبره غوخه کړه اوپه قهر می ور ته‌وویل:

—کړ تی مه کوه، پا څه ډیوه‌ولګوه‌چی گو تی می وینی شو یدی . اوس به‌می جا می بی نمازه کړی ....

بخت جما لی ډیوه ولګو له او ډډیوی په رڼا کی می گوتی په‌وینو لړلی ولیدلی . بخت جمالی‌ماتـــه‌وکتل او پو ښتنه یی وکړه.

— داولی‌دچنار گل پلاره ...!

لاس او گو تو می چندان درد نه کولو لیکن وینی می هسی بهـا نه کړی او په قهر می بخت جما لی ته‌وکتل اوومی وویل:

—ښځی دغه هلك می لړ مو نځوړلی ماوی چی چیر ته یی سرد تیږی لاندی کړم.....

بخت جمالی دخوب اودردنه پـــه ډکو ستر گو ما ته و کتل اواوښکی یی په ستر گو کی ډندډنه شو ی‌په‌نیو لی او غمجن آواز یی وو یل:

— دایو ډکی دی هم په‌ماته‌پیروز کیږی. دخدای مال دی سړیه‌ډهغه

څه ګناه‌ده ..... په قهر می د بختی‌لاس دځا نه لیر ی کړو او په غوسه می دهغی نه دکپړ ی غو ښتنه وکړه‌چی وینه ور باندی پا که کړم او ګو تی‌ور باندی و تړم ....

بخت جما لی یوه پا که ټوټه راکړه‌اوګو تی می ور باندی وتړ لی او چنار ګل ته می بدبد و کتل....چنارګل یوکلن و خو ددوه کلن‌برابریی ونه جګه شوی وه، اته کا له زماادبخت جما لی دواده شوی وو او په دی اتو کا لو کی یواز ی چنار ګل‌دمور غیږ ډکه کړی وه اوبس، او لادو نه در ی څلور وشو لیکن ټول‌پتې سترګی لاړل او دغــه چنارګل را ته ژوندی پا تی شوی و. ....

یوځوی همیشه نازولی وی اوچنارګل هم نازو لی و خو کو مه ور ځ چی دی پردی څمکی ته را غلو اوپه‌پردی خیمه کی مو ژوند شرو ع کړو نود چنار ګل په باب هم زما طبیعت‌تغییر وکړو ، اوددی و جه داوه چی دی پردی خیمی په‌ما ډیر بد تا ثیرغور ځو لی و بی اختیاره می دیو ی ورځی نه بلی ور ځی ته‌تغییر کو لواو پخپله پو هیدم چی په ما څه‌روان دی.

زمونږ دخیمی نه دشمشاد څو که‌له ورا په ښکار ید له ، او د ی‌څوکی ته به ماسحر او مابنام کتل، مانځه‌ته‌په همغه لورو در یدم څکه چی قبله همغه‌خوا وه او چی کله به‌می ددوعالاسو نه پور ته کړل ، دلا سو نو په محراب کی به می شمشاد کتلو ،هغه‌شمشاد چی ما د هغی په غیږ کی لوبی کړی وی او لوی شوی وم. همداوس دشمشاد دخاورو او تیږو بوی زما په دماغ کی تازه دی خو هغه بوی، ددی خیمی په خاوره کی نشته دی. څوځو وار ی می دبخت‌جما لی نه پوښتلی‌دی چی ددی‌خیمې بوی خوسړی وژنی، زما خوپه دی زړه‌پل شانته لګیږ ی ....ته...

یوه ورځ بخت جما لی په خبره کی راودنګل اوویی وایل .

ـما ته خو په کی دزړه دردراپیداشو او خدا ی خبر چی ددغه دردنه به ژوند ی پا تی شم او کنه .....څو ار لس میاشتی شوی وی چی مونږ دی خیمی ته راغلی وو. دلته موژو ند دتیر و خت نه لس چنده خراب شو،هره‌خوا راته پردی‌پردی‌دی ښکار یده بد لی څهری موسحر اوبیګا لید لی ، دغه څهر ی داسی‌وی لکه کو ته سکه، زړه موور باندی نه‌خوږ یدو، مینه موور با ند ی‌چندان‌نه را تله ،انسا نان خو ټو لظاهراء یو شان دی،خو په‌دی علت نه‌پوهیدم‌چی‌ولی یوه‌څهره خوږه او بله ترخه وی. څوار لس میاشتی موږ په دغه‌خیمه کی تیری کړی وی او په دی موده کی بخت جما لی هم زیا ت تغییرو خوړ .درنګ‌اورخ سرخی‌یی دمینځه لاړه غوښینی مـتی اوقوی‌ا ندا م یی کا وا ك او سســت‌شانی شوه په‌اندك کار به نـاجوړه شوه‌اوپه ږه خبره به‌یی سترګو لـــه اوښکی راغلی .

دهغه دژو ند یواز ینی مشغو لاهمغه چنار ګل‌و، مابه کله کله هغی ته‌په دقت کتل او خپه کیدم به. څان به‌راته ملا مته او شرمسا ر ښکاریدو ځکه چی بخت‌جما لی دورو ستی شیبی او ور ځی پور ی ماته مشوره رانه‌کړه چی دخپل کلی‌کور نه‌کډه وا خلم او دلته ، دی خیمی ته‌راشم ، هغی‌څو واری‌زه ملامته کړی وم چی‌و لی خپل نغری سوړ پرید م او بلی خوا ته څم ،هغه خوا چی آینده یی نا معلو مه‌ده اوپه عاقبت یی څوك نه شی‌پوهیدلی‌هغه خوا چی بی لور ی او بی‌لودنه ده...

زه په‌لیك لو ست ډیر ښه پو هیدلم خو بخت جماله بی سوا ده‌وه لیکن باشعوره او بافهمه ښځه وه‌ډیرو وړو وړو خبرو ته یي پا م

کیدی شو، کله چی ما هغی ته داخبره وکړه چی بایدله خپل کور ه لاړ شو نو هغه حیرانه شوه او په‌تعجب یی‌زما نه تپو س وکړو:

ـ دچنار گل پلاره ... ! دا ته‌څه‌وایی . چیر ته ځی او کور اور پریږدی ؟

ماوویل :

ـ چیر ته چی‌نور تللی دی ...

بخت جمالی گو ته په رخسا رکیښوده او په دقت یی زماخو لی‌ته وکتل ،لږه شیبه چوپ پاتی شوه‌او بیا یی وویل:

ـ هغوی چی تللی خو خوشحاله نه ډی او په‌غمو نو ککړ دی او ...

مادبخت جمالی خبره غو څه کړه‌او وچولی می‌تریو کړو، په‌غو سه می ور ته‌وویل:

ـ بختی ډیری خبری مه کوه ، خبره خلاصه ده او سبا شپه به‌کډه بارو ...

بخت جمالی ماته‌په کتلو‌ستر‌گو نه او ښکی توی کړی او لاړ ه په کونج‌کی کیناسته ، زه دکو ټی نه‌بهر لاړم اودشنو پټیو خوا ته‌روان شوم ، هلته می د(اکرم)سره‌و عده‌وه چی په خپله معا مله به خبر ی کوو .د وعدی په‌څای کی‌راته (اکرم)ولاړو، دپټی په‌پو له کینا ستـــــو او خبری مو شروع کړی ، اکر م‌وویل:

ـ فارو قه ... ! څوك چـــــی‌چالاك وو هغوی پښی سپکی کړ ی او کلی یی پریښود ،څانو نه یی‌بلی خوا ته‌و یستل ، کار جوړ دی او سبا شپه به دی کډه په قچر وبارکړو، سباغر مه یابل ماز دیگر به‌که خیروی خپل منزل تـــــــه‌ورسیږ ی ...

اکرم خبری کو لی او ما مخا مخ‌هدیر ی ته‌کتل چی زمو نږدپلرونو او نیکو نو قبرونه په‌کی‌وو . غوږمی اکر می ته‌و لیکن ستر‌گو مـــی

قبرونه کتل ، په‌تاز ه قبرونو کی‌می دتازه مړوخپره رایادو له ،دهر یوه مخ شغلی و هلی او پړه قیدو،سره سره اننگی او خو شحا لـــه بشری ...

اکرم پوه شو چی زما فکر بله‌خوا دی نو لاس یی راته‌په مـــټ کیښودو او ویی ویل:

ـ هلکه فارو قه ...! څه‌چرتونه‌وهی ، مړه وخت مه ضا یـــــع کوه ...

ورو می مخ اکرم ته‌وا ړو لو اودهغه سترګو او تورو شخوبڼیتوته می و کتل ، بیا می لاس هدیر ی‌ته‌ونیو او هغه‌ته می وویل:

ـ اکرمه ... ! دغی مخا مخ‌هدیری‌ته می کتل ، خپل دپلار نیکه،خپلو خپلوانو دقبرونو سرو جنډو تـــه‌می کتل ...

اکرم پړک پړک و خندل او و یی‌ویل:

ـ هغوی دی الله تعالی و ببنبی‌خوژو ندی دی هم خپل کارکوی، بس‌زه‌لاړم ...په خپله‌و عده بـــــه‌راشم ...

اکرم لاړ ، هغه ډیر ی خبر ی‌کړی‌وی خو ما لږ ی او ریدلی وی ، اود ټو لو نه‌زیاته می آخری خبره‌په‌غوږ کی انګازه شوه چی هغـــــه وویل په خپله و عده به راشم اودغه وعده سباشپه وه ...

لږه شیبه می بیافکر خراب شو،خواو شا شنو پټیو او مخا مـــــخ دهدیرو سرو جنډو ته می‌و کتل.په‌زړه کی می یو توفا ن راو لاړ شوی و او مغزو می جو ش‌خوړلو،دو جود رګو نو می دردکولو اوسر تر پایه ناآرام او پریشان‌وم ...

داکرم دتللو نه ښایسته ښـــــه‌شیبه وروسته له‌ځایه‌راپا څیـ د م او کورته روان شوم ، په‌کور کی می‌بخت‌جماله سری ستر گی و لیدله او پوه شوم چی هغی غر ټیبی ډیرژړلی دی . بخت‌جما لی چی ما ته

وکتل نود پرو نی په پیخکه یې زمادستورګو نه دوه څلښکې او ښکې پاکې کړ ی ،زه په څان نه‌و م پوه‌شوی چې دغه او ښکې کلله او څه وخت زما په‌ستورګو کې وا پیدا شوی‌او بیارتو یې شو یدی او بخت ـ جمالې په خومره مهربانې هغه ز مادستورګو او مخ نه‌پاکې کړی.

بخت‌جما لی په‌سر باندی پرو نی‌سم کړو او ویې ویل:

ـیوه پیاله چای نه څښې ؟

په ګیډه کې کینا ستم او بخت‌جمالې ته‌مې وویل :

ـ بختې ! نقدی پیسې به زمد څان سره وا خلم اود ستـــر واو سپینو کالی (ګانې) به ته غو تـه‌کړی ، خبره بس دسبا شپې ده...

دارا ته‌و یلې شې چې کـــه‌ونه کړم خو ژو ندی به مې هـــم پرې‌نه زدی ... هغه شپه‌راورسیده‌او مونږ داکرم دسړی سره ووا ن شوو ، په‌لاره کې شنه پتې‌اوکنډې‌کپر ی ژیاتی وی ، خو چې‌غر نې سیمې ته راور سیدولاره مشکله اوسخته شوه. چنار ګل به‌ګله ما او ګله بخت‌جمالې وا خیستو . پـــه‌قچرویاندی بکسونه اوبستری با ر وی اود اکرم سړی مخکې مخکې روان‌و. لګه څنګه چې اکرم ویلې وو، دریمه‌ور ځ مازپګر ماز یګر ،هغه منزل ته ورسیدو ګوم چې‌باید شپه دوه هلته پاتې شوی وا ی .چنارګل تو له لارو یده و، مو نږ دریمه شپه دغې خیمې ته‌راورسیدو چې نن په‌کې ژو ندګوو .

په لاره کې مو مصیبتو نه‌ولیدل،هره شیبه مو مرګ په‌سترګـــو لیدلو ، دناپیژ ندو نکو تو پـــک لرونکو نه مو ویره وه هغوی پـه هیڅا رحم نه‌کولو لاری د یـــر ی‌سختی‌و ی او که داو پو ذ خیره‌را سره نه‌وای نو دتندی دلا سه مومرګ حتمی‌و ...

دخیمې شپه راته دقبر شپـــه‌ښکاره شوه ځکه چې د خیمو ژوند

مو کله نه‌و کړی او تصو ر یی هم‌راته‌گران‌و . لیکن او س مو هغه ولید ...

مونږ داسی‌وو لکه سپړی چی په هوا خوږ ندوی ، او یاداو بوپه سرولاړوی ، په او له‌شپه چی له‌کوره راوو تلو تیاره را سره ملګری شوه اود خیمی دشپی ور خـــی‌پوری راسره ملګری وه . په خیمه کی هم تیاره وه او بیرو ن هـــم، چنارګل او س دری کلن شوی واو چی دشپی به مو ډیوه مړه کړه نودهغه ژړا به‌شروع شوه او هغه‌شپه می‌په څپیړه وو هلو چی لاس می‌داغزو په‌پیتی و لګید او ګو تی می وینی شوی ...

هلته مونږ داغزو په بسترپراته‌وو ،دژو ند همسی نوم‌و او بس ...

په‌تیاره کی موژوند و اودرنـــاامیدراسره نه‌و ، بخت جما له دزړه په درد اخته شوی‌وه او چنار ګل‌هم‌جوړ نه‌و ،ډیرو خت په دوادرمل پسی ګرځیدم خو هغه می په ډیره‌مشکله پیدا‌کو لی شوه دلیر ی‌نه دوطن احوال راتلو اود تو لو نه نژدی راته دشمشاد خو کـــــه ښکارید له . بس هغه ته می کتل‌اودزړه تسل می کو لو ...

کله کله چی به انګریزا ن یانوررا غلل نومونږ په حکو متی‌کسانو یو لوی او ارت میدا ن ته‌وویستواو هلته به‌یی کینولو چی‌د هغو ی خبری واورو او چی خوک به‌نه تلل‌نوو هل به‌یی خو ړل او ما خـــو واری وهل خوږ لی‌وو ...

هفتی او میاشتی په یو ګو نګ‌او نا مفهو مه حالت کی راباند ی تیر شو ل ،زیا ت وخت می دبخت‌جما لی دسرو یا سپینو ګانه،ښار ته‌وړ له اود هغه ځای‌نه‌می دوا درمل‌راوړ ل ، په دی ژوند مو هم‌قناعت کړی‌و خو یوو خت دښار ته هم‌منع‌شوو او حکم‌و شو چی هیڅوک‌ښار ته‌نه‌شی تلای او چی خو ک پـــه‌ښار کی وو هغو ی یی هم خیمو ته

راو ستل ،ژو ند دیو درونه پیتی په‌شان زما په‌سر او اوږو فشـــار راوړی و . بخت جما له ور څ په‌ورځ خرابیدله او ژړ ید له ، یواز ی چنار گل دهغه دزړ ه تکیه اودروح‌خو شحالتیا وه او بس ...

په دی پوه شوم چی که بخت‌ـجمالی ته در مل‌ونه‌رسیږ ی‌د مینځه څی اودبلی خوا پیښور نبار تـــه‌تگ هم منع شوی و نود لیو نیو پشان می عقل پریشانه شو ،چاره‌می لټو له چی څنگه نبار ته لا ړ شم اود بخت جما لی دپاره در مل‌راوړم ، یوسړی چی زمو نږ د خیمو څارنه‌یی کو له او زه یی په‌ژبه نه پوهیدم، همیشه د خیمی‌په مخکی تیر یدلو ، یوه‌ور څ می هغه‌دخیمی په‌خو له کی ودرو او‌دپیسو یووړو کی بندل می‌ور کړو .بیامی‌ورته د دواپو ړی ور نبکاره کړی او ورته‌می په اشاره اشاره کـــی‌وویل:

ـ دغه دغه ... دوا ... زه‌ژه ...له‌نبار نه راوړ م... اود چنار گل په نبودلو می‌ور ته په اشاره کی‌داسی وویل چی ددغه ماشو مور ناروغه ده...

هغه سړی چی پښتون نه و خو بیا هم زما په خبره پوه شو ،ویی خندل او زه یی په‌شاو تپولم او داسی یی‌وپو هلوم چی‌نور کو لی شم په‌پته نبار ته‌لاړ شم او درمل‌راوړم .بس دغه کارزما دپاره د یو ستر نعمت خیثیت پیدا کړو، کله‌ناکله په می هغه سړی ته پیســی ورکولی او نبارته به د ددوا دپاره‌تللم ...

هفته نیمه په همد غه ډول نبار ته‌لاړم او دوا می دبخت جما لـــی دپاره راوړله. دویمه هفته وه چی‌زه دنبارنه ناو خته خیمی تـــه راور سیدلم ، هلته په‌خیمه کی‌بخت‌جمالی ژړل او ټول مخ یی په‌اوښکو لوند شوی‌و ، خیمی ته دورتنوتلوسره می په وار خطا یی هغه ثـــه وکتل او پوښتنه می‌وکړه:

ـ بختی ولی ؟ درد دی زیسات‌شویدی ؟په ما باندی لږناوخته شو ... بخت جما لی سفر کی‌پاکی‌کړی اود ژړا نه په ډك آواز یی خواب راکړو:

ـ دچنار گل پلاره ! چنار گل دسهاره تر او سـه نه‌دی راغلی. خواو شا خیمی ماو لیدلی خو پیدامی نه‌کړو او هیچا یی پته هم رانه کړه...

فور می پهستر‌گو تیاره را غله،په مغزو کی می درد احساس کړو، په مثنه دخیمی نه‌وو تم اودچنارگل‌په‌لټو لو می‌پیل‌وکړو ، دهری‌خیمی منځکی می همد غه آواز کولو چـی‌چنار گله ... چنار گله ...

واچنار گله ... هر چابه را ته‌ویل زوی ډی‌ورك دی ... هلك دی ورك دی ، هغه تیره میا شتدفلانی‌زوی لودفلانی کور نی هلك هسم لادرکه شو .... الله دی یی را پیداکړی...

یوه شپه ، دوه شپی ، دری‌شپی‌او نوری شپی تیری شو ی لیکـن دچنارگل آواز مونږ وانه‌ور ید اونه‌یی چاپته راکړه ، هغه سړی ته چی ماپیسی ور کولی ، هغه ته می‌هم په ژړا ژړا کی دچنار گل‌دورك کیه‌و خبرورکړو خو هغه هیڅ ونه‌ویل او یواز ی یی‌زه پهشاو تپولم اوپه خپله منه لاړ ... دوه میاشتی‌دچنارگل دور ه کیدو او لا در که کیدونه تیری شو ی ،په پینبورښارکی می زیا ت کسا ن په دی خبر کړل‌چی زما دری کلن ماشوم چنار گل ورك شو یدی ، پهښار کی می واوریدل چی د مها جروپه‌خیمو کی‌دغه کار همیشه‌کیږ ی تراو سـه پوری زیا ت ماشوما نه، نجو نی اوهلکا ن ورك شویدی ...

دبخت جمالی حالت اوٌ سرد خطرمرحلی ته رسیدلی‌و ،هغی د در ملو دخوږ لو نه‌پهه کو له اود کـسـت‌مریضه شوی‌وه ، زمونږ په خوا کی دپر تو خیمو نه به خینی‌نارینه‌او ښځی تپو س له‌راتللی لیکـن

حیچا دبخت جمالی علاج نه‌شوکولی، نه هم ستری ستو مانه ، ز بو ن او پریشانه شوی‌دم ، دشپی اودوڅی په مندو کی‌و م ، کله‌دبخت جمالی دبیماری په و جه او کله دچنارگل دورك کیدو له کبله ، نه‌د شپی بستر ته تللی شوم او نه دورڅی داسی تصور می کولو چی بستر می داغزو نه لګ دی ... په‌دیرو خواریو او پیسو ور کولو می دغه اجازه وا خیسته چی بخـــته‌جماله بهینبور بنار ته بو څم اوهلته یی‌په‌روغتون کی داخله‌کړم . دغه کار می هم په‌وشوت ور کولو وکړو اودبخت جمالی‌لپاره گانه د سرو اوسپینو کالی می پیسی کړی او د بختـــــــی د علاج د پاره مـــی و سا تللی . بهـــخت‌جماله پهرو غتو ن کی لا بد تره شوه، چابه‌یوڅه ویل او چاپه‌بل څه، هغه اوس دو مره کمزور ی شوی‌وه چی‌په مشکل‌چاپیڑ نه لی شو ه ، تر هغه‌و خته پوری چی خبری یی‌کولی‌شوی‌نوه چنارگل تپو س به یـــی کولو او چی کله دخبرو و لویده‌نویواز ی په‌سترگو سترگو کی یـــی زمانه دخپل ماشوم زوی او دری‌کلن‌چنار گل پو ښتنه‌کوله ...

پهبسار کی به دلیو نو پهشا ن‌ځیری گریوان گرزید م او په‌گو څو باڼارو کی‌به می خپل اولاد لټو لو، اور می دننه‌په گوګل کی‌بل و او لړ هو ن می سو زید لو ... پـــه پیښور بنارکی یوه ور ځ یو بـــم وچاو دیدو او یوه پښه می بم یووړه‌ژه دځان نه‌بی خبره وم چی‌روغتون تهرو ی شوم او چی‌سترگی مـــی‌خلاصی کړی نـــو ځـــان می‌په (لیدی ریډ ینګ)(۱) هسپتا ل کی‌ولید . سخته ژړارا غله او ځان می دمر ګ‌په خو له‌کی و کوت . د مایوسی او نا امیدی څپو لا هـــو

(۱) په‌پیښور کی دیوو غټو نه‌نوم‌دی .

کړی‌وم ، مابه دډاکترانو نه‌غوښتنه‌کوله‌چې ماپریږ دی چې‌ځان بخت‌ـ جمالی ته‌ورسوم ، لیکن دغه‌اجازه‌چا نه‌را کوله ...

یوه میاشت ورو سته زه‌دروغتون‌نه‌رخصت‌کړی شوم لیکن دیوی‌پښې سره او په‌زوغتون کې یې را نـــه‌بم‌خوړ لی‌پښه غوڅه کړی‌وه . د رو غتو ن له خوایو لرګی راکړ ی‌شو اود هغه لرګی سره زه‌دروغتون نه‌خارج شوم، هر څه چې می لرل‌هغه روغتو ن والاوو بیرته‌را نه‌کړل په‌جیب کې یې راته یو خو پیســـی‌پریښې‌و ی ، اوس نو یوه تانګه می ودروله اودبخت‌جمالی دروغتو ن‌پته‌می‌ور کړه، ګاډ ی په‌چټکی روانه‌وه اوزه په‌کې د مړی په شـــــا ن‌ځنګیدم ...

لیم سا عت‌ورو سته ، زه دبخت‌جمالی روغتو ن ته‌ور سید م او د هغه دکوڅې خواته روا ن شوم ، یوه پښه می نه‌وه لیکن چټك روان وم، په دو مره ور ځو کې می زیره‌هم‌نه‌وه خریلی او ویښتان می هم ببرشوی‌وو...

دروغتون دنرس په ملګر تیا می‌برابر ځان دبخت جمالی دبیمار ی کوڅې ته‌ور سولو ، د هغـــــــــی بستر دروازې ته مخا مخ و . خوبستر ته‌په لیدلو مابخت‌جما له‌ونه‌لیدله بلکې یوه بله ښځه می چې سپین سری‌وه دبخت جمالی په ځای‌په‌بسترکې و کتله ،وړاندې ور غلم، په‌کوته کې می شاو خوا و کتل ،بخت‌جماله په‌یو بسترکې هم‌نوه... هلته دپښتور دوه دری پښتنـــــی‌ښځې نورې هم وی ،د هغو سره‌می پخوا چې بخت جما لی ته‌را تلـــم‌خبرې کړی‌وی ، دهغوی نه می‌تپوس وکړو:

ـ دلته ... زما ښځه ... بخت جماله بستروه ...

هغوی چې‌زه وپیژ ند لم نو یوبل‌ته‌یې‌و کتل ،دغم اودرد نښې‌نښانې یې مابه‌سترګو کې‌و کتلې خو فکرمې کولو چې یا خو بخت جما له

صحت شوی اودبستر نه خار ج شوی او یاخو ،کو می بلی کوتی ته بیولی ده، خو لږه شیبه ورو سته هغوی ماته په پښتو ژبه وو یـــل چی:

ـ تا سو به درو غتو ن دفتر ته‌لاړ شی . هغوی به معلو مات ...

زه نورونه د ریلم او براپردروغتو ن دفتر ته ور غلم ،هغو ی‌ته می دروغتون کاغذ ور کړو کوم کی‌چی دبخت جمالی دبستر کید و امر ورکړ ی شوی‌و. هغوی چی ز ه وپیژندلم نو ، دروغتون کتا ب‌پانې یی‌واړو لی راواړو لی او په‌یوه پانه‌یی‌لاس کیښود ، تاریخ ته‌یی‌و کتل او بیا یی ما ته‌وویل:

ـ خان مها جر ، هغه دری‌ور ځی‌مخکی ... وفات شوه او ...

نور په هیڅ پوه نه‌شوم او چیغه‌می‌کړه:

ـ بخت جما لی ...

دی آواز تو له شفاخانه ولړزوله‌او په دهلیزو نو او کوتو کی انګازه شوه ... درو غتو ن کسانو زه په‌غیږ کی ونیولم او ... کله چې ما سترګی خلاصی کیږی نو بیا په خیمه کی وم، او څو ساعته زاباندی تیر شوی وو ، یو پاکستا نی‌پولیس‌می‌سر ته‌ولاړو اوزه پوه شوم چی خیمی ته هغه رارسولی یم ...

او ښکی می په مخ سیلا بو نه شول دخیمی نه‌راوو تلم،دشمشاد څو کی ته مخا مخ ودریدم او یو اوږدتنفس می‌وکړو ، په دی تنفس کی‌می دخپل‌و طن دهوابوی دما غ‌ته‌راغی ...

په‌پښه‌کی طاقت نه‌و ، ورو ورو په‌ګونډو شوم او لاسو نه مـــــی آسمان ته‌ونیول ...

فاروق چی خپله کیسه دی څای‌ته‌راور سو له نوستر ګی یـــــی داو ښکو نه‌وکی شوی ...

ماته‌یی‌و کتل او ویی ویل:
ـ شل میاشتی ماپه هغه خیمه‌کی‌تیری کړی...

شل میاشتي داغزو په بستر کی... او چی‌کله می په خپل هیواد کی دامن او سو لی آواز واو ریه‌نوسو گنده می یادکړو چی که مړ هم شم باید خپل وطن نه‌لاړ شم او تن‌په خپل وطن کی یم خو نه‌واسه ه بخت جماله شته او نه‌چتارگل ...

او که‌چیری درو غی جوړ ی رنا قه‌وه شوی نو یقینا چی‌ترا و سه به داغزو په هغه‌بستر کی پروت‌وم‌او تیاری شپی ور خی به می‌تیرو لی خو ...

دفاروق سترو نی بندشو،دسترگو ته‌یی او شکی پاکی‌کړی او په تپ آواز یی وویل :

ـ کاشکي چی بختی اوچنارگل‌خو ژو ندی واي او نن یي ...
دخادر پیخکه یی سترگو تـــــه ونیوله او کرار کرار یی په ژړا شروع وکړه...

پای

پێنەوینە

17

81

هغه‌و خت چې هندو ستا ن لادپیر نګی سره و نو زمو نږ په‌کلی کی دشرف دین په‌نوم یو غټ‌سورسپین سړ ی او سیدو چې‌دلال‌پور نه‌راغلی او په ډاکتر مشهورو.ددغه‌سړی په اصلیت څوك نه‌پو هید ل خو ظا هر ی څهره یی په‌ربښتیـــا ډاکترانو ته‌ور ته وه ، خصو صـا چې سمه پښتو یی نشوه ویلی نوهرچا عقیده پیداکړی وه چـــی شرف دین ، ښه غټ ډاکتردی.

هغه‌به سپینی ذره بینی چشمـی‌استعما لولی اوپه سریی‌یو ویښته هم نه‌لیدل کیدو په‌و جود ښه‌څربه‌او چاغ اودونی لږ ټیټ شانی‌و .

هغه دوه زا من لرل چې‌یو یی‌بیړاواو بل یی دپیښور په اشرا فیـــه مدرسه کی طالب علم و او دینیات‌یی لوستل ، هغه زمونږ په‌کلی کی ورو ورو سمه پښتو زده کړه اوبیا یی‌په آسانی سره خبری کو لـــی شوی .

دشرف دین ډاکتر په دکان کی‌دهر څه نه زیات دشر پتو نوبوتلونه زیات وو خوستن‌و هل یی لا ښه‌نه‌ووزده څکه‌خو به‌یی دخلکو علاج تل، په‌شر پتونوکولو اود هغه په مقابل‌کی دکلی خپل طبیبان اوحکمیا ن په ماتي کی‌وو ،د خلکو ګنه ګونه‌به هیڅکله د هغه ددکا ن نه نـــه کمیدله.

ماددغه ډاکتر دنوم اوشهر ت‌په‌اوریدو ، خپله رنځوره لـــــو ر (ډیوه) هغه ته ور وستله او چـی‌کله د هغه دکان ته ور سیدم نو کنډه کونډه کمه شوی‌وه اوږ واز ی‌یوه زړه ښځه‌هلته‌پاتی‌وه چی هغی هم خبره په‌آسانه نه‌شوه او رید ی‌څکه خو ډاکتر ور سره په‌زوره‌زوره خبری کولی اودغه خبری شاو خوانورو دکاندارانو هم اورید لی .

ماپه ډیر احتیاط سره خپله لوردشانه کوزه کړه او هلته می‌دیوا ل ته‌ډوه کینوله . ډیوه نیه کلنه وه‌خو ناروغی داسی خوړلی‌و ه چـی پنځه کلنه ښکاریده . شرف د ین،د هغی په‌لیدلو هغه کنډه پر ـ یښوده او ماته‌یی وویل:

ـ ماما ... دیخوا یی واو له چی‌ویی گورم ...

هغه داوو یل او له ځا یه را پاځید ، دیو سور بخن بو تل نه‌یی لږ شر بت دبو ډی ښځي دپاره په‌یوبوتل کی واچوو او هغه یی ورله په‌لاس کی ورکړو او ډاکتر ،دد ن‌موجب شو چی بو ډ ی پیسی‌کیدی او روانه‌شی .

ډاکتر په‌یوه وړه تو شکچـــــه‌کیناست ، ماته‌یی و کتل اوتپو س یی‌و کړو:

ـ ماما ... لو ر دی خو کلنـــــه‌ده ... ؟

ما ځواب‌ور کړو :

ـ نیه کلنه ده .

ډاکتر د(ډیوی) لاس ـ ځا ن پلو کش کړو اود هغه نبض یی‌ونیو ... دنبض نیولو نه‌ورو سته یی ور ته‌وویل:

بچی ژبه دی راوباسه ، پور ته‌وگوره .

لنډه داچی خپلی کتنی یی مکملی کړی ، مخ یی ما ته راواړوو ا و پوښتنه یی‌و کړه:

ـ څومره موده کیږ ی چی‌نارو غه‌ده ... ؟

ماور ته په ځواب کی ووېل:

ـ ډاکتر صیب ... خدای می دی‌غاړه نه‌بندوی یو کال به‌کیږ ی .

ډاکتر شرف دین دځان سره څه‌وویل خوزه ور پاندی پوه‌نه‌شوم . هغه دځای نه پاځید اودشر بت یوغټ بو تل یی‌راوا خیستو ، هغه‌یی ماته مخکی کیښود او ویی‌ویل:

ـ ما ما ... دلورو ینه دی سپینه‌شویده . سره گلوبول لږ شو ی‌او سپین زیات شوی دی اودایوخطـر ناکـه بیماری ده. لـږی پیسی‌بـه دی زیاتی‌و لگیږ ی خو هیله ‌شته‌چی هغه نبه‌شی ...

دشر بت پیسی می ور ته مخکی‌کیښودی او راولاړ شوم ، ډیو ه لور می بیاپه شاکړه او کور تـــه‌راغلم . په‌لاره کی می ډیر چر تونه وهل اود خطر دنو م په او ریدو سره ډیر پریشانه شوی‌وم .د خطر دنوم په اوریـدو مـی غږی‌خوپدلی‌وو ویری نیو لی‌و م، قسم قسم سوداگانی راپیدا شوی‌وی او پـه‌همدی سوداگانو کورته‌ور سیدم .

زمونږ کلی دبازار اودشرف دین‌ډاکتر له دکان نه ډیر لری پروت‌و اودا دو مره اوږده لاره ما هره هفته‌یو وار دوه واری او حتی دری‌وازی طی کو له اودښارنه به می سودسودا او دوا درمل وړل لیکن په دی کارکی می‌له آس نه کاراخیستواو آس‌به می دبازار نه بیرو ن په یوپټی کی‌تړ لو .

کورته په‌رسیدو می ښځـــــی تپوس وکړو:

ـ ډډیوی پلاره... !ډاکتر مـــــووکوت ... ؟

ماور ته په‌ستړی ځان او خپه‌زړه‌وویل:

ـهو !دډیوه یی و کتله اوشربت یی‌ور کړو ...
ددډیو ی مور دشر بت بوتل‌له‌مانه‌وا خیست او په کړار یی بیـــا پوښتنه‌و کړه:
ـ ددډیو ی په‌نارو غی پوه شوچی‌څه دی ...؟
ماور ته په‌ورو آواز ځـــوا ب‌ورکړ:
ـ هو ! پوه شو ، هغه‌و یل‌چی‌په‌وینه‌کی‌یی سپین زیایت شوی ا و سره کم شو یدی ... ددډیوی مو رپه‌حیرانتیا ماته‌و کتل او و یـــی ویل:
ـپه‌وینه کی‌یی سپین زیات‌شوی‌او سره کم شوی ... دالا څنگه نارو غی ده پاکه خدایه ... ؟
ما هیڅ‌و نه‌ویل خو ورو سته رایادشول چی‌ډاکتر شرف دین و یلی‌وو چی‌یوه خطر ناکه ناروغی ده نو ماډلږی چوپتیانه ورو سته د ډیو ی مورته وویل:
ـ ډاکتر ... وویل ... چـــی‌یوه ... خطرنا که نارو غی ده‌خوښه به‌شی ... ددډیوی مور ،مخ له‌څپیړه‌ورکړه او سترگوته یی او بنکـــی راغلی او په‌ژړه غو نی آواز یـــی‌وویل:
ـپاکه‌ر به خیر کړی ... و ینه‌هم‌سپینیږ ی ...
هغه شپه تر ډیر ناو خته پور ی‌مونږ ورو ورو خبری کو لی ، په هیڅ نه‌پو هیدو او هر څه را ته‌تیاره وو ، شپه نیمایی ته‌ور سیده او ډیوه زمونږ نه‌لږه لیری شا نی‌دکوټی په‌گوټ کی پرته وه اود چمبړی بړ ستن ور باندی اچو ل‌شوی‌وه . کله‌کله به‌یی دبړ ستـــنی لاندی نه یو وړو کی زگیرو ی‌وشواو یابه‌یی او به‌و غوښتی . هغه‌شپه سباشوه او څو شپی نوری هـــم‌سبا شوی، مو نږ ددډاکتر شر ف‌ـ دین شر بت ډیوی ته ور کولو خوهغه دښه کیدو په څای ور ځ‌په‌ورځ

PROPERTY OF ACKU 2968

نوره هم کمزوری کیدله اودا سی بنکاریده لکه چې هره شپه یې خوک وینې خښې .په خلور مه ور ځ ، ډډیوی مور بیازه مجبور کړ م چې ډیوه بنارته بوزم ځکه چې نوره هم خرابه شوی وه... په هغه ورځ په کور کې پیسې نه و ی اود ډیوی مور په منډه دخان کره لاړه اود هغوی دکورنه یې پیسې پورکړې چې بله ورځ یې ددغه پورپه بدل کې خپله برګه غوا دخان کورته ورولیږ لـه او په دې ډول مو نږ وړ ځ په ور ځ خپل مال او سا مان دکلي په پیسه دارو خلکو خر ځ کړ اود هغو پیسې مو ددیو ی په دوا در ملو ولګو لې خوډیو ی حالت ښه نه شو اوبیماری یې لکه څنګه چې شرف دین ویلې وویوه خطرناکه بڼه غوره کړې وه. نور مو نږ په دوا در مل ستـــړې شوی وو او حتی چې ډاکتر مو له پا مه بد شوی و ددیو ی موربه ماته ویل:

ـ سردې و خور ی دغسې ډانګتر چې دوینې دوا قدر له نه شې کولی یه سر یه چې وینه سپینه شو یده خوسره یې کړه کنه دوینې په باب دغه خبره مونږ نو ی او زیدلې و ه چې دواکوم تاثیرو نه کړو ، نو هغه مو پریښود ه او بیرته مو میا ملا ته مخه و کړه، ددیو ی په سر او غاړه باندې دتعو یذو نو کتارو نه جوړشول او ان خبره دې ته ور سیده چې رنځورې ډیو ی ته پوستکی و ر وا چوو . دکلي مشر ملا(لالاصاحب) نو میده او هغه د خلکو د پاره د علاج نسخې هم تجویز کولی اوطبې مشورې به یې ور کولې . هغه وو یل چې دجینې په دنه کې څه باد وبخار ایسار شو یدی نو باید هغې تـــه پوستکی واچول شي او مونږداکار هم وکړو.

یو تور چاری پسه مـــو ددیـروخت نه ساتلې و اوددیو ی ور سره هم ډیره مینه وه ، هغه لاوړو کې وچې ډیوی به په غیږ کې نیولو او پتې

PROPERTY OF ACKU

ته‌به‌یی بیولو او نن چی دډیو ی‌دروغتیا او سلا متیا دپاره دد غه‌پسه پوستکی ته ضرورت دی نو بایدهغه‌حلال کړو .

پوستکی مورنځور ی د یوی ته‌واچولو ، دیوی هفتی په ځای مو دوه هفتی د هغې‌په‌و جود کـــــی‌پریښودو خو فتیجه همغه شان‌و ه لکه دشرف دین پاکتر دوا . ډیوه‌ښه نه‌شوه، پوستکی بیخی ددیو ی په‌و جودکی بوی کړی‌و او ډیوی ته‌نږ دی کیدل گران‌وو، ددیوی حال په‌پوستکی کی نور هم بدترشو . خلکو هر ډول خبری کو لی ، چا به ویل پیریان دی او ډیو ی چیرته‌دپیر یانو د باچا په ځوی‌لور پښه اینبی ده اوچابه‌ویل باید زیا ر ـتونو باندې و گرزول شی ، پـــه زیار تونو کی‌بندو نه و تړل شی‌اودکور دننه تو تکی و شی، پاکه جینی ده سو چه هډو کی یی‌دی...

خبری ډیری کیدی خو نتیجـــه‌تری‌لاس‌ته نه راتله یوازی زیا ر ـ تونه پاتی وو او ددیوی مورته مـــوویل چی باید دچهار شنبی په‌ورځ خپله ورځوره لور ، زیار ت ته‌بوزو،زمونږ کلی ته‌نږ دی زیارت (گړنگ شاه بابا)واو سبا مو ډیوه هغه‌زیارت‌ته‌ور سو له، دزیار ت بنکته ډډ ی ته مو هغه په‌برستن کی تاوه کړ ی‌واچو له خلکو راته‌و یلی وو چـــی باید دزیار ت دسر لږه خاور ه د رنځور ی په خوله‌کړو چی هغـــــه وخوری ،ډیو ی په ډیره سختی هغه‌خاوره‌و خو ړه، زیار ت دیو ډ یر غټ او گور(غز) لانډی وا قع‌و ، کلیوالو ویلی چی دغه‌و نه (غز)د باباآدم علیه‌سلام دزما نی نه‌همداسی‌ولاړدی، څوځو واری یی په خپل سر او راخیستی او بیاشیـــــــن‌شو ی ...

دسهار نه تر ماز یگر مانښام‌پوری‌مونږ په‌زیار ت کی تیره کړ ه،ددیوی مور ډیر وژړل او ډیری دو عاگانې‌یی‌و کړی مال دخدای همدغه یوه‌لور

مووه او بس ، نور اولاد مو نه‌درلود ، نه‌پو هیدو چی‌و لی نوراولا- ونه‌شو ... هغه شپه مونږ ټو له په‌وینښه تیره کړه ، قرآن شر یف مو دډیو ی سر ته اینبسی‌و چی‌پیریا ن‌خه‌وراتی ونه‌کړ ی ،دډیو ی وجودد ناپاکی نه‌بچ او سی ...

ور څی شپی لږی نوری هم‌تیری‌شوی لیکن ډیوه‌لا هغه شان‌وه ،د خدای حکم‌و ، ددیوی مور به زمانه‌تپو س کولو:

ـ ددیوی پلاره ...!یو څل خو به‌دی‌ددی ډیو ی وینه‌لیدلی وای چې رښتیاسپینه ده او که‌نه‌ده ماپه‌قهرسره خپلی بښځی ته‌و کتل او هغه ته می وویل :

ـنا دانې بښځې ...! دجینی‌وینه‌څنګه‌و ګورم ... زه خو ...

ددیوی مور په‌کراري او ور یـې‌تندی زما لاس ونیو او ویې‌ویل:

ـسړ یه په هر شی څا نله‌قهرمه درولـه ، دا خو آسانه خبره‌ده ، لاړ شه(کرمی) راوله چی دجینی وینه و باسی . وینه خو سړی مړ کال و باسی ،ولی ما او تاند ه ایستلې څه ؟؟

مافکر وکړ چی ددیو ی مو ، رښتیاوا یی، زما خو هډو بیخی‌هیر شوی وو چی‌پروسې کال هم مونږددیو ی‌و ینه‌و یستلې وه او دا یو معمو لی کارو .

مازدیګر په منډه لاړم او (کرمی‌نائبی) مو کورته‌راو ستلو ،د هغه سره دوه واړه بښکرو نه وو . په‌هغو به‌یې دخلکو وینه‌و یستله او ددیو ی دوئو دمینځ نه یې هـــم‌وینه‌و یستله . هغه ته می وو یل چی وینه مونږ ته رابښکاره کړی. دوینی په‌و یستلو کی ډیو ی‌ډ یر تکلیف وکو ت، بې حاله شوه او دخبرو نه‌هم‌و لویده ، کر می‌د ډیوی وینه مونږ ته په‌یوه پیاله کـــــې‌واچوله ، پیاله‌ور باندی ډکه شوه لیکن ما اود ډیو ی مورو لیـد لـچی‌وینه نه پوازی سپینه نه وه بلکـــی

تکه‌توره لکه دسکرو او به دا سی‌وه، مونږ دسترګو لا ند ی یو بل ته‌و کتل او بیا ما په‌کر می نائی‌غږ وکړو:

ــ کر میه ،ته‌و ګوره داو ینه‌ولی‌داسی تکه توره ده ...

کرمی دوه ګا مه زانګ دی شو،وینی ته‌یی‌و کتل او لکه‌یو ډاکتر ، مخ یی مونږ ته راواړاوه او و یی‌ویل:

ــبا داره وینه چې ناپاکه وی ،دهغې رنګ تك تور وی ،دا سی می خیال دی‌چې ددیو ی د وینه ...ډیوی یو سخت زګیرو ی وکړواود (کرمی) خبره نیمه پاتې شوه، دری‌واړه ډیوی ته‌ور نژدی شول او د ډیو ی مور لاس ددیو ی په مــخ کیښود او غږ یی وکړ:

ــ ډیوی بچی ، مور د ی و مره،صدقه دی شم، وجود دی‌خوږیږی؟

ددیوی ستر ګی پتې وی او په‌تنسی یی خولی راما تی شوی وی، (کرمی نائی) چې هغه خو لی‌وکتلی‌نومخ یی ما ته راواړاوه او و یی ویل:

ــ با داره ...! د میا ګا نو کره‌ژیړه غوا لنګه شوی ده د هغی‌که‌لږ (اورګه) راوړی او ډیوی تــه یی‌ورکړ ی نو خدای به‌یی دارو کړ ی اوښه به شی ... حکیم جیان وایی‌چې اور ګه ډیر زورور شی دی .

دکرمی خبره لاخلا صه شو ی‌نه‌وه چې ددیو ی مور دځایه پاځیده اوما ته یی وویل:

ــ ددیوی پلاره ! زه څم چې دمیاګانو دکورنه لږ اور ګه راو یم، ډیرزر به‌راشم ... ته ددیو ی سره‌کینه.

ددیوی مور لاړه ،کر می‌نائی می‌هم‌رخصت کړو، زه او ډیوه یوازی پاتې شوو ...

ددیوی مور زیات څنډ وکړ و ،زما زړه ته سودارا ولو یده خوپه همدی‌وخت کی څوك دغو لی پــه‌دروازه راننوو ت اود درواز ی‌څنګیر آواز وکړو ... یوه شیبه لانه و ه‌تیره‌شوی چې ددیوی مور تر لی

سر او په‌وینو لړلی مخ کو تی ته‌راننوتله ... زه د هغه په لید وډیر ورخطا او پریشانه شوم ،په منډ ه‌پاځیدم اود هغی نه می تپو ســـــ وکړو:

ـدډیوی مور داو لی ... څه چل‌وشو چی ...

دهغی په‌لاس کی‌یوه وړه جرمنی‌کاسه‌و ه او په هغه کی اورګه وو، دډیو ی مور زما څوا ب رانه کړوخو همدو مره یی وویل، ما پســی مه‌ګرځه ، اورګه می راوړه او ته‌یی‌په خپله جینی ته‌ور کړه... هن... ماچی هغی شان د خپلی بنځی ما ت‌سر او وینی مخ‌ته‌کتل ،کاسه می‌د هغی دلاسه وا خیستله اود لورسر ته کیناستم ، ډډیو ی مور ته می وویل:

ـ بنځی یو ه سیپی راکړه... ډډیو ی مور یوه ز نګښو هلی ا و زړه سیپی راکړه او ماپه همغـــه‌باندی څو سیپی اور ګه لور تـــه ورکړل، کاسه می‌یوه خواکیښنو ده‌اوپیاد ډیوی مور ته ورنژدی شوم پوښتنه می‌ورنه وکړه:

ـ ډډیوی مور !څه شو یدی ...ولی دغه وینی ...

ډډیو ی مور په څمکه ناسته وه او سر یی نیولی‌و ، وینی یی په مخ وچی شوی‌وی ، همدو مره یی‌وویل‌چی په‌لاره په‌تیږو کی راو لوید م‌او سر او تندی می زخمی شوی دی‌چی‌دمیاګانو په‌ګورکی ور بانـــــدی (څاړو مبی)کیښودی شو ه او وینه‌یی ودریده ، ډډیو ی مور لا خبری کولی‌چی ناڅا په دکانګو (قی)آوازشو او ډیوی کانګې وکړ ی،یووار، دوه واری ، دری واری ...

ډیوه ماکلکه نیولی وه ، حال یی‌ډیر خراب و، ډډیو ی مور یوه‌خوا او بله خوا منډ ی کړی، نه‌پو هیده‌چی‌څه وکړ ی، همدا چیغی یی‌وهلی چی، های لور می ، هله لور می ،خدایه خیر کړی . ربه خیرکړی...

ډیوی داور گونه ورو سته ډیری کانگی وکړی، حال یی ډیر خراب شو ،بی حاله شوه ،ماچی د غـــه حالت و کوت نوپه منډه می آس زین کړو او لور می په پر سټن کی تاوه کړی دځا ن سره په آس کینوله او دډاکتر شرف دین ددکا نځوا تـه روان شوم.

هغه ور غ، هغه لار ډیره او زده شوه او چی خو مره زه چټک روا ن وم وخت او زما ن په کرار کید لو...دنیمایی نه زیاته لار می و هلی وه چی ددیو ی وجود دکیناستو نه وو ت،هغی نور خان نه شو ټینگو لی او په ما باندی راولویده ،د هغی دو جود ټول دروندوا لی ما احساس کړو، زړه می په سینه کی په درزا شو او یوی پټی ویری می په وجود منګولی نښخی کړ ی، داسی راته ښکاره شول چی آس هم نور تګ نه غواړ ی.

تکنده غرمه وه، پاس په سر می دلمر تودو خه احساسو له او ډیر تکلیف یی راکولو ،آس هم سا تیګاو او ټول و جودیی خوله شوی و، بهتره وا ته دا ښکاره شوه چی یوسیوری ته ودریزم چی ددیو ی حالت ښه شو نو بیا به روا ن شم...

دآس نه په یو سیوری کی ښکته شوم ، ډیوه می په غیږ کی راکوزه کړه او سیوری ته می واچو له ،دهغی دمخ نه می بر سټن یو خوا کړه، ستر گی یی پټی وی، غږ می وربا ندی وکړو، ډیوی ډیوی بچی ...ډیوی نه ستر گی خلاصی کړی او نه یی ځانو خو زولو، ور خطا شوم .اوزړه می ډوب شو، ویری وا خیستم ، چوله بیدیاوه .آبادی هیڅ نـــــه ښکاریده، په لاره نه څوک تلل او نه راتلل ، نه پو هیدم څه وکړم...

بیا می ددیو ی په مخ لا س کیښود، غږ می ور باندی وکړو:

ډیوی ... ډیوی لوری ...

ددیوی مخ یخ پخ و ،ستر گی یی هغه شان پټی وی، حرکت یی نه کولو او یایی نه شو کولی ، زما زړه لـه ویری لړ زیدو ،لاره چاره رانه ورکه

شوی‌وه، نه‌پو هیدم څه وکړ م ،ترور ترور می هره خوا کتـــــل هیڅو ك مې‌په نظرنه‌را تلل ، عقل‌او شعور می دواړه بیچاره شو ی او بیکاره شوی وو ...

خوڅو واره می د ډیوی لا ســوښورو لو، د هغی ستر گی مـی خلاصی کړی او په‌زوره می چیغـه کړه:

ـ ډیوی بچی ...

زما آواز په هغه‌بیدیا کې چـــی‌غږونه هم‌ورنه‌لیرې وو ورك شو،د هیچا غوږ ته‌ونه رسید حتی ددیوی‌غوږ ته لږ لږ راته مړ گ څهـــره رانښکاره کوله، یوه کر غیږ نه اوویروو نکی څهره ...

غور معطـــل نه شـــو م،دډاکتر شرف دین دکان راته ډیر لږی نښکاره شو، دو مره لږی لکه دکوه قاف غر، نو څکه ببر ته کلی ته‌ارون شوم اودغه‌لار ه می ډیرزر وو هله ...

په‌لاره کی می نه‌چاته سلام‌واچولواونه می‌دچاسلام وا خیستلو ، په سترگو می داو ښکو پردی پریو تی‌وی،لاره می هم سمه نه‌لیدله،پوازی دخپل کور او کلا دروازه می‌لتو له‌اود لیږی نه می هغه پیداکړه...

دکور په دروازه کی می لوردآس نه‌رانښکته او دننه می یووړه، ډیوی مورپه انګړ کی‌ولاړه‌وه ،او چې زه‌یی په هغه‌حال ولیدم نو را منډه‌یی کړه او ډیوه یې زما له غیـــږ ی‌وا خیسته، په‌کټ کی یی‌وا چو له او بر ستن یی د هغې دمغ‌نه لری‌کړه، دبر ستن دلیږی کولو سره‌ستم ډیو ی مور چیغه کړه او مخ ته‌یی‌څپیړی ونیو لی ...

هغه پوه شوی وه چې حقیقـت‌څه دی او ډیوه ...

غوږونو می شپیلی وکړ ی‌او ټپ‌شو، نه می دچاآواز اورید اونه می څه احساسو لی شو، په پښو کی‌می دکور تور سپی تو غږ یدو او لکی یی خوزوله، سپی به‌کله ډیوی‌خواته نږدی شو او چونکار به یی

شروع کړو او کله به ما اویادډیوی‌مورته‌په‌پښو کی‌و لوید او لکی‌به یی خوزوله ... په‌لنډه شیبه کی‌گاونډیان اود کلی خلك خبر شول ، دا وخت زما په‌نظر کی هر څه بد لشوی وو ،د خلکو ګنډه ګونډه زیا ته شوی‌وه او څپلو خپلوانو به ډډیوی‌دمور سره یو ځای ژړل ، خلکو ، نارینه او ښځو به‌په خپلو کی‌خبری‌او تبصری کولی خو په دی تو لو کی به ما همدو مره اوریدل چی‌یوی‌به‌ویل: دغر یبی ډیوی وینه سپینه شوی‌وه ، بلی به‌ویل:

دروغ دی ،وینه هم چیر ته‌سپینه‌شویده ؟

بلی‌به‌ویل :

چیرته به غریبی دپیر یا نوبچی‌مړه کړی وی او پښه به یی‌ورباندی اینښی‌وی.

داسی قسم قسم خبری مـــی‌او ریدی او دی تولو من دزړه غـم زیاتولۍ ، ډډیو ی دمړ ینی سره ماداسی فکرکولو چی زما دژو نډډیوه هم‌ورسره یو ځای مړه شوه ، هغه‌ډیوه چی مونږ په‌کی خپلی و ینی سوزولی وی ...

او س چی ډیر کلو نه د هغـــه‌پیښی نه‌تیریږ ی نود ډیو ی دمړ ګ زخم لازما په‌زړه کی هغه شان تازه‌دی او درد او سوز یی احساسوم..

هروخت چی د ډاکتر شرف دین‌په دکان کینم نود هغه نه تپو ســ کوم:

ـ ډاکتر صیب ... ! داو ینـــه‌ربښتیا ...

دغه تپو س ما ډیر د هغه نه‌کولو‌او هغه‌په خندا خندا کی ویل‌چی:

ـتاسی کلیوال سا ده خلك‌یاست‌زه‌چی څه وایم نو هغه کتابی خبره ده، په‌کتاب کی دی ته دو ینـــی‌سر طان وایی ...

خو تاسی ور باندی نه شـــــیء‌پوهیدی ...

د(رامداس)د کوڅی ناوی

31

زرتاجی ، دلری نه په مور غږوکړو:

ـ ابی، ابی ،دی مړ شـــــو ی(لو نګ) خو لوټ په متیازو لوند کړو که اوس می پلارزاننوزی ...

تاجو ابی ، دزرتا جی نه یو څوقد مه وړاندی پهکاربو خته وه ،د خپل میړه شلیدلی پر توګ یـــی ګنډلو او چې څنګه یی د خپلی لور زرتاجی آواز واورید ، نو سر یی راپورته کړو او پهتریوو چو لی یی هغې ته دغوسی نهډک نظر وکړ واو ویې ویل:

ـ ولې تهغټه بندځه ویده وی ځه..لوټ کوم ځای پروتو چې هلکته پهګوتووز غی ... ؟

زر تاجه چې دمور د قهر جـــن آواز نه لږه ورځطا شوی وه پهکراز یی مور ته ځواب ورکړو:

ـ ابی !لوټ خو ما ته پلار راکړوچی دغر می دپاره ...

تاجو ابی لانوره په قهر شوه اودخپلی پیغلی لور زر تاجی خبره یی غوځهکړه:

ـ خیټه مو سرو خور ه ، یوهورځ کهوږی پاتی شوی ځه بـــه وشمی ، عزرائیل خو به پهدرواز هرانته نهو څی پنځمه میاشت ده چی

دکور کړا چانده ور کړی، دکـــورخاو ندپه ور څکی یو وار څنځیـــر شر نګوی او کرایه غواړ ی ...

زر تاجی ،څه ونه ویل او چو پ پاتی شوه ، یو دوه وړ ی او سپکی څپیړی یی د خپل وړو کی ورو رلو نګ په مخ او سر حوا له کړی او دځانه سره یی وویل :

ـ زه څه وکړ م ،دکور کړا یه خو می پلارسره ده. هغه باید دغه جنجال ختم کړی ...

ددغو خبرونه ورو سته،زر تا جی په متیازو لوند خیښت لو ت ددوه ګوتوپه سرو نیو اودکټ دپاسه یې کیښود او بیایی دځان سره وویل:

ـ بی بر کته ملك دی او بی بر کته پیسی ، پیتی ور باندی نه شـــی خوړلی ،په کوخه کی نه شـــــو تیر یدی دکافر اولاد په ستر گو ستر گو سړی خور ی ...

زرتاجه بی خبره لګیاوه خو چی شاته یی و کتل موریی و لید له ، ورخطا شانی شوه. تاجو ابی د زرتاجی تو لی خبری او ریدلې وی، دخپلی لور دخبروسره یی جو خت زیاته کړه:

ـ بچی ! ددغه سپیره ځای نه به مو کله خدا ی خلا ص کړ ی ، زما خوپه کی غوښی او به شوی ، څلور کاله مو د مسا فر ت وشول هر ه ورځ په مانځه کې همدا دو عاکو م چی پاکه خدایه ته موطن تـــه ورسوه .

ـ څلورۀ کاله شوې وو چی تا جو ابی دخپل میړه او بال بچ ســـره پیښور ته تللی اود پیښور ښار د(مدراس) په کوخه کې پی یوه زړ ه

جونګړه په‌کرایه نیولی وه،(اکبرلالا) به‌سهار مز دوری ته و تلو اومانښام مانښام به دیو څو کلدارو سره‌بیرته‌کورته‌راتلو ،د هغه یو زلمی زو ی (نور رحمن) د مزدور ی د پار ه (کراچی) ښارته‌تلی و او د هغه ځای نه‌به‌یی کله‌کله خط را لیږ لو ...

په‌پیښور ښار کی هغه‌و خت په‌افغان مها جر ینو باندی پابند ی‌نه وی لګیدلی او په‌زور او جبر په‌خپلو او کمپو نو کی داو سیدومجبوریت یی نه در لود څکه‌خو (اکبرلالا) پیښور ښارته په رسیدو په (رامداس) (۱) کوڅه کی‌یوزوړ کورچی صرف‌دوه کوټی په‌کی وی او یوه تنه‌ی (دضرور ت رفع کولو ځای) یی‌لرله په کراو نیو د کور خاوند یو کشمیری مها جرو چی په (صدر بازار) کی یی تجار تخا نه لرله او دوه درې کورونه نور یی‌د پیښور ښارپه (جوګن شاه محله) (افریدی خان محله) او (جنګی ـ پوره) کی لرل او ټول یی په کرایه ورکړی‌وو.

(اکبرلالا) دننګر هار د (کامی) د(میرزا خیلو) دکلی نه پیښور ته کډه کړې وه .د هغه اصلي نو م محمد اکبر و لیکن خلکو به ور ته (اکبر لالا) ویل او په همد غه نوم یی‌شهر ت پیدا کړی و.

هغه دخپلو خاصو وجوهاتو لـه کبله ، خپل کور کلی پریښی او دخپلو نورو کور نیو سره پیښور ته‌تللی واود مزدور ی او محنت په پیسو یی ژوندکولو . هغه پیسې چې(اکبرلالا) ګټلی ، و چه دوه ی

---

(۱) په‌پیښور کی دیوی کوڅی‌نوم‌دی.

او الوګا ن وو پاندی نه‌کیده ل ،او چی په‌پیښور کی سم‌کار نه پیدا کیدو نو داکبر لالا زلمی زوی (نوررحمن) دریل‌ګاډ ی‌تکټ وکړواو کراچی‌ته لاړاو هلته په (سهرا ب ګوټ) نومی ځای کې چی مطلق اکثر یت‌په‌کی دپښتنوو، دیره شو، کال نیم دنور رحمن خطو نه راتلل لیکن وروسته هغه هم بند شو ل اودبندیدو په علت یی ،اکبر لالا پوه نه‌شو .

زرتا چه داکبر لالا پیغله لوړوه اودکشری لور نوم یی(مخمرو)و . ورو ستی وړوکی زوی یی(لو نګ) نو میدو اوددی تو لو دپاره به اکبر لالا دسهار دخری نه دمانښام دخری پوری کار ګولو اود درنوښه درانه‌او دسختو نه‌سخت کارونه یی‌سر ته‌رسول خو ددی سره سره یی په مړه کیده ډوډ ی او سمی جا می‌دخپل پال بچ دپاره نه شو ی‌پیدا کولی.

تاجو ابی دعمر په‌لحاظ د اکبرلالا نه مشره‌وه ، هغه په اصل کی‌داکبر لالا د مشر ورور ښځه وه او خـو کاله‌یی دهغه سره تیر کړی وو خو هغه ووژل شو او تاجو ابی اکبرلالا ته‌پا تی‌شوه او ورو سته دولنسی رواج سره سم اکبر لالا ته په نکاح‌شوه اود هغی نه‌نور رحمن،زرتاجه، مخمرو او لونګ وزیږیدل .

تاجو ابی دغمو نو په خوږ لو اودردو نو په‌زغملو دطبیعی و ځت‌نه مخکی بوډی شوه او چی‌د خپل‌وطن‌نه مسا فرشول نو هغه‌غمو نه او دردونه لس چنده او سل چند ه نور هم زیات شول ، زرتا جی بلد مجبور یت تر مخی سود سوداراوړله‌ځکه‌چی ددی کار دپاره بل خو ك

نه‌و اودپلار خو یې دراتلو و خت نا معلوم و ، کله کله به دما خپستن پورې به صحراو او تول به‌ور تـه انتظار ناست‌وو.

(رهداس محله) او هغه جونګړه ، دغې کورنۍ دپاره دقبر دلحد نه‌هم بدتره‌وه ، کور دو مره زوړو چې څنګه بې‌زړه کسانو او مخصوصا پیسه لرو نکو او ما لدارو خو هغه ته دنژدې کیدو جرئت هم نه شو کولی، لیکن دغه مهاجره کور نۍ دمجبور ی دمخې نه دغه شا ن سپې ژوند ته غاړه اینښی‌و ه او چې کله به اکبرلالا او تاجو ابې یواز ی‌شول نوددغه مسا فر ت او مها جر ت مسوو لیت به هغوی یودبل پـــه او زو غور څولو او چې خبرې به‌ترخې شوی نو دتاجو ابې په‌ګونځې ګونځې مخ به‌رنې اوښکې‌رارواو نـې‌شوی.

دنور رحمن دخطو نو نه رارسیدل‌اود هغه‌لا پته کیدل ، دتاجو ابې غمو نه لازیات کړ ل او په‌و چ‌کوګل کې یې ور له زړه په درزاراو ستو تاجو ابې به‌اکبرلالامجبورولوچـــې‌دنورر‌حمن دپیدا کولو د پار ه‌کړاچې ته‌لاړ شي ، خود کور نۍ یواز ی‌پاتې‌کیدل هم یو مصیبت و او د ی مصیبت داکبرلالا په پښو کې زولنې‌اچولی وی ، او حرکت ته یې نـــه پریښود و.

دپلی خوا ، بازار ته دزر تاجي تلو هم ، مصیبتو نه راپیدا کړ ی وو ،د هغې څوا نۍ او ایمان سوزه‌حسن او ښایست دځوا ن او زو ړ ستر ګی هغې‌ته اړو لی .اوزرتاجه‌پوهیدله چې هغه‌په ستر ګو ستر ګو خور ی، زر تا جي ته دکو څې او بازار خلکو (دمهاجر ی پرې)نوم ورکړی‌و او دی مها جری پر ی دخلکو دزړو نو سره لوبې‌کولې .

په (رمداس کوڅه) کی زر تا جه داسی وه لکه دایرو په مینځ کی چی لال پروت وی ، په یوه زړه جو نګړه کی دحسن دغه بت دزما نی د بی- انتها فی یوه وئیقه وه. هغی ته خلکو دمهاجری په نظر اکتل او مها جر هیڅ دو ل عزت او احترام نه درلود. دښار او سیدو نکو ور ته دانسا ن نظر نه کولو اوپه اندك خبره به یی دهغوی سپکاوی کولو او دا ســـی سپکاوی همیش اکبرلالا اوزرتا جی لیدلی وو . داکبر لالا خوار ی ا و مزدور ی دهغوی احتیاجا ت نه شو پوره کولی ځکه خودپنځو میاشتو کرایه په هغوی پاتی شوی وه اودکور خاو ند به هرمور ځ او یایوه ورځ پس دکرایی دپاره سړ ی را لیږلو او همد غه سړی زر تا جه له نزد ی نه لیدلی وه اود هغه په وجود کی یی دهو س او شیطنت د یو را- وینبن کړی واو هم یی خپل با دار، کشمیری سیټ دهغه نه خبر کړ ی وو.

زر تاجه دحیا پر ښته وه ، په لاره کی به یی دور خطایی نه تیند کـــی خوړلی ،و جود به یی داسی لړ زیدولکه دتوت پانه په نری شمال کی .

دکشمیری سر ما یه دار د غه نو کرکله کله دکرا یی په بهانه هغه جونګړی ته په دی نیت راتلو چی زرتاجه و گور ی او خبری ور سر ه وکړی، خو حیاناکه پښتنه ،د هغه په دغه نیت نه پوهیدله ، مانبنا م مانبنام چی به اکبرلالا کورته را غی نو تاجو ابی به هغه ته ددغه سړ ی دراتلو اطلاع ورکړه او یو ځل بیا به اکبرلالا دغمو نو په خو لو کی ډوب شو اودتاجو ابی د مړا وو ستر گو نه به بی اختیاره داو ښکو رود روان شو .

دتاجو ابی زړه ډیر نری شوی وپه‌وړه خبره به‌ژړا ورته ، په‌کورکی داسی څه ور سره نه‌وو چی هغه‌خرڅ‌کړ ی اودپښتو میاشتو کرا په ورکړی او چی‌شپږ مه میاشت داخله‌شوه نو کشمیر ی اکبر لالا خپلی تجار ت خانی ته راو غوښت او په‌یوخا ص انداز یی‌ور ته وویل:

ـلالا ... ! ته‌پښتون یی‌اوپښتون‌دپو لیسو په‌لاس ور کول یـــوه رسوایی او بدنا می ده اود عزت شمله یی راتیټیږ ی او زه نه‌غواړم چی‌ستا دعزت شمله تیټه شی، بلکی‌غواړم چی ستا دعز ت شمله نوره‌هم جگه‌شی ته‌غریب یی او مها جـــراو شپږ مه میاشت ده چی دکـــور کرایه در باندی پاتی ده .زه‌غواړم‌چی هغه کرایه لاخه چی هغه کورهم تاته پریږدم ...

داکبر لالا ستر گی ... د د ی‌خبری په او ریدو وپر قید ی او په خا ص‌نظر یی دکشمیری سترگوته‌وکتل ... اکبرلالا دکشمیر ی په سترگو کی دحقیقت په لټو لو کی‌شو ، اودلږ څنډ نه ورو ستـــه کشمیری خبرو ته داسی دوام ورکړو:

ـلالا ... زر تاجه ، پیغله ده اودمیړه کولوحق لری، زه وایم چی زما دکور میر من شی ، صحیح ده‌چی هغه زما د اولاد نه هم کم عمره ده او ...

اکبرلالا،لاس دکشمیری په خولې کیښود ... په تندی او مخ یی‌خولی راما تی شوی، لاس یی دعصیبیت نه لړ زیدو او ساه یی په سینه‌کی لاتنده شوه ... یوه بنه شیبه یی‌کشمیری ته و کتل او بیایی‌سترگی پټی کړی، له څا یه راپا خید ا وبرابر کورته‌را غې، په‌کورکی یی‌تاجو

ابی او حتي زر تا جه د حقیقـــت نه خبره کړه او پدی وخت کی په کور کی ویر جوړ شو .

تاجو ابی ، زرتا جی ، مخمر واو په خپله اکبرلالا تولو ژړ ل او ماشوم لو نک بی پیر توکه یوه خوا اوبله خوا رفریدو ، پواز ی هغه په حقیقت نه پو هیدو چی و لی یی پلار، مور او خویندی ژاړی.

مخمور خ او بله ورځ هـــــم اکبرلالا په کور کی پاتی شو، تاجو ابی ډکاو ند یانو نه لږ او ږ ا و نسك قرض کړل او هغه یی پا خه کړل ،هغه دوه ور ځی هغوی په سلامشوره تیر ی کړی. دزر تا جی نه مړی جوړ شوی و ، په تولـه وجود کی یی ساه نه چلیده ، دکور په یو کونج کی پرته وه، د هغه په وړاند ی دپلار او مور او کور نی دعز ت سوال و، وطن لړی و اود هیڅوا نه یی کومك نه شو اخیستی ، پـــه پینبرو کی نورو مها جرو د هغه سره مناسبا ت نه لرل بلکی څه جنگونه یی هم کړی وو اودغه جرئت یی نه شو کو لی چی هغوی ته دکو مـك او مر ستی خواست وکړ ی هغوی هیڅ فیصلی ته نه شو رسید ی ، دیری لازی یی ولتو لی یوه هـــم نتیجی ته نه رسیدله ،بالا خـــره اکبرلالا دا فیصله وکړه چی پـــه فوری تو گه دډیل تکټ وکړ ی او کراچی ته خان ور سوی ،د هغـه مقصد داو چی که نور رحمن پیدا کړی نو گیدی شی چی د هغه نـه پیسی راوړی...

اکبرلالا ، تاجو ابی ته وو یل چی تاسو هیڅو ك مه خبرو ی چی زه گنی گرا چی نه تللی یم اوزما نشاءالله خان زر راارسوَم ، هر څه تاسو چام اوسه ، په هیڅوا باور او اعتماد ونه کړیء ...

اکبرلالا ، په‌پته لاړ اود هغو دتلواو له‌ور څ وه چی کشمیری سیټ په خپله دهغه کورته راغی‌اودر وازه یی‌وټکوله،مخمرو دروازه خلا صه کړه او کشمیری ور نه د پـــلار پو ښتنه‌و کړه مخمرو په څوا ب کی وویل:

پلار می کلا چی ته تللی دی اوزما ورور نور رحمن لاولی ...

کشمیری سیټ په حقیقت پوه شوی‌و، لاړ اودبازار نه یی یو څو ډوډ ی او سا گ او غوړی راو ړل‌اوپه دروازه کی یی دزر تا جـــی کشری او وړی خور ته ورکړ ل ،کوروالاو د درواز ی دشانه هر څه لیدلی او کتلی وو...

پنځمه شپه وه چی اکبر لالاکور ته‌راور سید ، اودرارسیدو سره‌یی په‌چیغو شروع وکړه . هغه تا جوابی خبره کړه چی نور رحمن د کراچی په‌جگړو کی پاکستا نـــی‌پولیسووژ لی دی اودکراچی پښتنو خاورو ته‌سپارلی دی ...

مسافر مه وژنی خاونده

اپه څنگدن کی یاد وی خپل‌وطنونه

دنور رحمن وژل‌کید ل،دزرتاجی‌دژوندانه دپاره دتابو ت جوړ ید ل دلوړی او قرضدو نو زیاتیدل او دکشمیری سیټ خواست اوغوښتنه داکبرلالا او تاجو ابی حالت نور هم‌خراب کړو ،تو لی لاری بندی وی وطن ته‌راستنیه ل دپاکستا نـــی‌پولیسو له‌ویری نا ممکن وو او د سیټ دقرض وزکول هم لوی‌مشکل‌و. ورو ستی فیصله داو شوه چی زرتاجه کشمیری سیټ ته نکا ح کړی.

سیټ دزیاتی خو شحا لی نه‌سراو پښی نه‌پیژند لی ، دیـــو ی کلدار ی په‌ځای یی پنځه لګو لی اودواده بند و بس یی وکړو ، اکبر لالا دغم دفشار او بوج‌لا نـــد ی‌کړو پ شوی‌و ، هره شیبه یی‌نور- رحمن یادیدلو هغه یی په‌و طـــن‌کی عسکر ی ته‌پری نه ښود خوپه کراچی‌کی پاکستنا نی پو لیسو د اردو ژبو او افغان مها جر ینو اود کرا چی دپښتنو په‌جګړه کی پـه‌ـګولیو وو یشتلو ...

دواده په‌شپه اکبر لالا ، سخت بیمارو اوپه‌زړه یی چپی را تلی ، زرتا جی دپلار او مور د عز ت ساتلود پاره قربانی ته غاړ ه‌اینبسی او په خپله مری یی چاړه قبو لـه‌کړی‌وه ...

ناوی تیاره شوه او اکبر لالا ایله په خوارو هغه په‌ډو لی کـی کینوله، تاجو ابی او ښکی تویو لی، دناوی ډولی پورته شوه لیکن پدی وخت کی چیغی شوی ... اکبر لالا په ځمکه را غورځیدلی و ،لاس یی په‌سینه نیو لی و، هره خوا منډی‌شوی، خوزر تاجه پو هه شوی وه چی‌د هغه په‌پلار دزړه حمله را غلی‌او خدای خبر چی...ډو لی یوو ړل شوه او تاجو ابی وچه‌په میدان‌پاتی‌شوه او کرار کرار یی دخپلی زړ ی جونګړی دروازی وټړ لی ... پـــه‌کوخه کی دلیږی نه دسورنو آ واز اوریدل کیدو...

زرتاجه په‌ډو لی کی ژړیدله ...مسا فری او قرضدار ی او دنور- رحمن مرګ ، دپلار سختـــــــه نارو غی ، دخپل خوږ وطن یا د ،دا هغه ځه‌وو چی‌زر تا جی دننه په‌ډولی‌کی دهغوپه باب فکرکولو ...

دهغی دپاره هر څه تیاره شو ی‌ووځکه خو یی خپله فیصله لاد مخکی نه‌کړی وه.

ډولی دکشمیر ی سیټ کور ته‌ورسیده ،بندځو زر تاجه له ډو لی راوو یستله او حجری ته یـــــی بوتله ... سیټ دزړ بو ډ بنټ په وجه ټول داسی شوی و لکه په اړاو پشکال کی‌چی سپی پمن شی، دهغه ټول وجود لرزیدو اوقدمونه یی بی‌موازنی وو ، هغه دهو س‌په اورکی پروت‌و...

جامی یی‌بدلی کړی اود حجلـــی‌خوا ته روان شو ، زرتا جـــــی دروازه دشا دخوا تړ لی وه لیکن‌سیټ‌پو هیدو چی هغه څنګه‌خلاصه کړی. ساعت نیم یی درواز ی‌شاته انتظارو یستلو اوپه‌زر تا جی یی‌غږ وکړو چی دروازه خلاصه کړی خودزرتاجی آواز وانه‌ورید ې شوسیټ پوه شو چی‌حیاناکه پښتنه‌شرمیږی‌نوپه خپله یی دروازه ایله کړه او حجر ی‌ته‌ور ننوو ت اودوا ده دبستر نه‌لری یی‌زر تاجه په څمکه غور ځیدلی‌و لیدله ،ور خطا شواودویری نه‌ولړزید ،څو قد مه نور وړاندی لاړ، هلته دزرتا جی پـــــه‌سینه کی یوه زړه‌زنګ و هلی او خیرنه چاړه ورننو تي لیدل کید ه،زرتاجی یو مرګوټی نظر کشمیر ی سیټ‌ته‌و کړو او بیایی کـــــرا رستر گی په‌پټیدو شو ی ، پـــــه ورو ستی وخت کی هغه همدو مره‌وویل چی دغه چاړه ماد څان سره را خیستی وه ،دپردیسي دژوند نه‌مرګ ښه دی سیټ‌صا حب ، پدی وطن کی هر مهاجر مړ دی ...زموږ‌وطن ...

زرتاجی خبره تما مه نه‌کړی‌شوه‌او هغه یی ورو ستی خبره‌وه ...

دسباوز ځی تنکی غرمه‌وه چـی کشمیر ی سیټ دزرتا جی جنازه‌د (رمداس) کوخی ته‌یوړ ه اود هغی‌زړی جونګړ ی‌ددروازی‌مخی‌ته‌یـی کیښښوده په‌کومه کی چی اکبر لالا دخپلی کورنی سره اوسیده ...

پرون ددغی کور او کوخی نـه‌دزرتا جی سره ډولی وړل شو ی وه اودغه سیټ یی په مخه کی‌روان او نن بیا هم سیټ دزرتا جـی دجنازی په‌وړاندی روان دی ،هغه حتی په خپله هدیره کی دزرتا جی نښخیدل نه‌وو منلی.

دسیټ نو کړ داکبرلالا د کو ړدروازه وتکوله ، مخمرو دروازه ایله کړه او جنازۀ یی دکور مخی‌ته‌ولیدله هغه‌لومړی په هیڅ پو هه‌نه شوه خو چی کله‌یی ستر گی په سیټ ولګیدی ، لږه ترور شا نی شوه او په‌ډور خطایی یی مور ته غږ کړ:

ـ ابی... ابی...

چیغه‌په‌ډور خطا یی شوی وه خکه‌خو‌په‌یوه شیبه کی تاجو ابـــی دروازی ته رارسیدلی وه اودسیټ‌په‌لیدلو یی زړه وران شو پښتو یی سستی‌وکړه .او په‌ځمکه راولوېده...

اکبرلالا، په امساتګیه ، دشا د خواداسی رازوان‌و لکه لاس چـی دقبر نه راوتلی او په‌حر کت کی راغلی وی، هغه برابر ور غی اود جناز ی په‌خنګ کی‌و درید،کشمیری‌سیټ ته‌یی و کتل ، بیایی د هغـه سره راغلو کسانو ته او ور پسی‌یی ځان په‌جنازه وروغور ځو لـــو او په‌سلګیو یی‌شروع‌وکړه ...

کوچی

۴۵

بونډی توره ږیره ،نری بر یت ،توری څنې دغوږو نو تاوی شو ی او بوډی غار ی ته‌پروت ، د خپل‌اوښ سره نږ دی روا ن‌و. جونګی دمور تیو نو ته خوله نژدی کو له‌خوځه‌یی خولی‌ته نه‌ور تلل ځکه‌چی او ښی ډیر چټك ګا مونه اخیستل‌او جونګی ته‌یی دشیدو خوړ لو وارنه ور کولو...

دکوچی‌نه لس شل قد مو نـــه‌وړو سته ، ځوانه کو چی چـــی ماشوم یی‌په غیږ کی نیو لی‌و ددوه‌نورو او ښانو ،یوی غوا چی‌څلو ر پنځه چرګا ن ور باندی ټرل شوی‌وو، دیوه تور سپی سره یو ځا ی را روانه وه ، دپرونی په‌کونجو نوکی‌یی دسنډو څو نډ ی‌ښکار یدل او توری زړی څپلی یی په پښـــووی...

لاره ډیره نا هموارہ وه، غټـــی‌او وړ ی تیږ ی دسفرکوو نکو د چټك تګ خنډ کیدلی ، یواز ی او ښان بی تکلیفه روان وو اوبس شاو خوا دنګ دنګ غرو نه او ناوو نه ګړ نګو نه تر ستر ګـــو کیدل ، سخت بادلګید لو او پـــه‌وچو نر مو ځایو نو کی‌یی شګی‌او خاوری په هواکولی، کوچی ماشو م‌دپرونی لاندی پټ‌کړی‌و...

دکوچی جا می دخپل ځوان میړه‌نه‌لږی نوی ښکار یدی ، دوه‌پسو نه او پووز ګوړ ی دغوا په څنګ‌څنګ‌کی‌روان‌وو . په‌لږه لږی فا صله‌کی

شاته ،څه نوری کړی ی هم‌اروانی‌وی اوداوښانو په غاړه کی ګینګړ و آواز کولو ...

زیږی ماز دیګر و او لمـــــر دغرونو څو کوته ختلی‌و ځکه خو کوچیانو پرانځ‌ګا مونه ا خیستل‌او بیړه‌یی کوله ،دتیاری د خوریدو پوری باید ، قافله یو سم صحیح‌ځای ته‌ور سیږ ی اود شپی‌دتیرولو دپاره یوسم ځای‌و ټاکی ...

دغرونو په‌تړو کی بادیو عجیب‌آواز کوی ، داسی‌آواز چی په هیڅا بنه‌نه‌لګیږ ی مخصوص صا هغوی چی‌په‌سفر کی وی او مجبور وی چی لاړووهی او مزل وکړی ...

هر څومره چی تیاره زیاتیږ له‌بادنور سختیږ و او قافلی ته یی مشکل پیدا کولو ، کو چنی بنـــه‌ګړ ندی روان‌ولیکن شاته پاتی کوچی په‌بنډو کی سستیا او کمزور ی احساس کوله. په‌غیږ کی ماشوم هغی ته‌زیات تکلیف ورکړی‌و ا و غوښتل یی‌چی‌چیر ته دمه ساز ه کړی خوددی کار دپاره‌و خت‌نه‌و .زلمی‌کوچی‌داسی پرانځ پرا نځ‌ګا مونه اخیستل چی شیبه په‌شیبه یـــی‌فاصله دخپلی میر منی ســـــره زیاتید له او چی‌کله باد لاتند شو نوپدی‌و خت کی کوچی مخ‌شا ته‌را وګرځولو او په‌بنډی یی غږوکړو:

ـ رنګینی های ... لږه چو سته‌شه ...:

لیکن رنګینی دباد په‌شغار کی د خپل میړه دغه آواز وانه ور یډ ه داسی معلو میده چی یاخو د یـره‌زیاته بیتړی شوی‌وه او یادنارو غی کوم تکلیف لری. رنګینه په خپل‌خیال او فکر کی ډوبه روانه‌وه، ماشوم یی‌کلك دپرونی لانډی په‌غیږ کی‌نیولی و اوداو بس رسی یی د خړه ولګی په‌بر خه کی تینګه کړی‌وه .

دلږی شیبی مزل نه پس، کوچی بیا شاته وکتل او په‌ښځی یی غږ وکړو:

ـ رنګینی...! هړی چالا که‌شه کنه...

داخل رنګینی دخپل زلمی میړه غږ واوریدو ، اوداوریدو سره لږه چو سته شبوه خو داسبی یی‌محسوس کړی ووچی هغه نن سفر کولو ته تیاره نه ده او پښتی یی دو جو د بارنه‌شی وړلی . کوچی شیبه په شیبه متمه کیدله اود حرکت‌کولو توان یی دلاسه ور کولو خوځښتن یی ددغه حال نه‌بی خبره پا تی‌و اود خپلی ، ښځی تکلیف یی نه‌شو احساس کولی ...

دریم وار آواز پورته شو ، خودغه آواز درنګینی و چی په میړه‌یی غږوکړ:

ـ د هیکل پلاره ... لږ صبر وکړه...

په دی غږ سره دهیکل پلا ر یادرنګینی میړه ،ځای په ځای‌و دریداو مخ یی خپلی‌ښځی ته راو گرځاوه هغه دلیری‌نه‌رنګینه ولیدله چی کرار ، کرار ځمکی ته ښکته شوه‌او بیاپه ځمکه کینا سته ،وړو کی ماشوم یی هغه‌شا ن په‌غیږ کی‌نیولی و، هغه‌کله د هیکل مور پد غسی حالت‌کی نه‌وه لیدلی ، په‌زړه کی‌یی‌سودا او څه غو ندی تشو یش را پیدا شو، دا څل د هغه په نظر درنګینی غږ څه بل شان‌و ، یو پت ناپیژ ند لی احساس یی د زړ ه‌غوټه ومړوړله ، منتظر نه‌شو ، او ښځی پریښودو اودرنګینی ځوا ته یی را منډه کړه، دځوانی منډه وه او په‌ځو گامو نو کی‌یی ځان هغه ته ورورسولو.

رنګینه په ځمکه ناسته وه او دی درسیدو سره هغه ته‌په‌گو ته‌و شو او په‌ور خطایی یی‌ورنه پو ښتنه وکړه:

ـ رنگینی ولی ... څه شو ید ی...ها....

رنگینی ورو خپل ماشوم په‌څمکه‌کیښود او څپله هم پر یو تله ... خواو شا خاور ی او دور ی پورته‌کیدلی او باد فریادو نه‌کول ،داسی فریادو نه چی کانو بوټو ۱و ریدل‌او لرزیدل . رنگینه په دردکی و ه اوچی په څنگ کی‌یی میړه‌و لید واود هغه آواز یی واوریده نوور ته‌یی په خواب کی‌وویل:

ـ د هیکل پلاره ... ! بیارا ته‌هغه درد راپیدا شو یدی ،نوره نه هم تلی ،په پښو کی می نور توان اوطاقت نشته دی ،ته دغه هلـك واخله ...

زلمی‌کو چی ، درنگینی میړه خپل‌لاس درنگینی‌دملا نه تاو کړ و اوپه ورځطا یی یی‌ور نه تپو س‌وکړو:

ـ رنگینی دډاکتر صیب دوا د ی‌چیرته اینبسی ده ...

رنگینی په‌ستونی کی څو ا ب ورکړو:

ـ دوا ... خلا صه شو یده ... پیسی خونه‌و ی چی په‌ښار کی‌دی نوره اخیستی وای ... د هیکل‌پلار ته او س وایاد شو چی دپیســـو دنشتوالی په‌و جه ، هغه درنگینی دپاره دوانه‌وه اخیستی او چی په حقیقت پوه شو نو په‌پریشا نی یی‌وویل:

ـرنگینی ، او س به څنگـــــه شی ... ؟

رنگینی په سختی سره څو ا ب‌ورکړو:

ـد هیکل پلاره... ! همد لتـه‌پاتی‌کیږو ، مخکی نه شوتلی، ښی لاس ته دغی سیمی‌کی واړوه ...

درنگینی میړه ،دخپلی بڼځی په نارو غی ښه پو هیده ، هغه تـه ډاکتر ویلی وو چی رنگینه دزړ ه مریضی لری او دهغه د پاره سفر

کول او زیاته لاره و هل ضررکوی. رنگینی ته دغه نارو غی په‌لنگتون کی راپیدا شو یده .

زلمی کوچی ته تو لی خا طر ی‌رایادی شوی، ډاکتر ته درنگینی بیول ،په‌روغتو ن کی دمعاینا تـــو تکمیل او نور او نور . هغه ته را یاد شو چی‌ډاکتر ور ته‌و یلی وو رنگینه باید زیات په استرا حـــت کی‌و ی او ډیر لږ سفروکړ ی . لیکن دغه‌کار دکوچیانو دپاره‌ناممکن دی، ځکه چی‌سفر دکو چیانو ژوند دی، هغوی په‌سفر کی پیداکیږی او په‌سفر کی مری . کو چی یعنی‌داسترا حت او آرام‌نه محـــــرو م یعنی په‌سر گردانی او لالـها ندی محکوم ، بی‌کوره ، بی اوره او بی هدیری ...

دهیکل پلار اود رنگینی څو ا ن‌میړه چی دواده یی لادوه کاله هم‌نه وو پوره شوی ، دلمر غږغږو تـــه‌وکتل او بیایی درنگینی په مـــــخ سترگی ښخی‌کړی ،دخاو رو ا و دوړو نه‌ډکی سترگی یی‌له او ښکو ډکی شوی . هغه ته ډاکتر و پلی‌ووچی رنگینه باید ځای په ځـــــا ی استرا حت وی او که‌نه‌نو ... کـــه‌نه‌نو ژو ندیی په‌خطر کی‌لویږی...

درنگینی میړه نور هیڅ و نـــه‌ویل، ښځی ته‌یی ډاډ ورکړو چـــی همدا او من به کډه وډو ی اوبیایی‌شا رنگینی ته‌وډو له او ور ته‌یی وویل :

ـرنگینی ... ! راپه شا شه‌چی‌ډو مبی تاورسوم . ته‌به‌استرا حت شی اوز ه به‌مال راو گرځو م او کالی په‌ور نه رانښکته کړم ...

رنگینه میړه ته په‌شاشوه ،دهیکل‌پلار اول رنگینه او بیا ماشوم‌هیکل په‌یوه گو ښه کی‌پر تی سیمی ته‌ورسول او بیایی ما ل ،او ښا ن، پسونه ،خره او غواټول په هغه‌ځای‌کی پند کړل او څو شیبی‌ورو سته

شاته زاروانی کډ ی هغوی تـــــه‌راور سیدی اودوه در ی بنځی او سړی چی نارینه او بنځو دوا ړوملا ترلی وی دهغوي د حال نـــه‌د خبر یدو دپاره دهیکل پلاراورنګینی‌ته‌ور غلل اود هغوی دپاتی کید و پوښتنه یی‌و کړه... کډی څه‌روانی‌او څه ولاړی وی ، پسو نو او وزو یوه خوابله خوا ټو پونه و هل اوسرونه یی‌جنګول ، دا سی‌بنکاریدل لکه دکوچیانو نه چی دغه څاروی زیات خو شحاله‌و ی ،څو مره چې کوچیا ن مړاو ی او ځنګید لی‌تلل،هومره پسونه او وز ی مستی و ی اودیوبل سره یی لوبی کو لی...

ټولو ته ډیر زر پته و لګیده‌چی‌درنګینی دناروغی پیښه چه ، هغوی کډه اړو لی ده، دنورو کو چیانودپاتی‌کیدو او یادکډو اړولو امکا ن نه‌و .څوتنو وویل چی هغو ی به‌هلته پاتی‌شی خوداکار در نګینی میړه او په ځپله رنګینی قبو ل نه‌کړو...

تیاره ورو ورو خوریدله،اوغږونه‌په‌تیاره کی دتورو ډیوا نوپښا ن بنکاریدل ،دآرام کولو ســـره د رنګینی حال نسبتا بنه شو . هیکل دمور په ځنګ کی‌پروت و اوزلمی‌کوچی درنګینی سر ته‌ناست‌و . او بنانو شخوندو هلو اودخو لی‌نه‌یی ځګونه رالویدل، ټو لو آرام‌کړی وخو سپی په ډیره هو بنیار ی او بیدار ی یو خوا او بله خوا منډ ی وهلی او کله‌کله به درنګینی خواته‌هم رانږ دی شو ...

هغه شپه زلمی کو چـــــی‌په‌ویښه سبا کړه او هره شیبه یی‌د رنګینی خبر اخیستلو . دا ســـی‌بنکاریده لکه رنګینه چی‌دعمرو نو ستړی او ستو مانه وی. دشپی‌به‌کله کله دماشو م هیکل ژړاواوریدل شوه اود هغه دژړا سره به‌رنګینی‌هغه‌ته‌تی ورکړو ...

سپوږ می ډیره ناو خته راوخته‌اودسپوږ می دراختلو سره‌غږو نه

او وغو نه ریاشول ، دغرو نولوړی څو کی دا سی بنکاړ یدی لکه هلته چی پهره داران ولاړ وی اودخوا و شا سیمو څارنه کوی ...

درنگینی دکور تو ل کالی دزړو کوخیر نو او شلیدلو پر ستنـــو ، رینجاړ ی توشکونو ،او څینی نو روبی ارز بنته سا ما نو نو نه پر ته څه نه وو اوداپه حقیقت کی دیو ی کوچنی کور نی تو له هستی وه. دوه اوښان یو جو نگی ،یوه غوا ، یوه خره. دوه پسونه او وز گو ړی ، یوسپی سره ددغی کور نی شتمنی وه اودا هم زلمی کو چنی ته دپلار نه په میراث کی پاتی شوی وو.

لومړی شپه ډیره سخته تیر ه شوه ، زلمی کو چنی گړی شپه په چرتونو تیره کړه. هغه در نگینی دروغتیا اودوادرمل په فکر کی و ، د رنگینی و جود دهغه دژو ند پانگه وه او هغه یی هیڅکله دلاسه نه ور کوله ...

لیکن هغه په ژو ند کی بیخی یواز ی و، پلارینی مړو، خویندویی میرونه کړی وو او مور یی دمشری لوز سره وه. درنگینی په سل هغه دتولو سره و شلو له ،یوازی ژوندیی غوره کړو اونن پوه شوی و ،چی یوازی دقام قبیلی او خپل خپلوا ن نه لیری پاتی کیدل څو مره گران دی، انسان خو دخپلو خپلوا نـو، کور کورنی او خپلو کلیوا لو سره بنه بنکار ی .دنورو کو چیا نـــو کډی راتلی او تیریدلی ، هـــری کډی ،دهغوی سره د همدرد ی او خواخوږ ی احساس نیکاره کولو او دهغوی دپاره یی دڅه خدمـــت پیشنهاد کولو لیکن(خو ند ی) یادرنگینی میړه پو هیدو چی کوم شی ته هغه ضرورت لری هغـــه درنگینی دپاره دواده اوداد یو ی کډی سره هم نه وه ...

دری شپی رنگینه په تکلیف کی وه اودلږ استرا حت سره یـــنی

تکلیف نسبتا لږ شو ، خو ند ی په مینه محبت دهغه په تور پیکی لاس وهلو اود رنګینی په سینه پرو ت لونګین یی بویولو ،د هغه دوجود په هره زره کی درنګینی عشـــق او مینی چپی وهلی، هغه ور ته د خپل ژوند نه زیاته ګرانه وه ، کله کله چی به رنګینه وینبه و ه نـــو خوند ی به هماشو م زوی هیکـل پاپکی مچو لی او په سترګو به یی اینبود لی ،او رنګینی به دد غـــه حالت نه دننه په زړه کی دخو ښی احساس کولو ،(خوندی) په یوازی ځان هم او به راوړ لی ، هم یـــی او ښان او نورما ل پوو لو. هم یی درنګینی د پاره دوډ ی تیارو له ،هم یی لور لګولو او جا می یـــــی وینځلی ...

یوه هفته هغوی هلته پا تـــی شو ل .رنګینه داسترا حت په وجه د پخوانه ښه شوه. دو مره یی کو لی شو لچی له ځایه پاځیږ ی او یونیم سپك کاروکړ ی . خو ند ی درنګینی دښه کیدو په خاطر موتی مو تـــی غو ښی اخیستی . ماشوم زو ی یی دخوشحالي نه پورته پورته غور ـ خو لو اود ځان سره یی په کوچیانی لهجه اوطرز سندری ویلی ...

رنګینه ددی چو ګه شوه چی دچینی پوری لاړه شی او ګوډ ی ډاوبو نه ډك کړی. هغوی په مشوره ســـره فیصله وکړه چی ور ځ دوه پس باید کدی بار کړی، کړلار کرار د کوردکالیو دغونډولو په فکر کی شول.

هغه ور ځ زیږی ماز دیګرو چی رنګینه داو بوراو ړ لو د پاره روانه شوه. چیته دو مره زیا ته لیر ی نه وه دغره به لمن کی په یوه تیتـه سطح کی واقع وه . په سر یی یوه ګوره ونه ولاړه وه ، شاو خوا یی شنه جلګه وه ، خو خد مه وړاند ی ورنه غوا او پسو نه په خور ا ك لګیاوو او اوښانو دلیږی نه خوزان خوړل ...

رنګینی ډبری څپلی په پښو کړی او سره لوښته یی په سر وه ، په

تللو کی‌یی دیر احتیاط کولو ، هغی‌او ریدلی‌وو چی‌په لاړو کی یاړو دی سرنگو نه (مینونه) پراته دی،خوک یی‌نه‌شی لیدی، چاته‌یی ځای هم نه هملو میږی له همدی کبله دکوچیانوزیاتی کور نی چی‌په‌بی خبری کی‌په هغو برابری شوی‌وی نو ژو ند یی‌دلاسه ورکړی او غوښتی یی‌په هو ا الوتی وی، دالومړ ی وارنه‌و چـی‌رنګینه په هغه لار تیریږ له، مخکی یی هم یوواړ دوه واړه له چینی‌او به‌وړی‌وی او کوم‌خطر یی‌نه‌و محسوس کړی. ځکه خو‌په‌زړه کی ډاډه‌وه ، په ډاډه زړه او احتیاط روانه وه ، داواړ یی دګوډ ی په‌ځای یوه وړ ه‌دیکچه په غیږ کی نیو لی‌وه ...

چینی ته درسیدو سره یـــی‌دیکچه په او بو ور ننویستله ا ود وینځلو نه‌وروسته یی داوبو نه‌ډکه کړه لیکن دراپاځیدو په‌و خت یی‌یو وسله‌وال سړ ی خپل شا ته اویو بل سړی یی‌په‌یوه لړی فاصله کی ولید. دواړه درنګینی په‌نظر ناآشنا راغلل او ویی نه‌پیژ ندل ...

درنګینی سره نژ دی‌ولاړ سړ ی، اوږده وېښتان او ګوره ږیر ه در لوده ،مخ‌یی دتوروا لی له‌کبله‌سوی سکور ښکاریدو .دمخ په‌چپه خوا کی‌یی دیو ژور زخم ننبنی ننبنا نی‌ښکاریدی ، اور بوز یی تړلی‌و ، یوه پیڅه یی‌ښکته او یوه پور ته‌وه، دسپین سا ن جا می‌یی په ځان‌کی وی او سترګی‌یی داسی سړی وی‌لکه د منی پوستکی ... رنګینـــی دیکچه په‌سر کیښوده او سړ ی‌ته‌دکتلو نه ورو سته یی قدم مخکـی کیښود لیکن نا پیژنـــد لـــی‌دهغه مخی ته ودریده او ور ته یی وویل:

ـ په دغسی ځای کی دغســـی‌فرښته او حوره ...

ددغو خبرو سره، و سله وا ل‌سړی نری خندا و کړه او په لا س یی درنګینی دسینی لو نګین ښکته‌پورته‌کړو، او دی حرکت رنګینی‌ته

ګول حقایق روښانه کړل ،وجودیی په لړزیدو شو او شوندی یی د قهر نه و رپیدی ... لږه په شا لاړه اوهغه سړی ته یی وویل:
ـ لږی شه پلیته ... ناپاکـــه لیوه ...
درنګیښی دښاته تللو سره هغه سړی نور هم رنګینی ته زانګ دی شو او بیایی نری خندا وکړه او ویی ویل:
ـ میاشتی او کلونه کیږ ی چی د ښځـــی بوی می ندی لیدلـی ، او کلی کورته نه یم تللی، په دغو غرونو او بیدیاوو کی سر گردا نه اولالیها نده یو ، ډیر نا مراد ژوند رابا ندی تیریږ ی خو څه وکـــړو چی ...
رنګینه یی په خبرو کی راو لویده او په یو سپک او تو هین کوو نکی انداز یی ور ته وویل:
ـ تپو سا ن او قجیرا ن تل د مردارو پسی گرز ی او حلالی ته نه شی ورنږدی کیدی، لیری شه گنی میړه ته غږ کوم ...
دناشنا سن وسله وال په ستر گو کی دشهو ت اور بلیدو ، او چـی درنګینی خبره یی واوریده نوو یی ویل:
ـ میړه دی مونږ لیدلی دی ،دادری شپی مونږ دلته تیری کړ ی دی ، که تا دو صل شر بت راکړو نو هغه به هم ژو ندی پاتی شی او که نه نو ...
رنګینه لاد مخکی ته په هر څـه پوهه شوی وه اودانسا ن په جا مه کی یی شیطان پیژندلی و . نو څکه خو یی خپل فکر کړی و. ورو ورو شاته لاړه اود چینی دونی شاته ودریده، مسی دیګچه یی په دواړولا سو نو تینګه کړی وه .د وئی ډه ی ته یی تکیه و کړه اودشهو ت په پنجوکی ګیر هغه سړی ته یی ووی ل:
ګوره مونږ غریب ګو چیان یو، هیڅ اته مو بدندی رسیدلی ، په

غربت کی په‌عزت ژوند کوو ـ آخرته‌زما نه‌شه ...

سړی و خندل اولاس یی‌درنگینی‌په اننگو رانښکو او بیایی وویل:

ـدغه دمنی‌پشان سړه اننگی اودغه ایمان سوز حسن سړی لیو نی کوی ، عقل ته اور اچوی او ...

په دی‌وخت کی دشهو ت په‌لمبو کی‌لویدلی سړی دذوق او شو ق‌نه سترگی پتی کړی اودرنگینی خوا ته‌نور هم رانژ دی شو چی غیږ کی یی‌ونیسی لیکن کوچی‌ور ته و خت‌ورنه‌کړو اوداوبو ډك مسی ډیگچی یی په دواړولاسو "نو په خپل ټو ل‌قوت دهغه‌په تندې او پوزه ر اخلاص کړو اودسترگو په‌ر پ‌کی یی هغه په‌ځمکه راو غورځاوه ...

رنگینی دیوکو ما ندو عسکر په‌شان په‌یوه شیبه کی ټو پك‌د هغه سړی دغاړی نه وو یست اود لټ‌په‌و هلویی دټوپك ججوړه ، په‌هغه سړی تشه کړه ...

دډزو آواز هره خوا خپور شواوانعکاس یی وکړو، درنگینی میړه‌او په‌لیږی فاصله کی‌ولاړ هغه سړ ی‌دواړو واو رید . اود ټو لو نه اول دوژل شوی سړی ملگر ی کو .چی ولیده او په رنگینی یی ډزی‌شروع کړی، هلته دوړو کی هیکل سر ه‌ناست ځوند ی هم‌دځایه راپا ځیداو ټو پك یی راوخپست ، دلیږی نه‌یی کتل چی یو سړی په رنگینی ډزی کوی، رنگینی په خپل ټول قو ت

ـد هیکل پلاره ... اگوزه چی‌درنه‌خلاص نه‌شی دښمن دی ...

درنگینی میړه، نور په هر څـه‌بوه شوی‌و ،دخپلی میړنی بندځی‌په خواب کی یی‌وویل:

ـرنگینی ... ! ډاډه او سه ...خلاصیدی رانه‌نشی . ګوره ورته‌یی مه‌ژو ندی یی نیسه ...

رنگینی او ځوند ی دوا ړو ،دهغه سړی دنیولو هڅه وکړ ه،خو

ډیری بدن ډزې یې کو لې، زلمی کوچی چې ښځې ته ډاډ ور کولو چې دښمن خلاصیدې نه شی او زاګیردی ،خوندی بې‌پروا او په ډیره زړور تیا وړ ی روان‌و او په هغه سړی یې‌غږونه کول چې‌تسلیم‌شی اودډزو نه لاس واخلی .

رنګینې دلیری خپل غیر تی میړه کتلو چې‌مخ په‌لوړه روان‌دی،خو نډې په‌دې‌وخت کې په خپل سینې هم‌غږ وکړو چې نیسه‌یې (ببړه) خلا ص دږنه تښتی ...

رنګینې یو وار دوه وار ی پـه‌میړه آواز‌وکړو چې احتیاط کو ه، خود غه آواز خوند ی وانه‌وز یداو بې‌پروا مخکی روا ن‌و ... (ببر) هم ډیر زر ځان هغه ته‌ور سوو او د دښمن په‌لور یې هنډه وا خیسته...

(ببر) داسی‌و لګه لیو نی شو ی‌چې وی، ډیوی تیږ ی نه‌بلی ته یې توپ و هلو، خودښمن دکو چې‌د بې‌پروایی نه‌ګټه وا خیسته او یو رسا‌ډز یې وز باندی و کـــړ واوخوند ی په‌ورانه کې ولګید...

رنګینه پو هه نه‌شوه چې میړه‌یې لګیدلی دی ، خود غه احساس‌یې وکړو چې په هغه څه شو ید ی‌څکه‌چې ډډزو آواز یې خا موش شو ،د ډزو په مینځ کې(ببر) ځان هغه‌سړی‌ته‌رسولې او په‌یوه حمله یې هغـه راپرزولی و...

دپاس دلوری نه ډزی پندی‌شوی‌رنګینې ځان هلته ور ورسولو اود نږدې نه‌یې هرڅه‌و لیدل ...خو نډې‌په‌ورون داسې لګیدلی‌و چې غو ټه غوښه‌یې ورنه الوزولی وه او دا دامریکایی توپک خصلت‌و ،پله خوا په‌لږه واندی فاصله کې (ببر)هغه‌سړی داسی رانیولی‌و چې هډ و جامې یې ورته‌نه‌و ی پریښو د ی‌او په‌و جود یې‌ورله خوږخمو نـــه اینبې‌وو ...

څونډ ی . درنګینی په لیدوهغی ته‌وویل:

ـ رنګینی په‌لوړیته دی زما وړوکلك‌وتړه ، هله ،ټوپك دی د هغه دښمن ګکړی ته ونیسه او کـــه‌دتیښتی نیت‌یی‌و کړو صر فه‌ورباندی مه کوه اوډز کوه ، هغه بایدحکومت ته‌تسلیم کړو ...

څه چی زلمی څو نډ ی و پلی‌وورنګینی همغسی وکړ ل ، او په دی ډول یی دښمن تر خپله څا یـــه‌راو ست او هلته‌څو نډی او رنګینی هغه دلاس او پښو نه‌و تړلو ...

سباسمها ر چی‌سپیدی لا نه‌و ی‌چاودلی ، رنګینی او څو نډ ی کډه بارکړه، کوچی رنګینی څو نډ ی‌په‌اوښ باندی دنورو بسترو او کالیو په مینځ کی وتړلو او دښمن‌یـــــی‌لاس‌تړلی داو ښ دلکی پوری په‌یوه اوږ ده رسی و تړلو او روان‌شو...

رنګینی په‌زړه کی بیا دناتوا نی‌او کمزور ی او بی حالی احساس وکړو خودځو نډ ی له‌کبله یی هیڅ‌نه‌ویل ، وړو کی هیکل یی هغه‌شان په‌غیږ کی و اود هغه په مینه او محبت اودزلمی باتور میړه په‌عشق یی‌لارو هله ...

تیر ماسپښین آبـادی ته را ورسیدل ،دغی آبادی ته نژ دی ،نورو کو چیانو هم کډی اړولی وی . خړخړ لو ګی‌له هری کیږ دی نه پورته کیدل.په‌تورو کیږ دیو کی واړه ا وزاړه ناست وو اود کیږدیو مخی ته اوښان . پسو نه اوغواګا نی پټډی‌شوی‌وی او چیلی یوه خوابله‌خو ا ګرزیدل راګرزیدل ...

رنګینی او ښپان (چو) کړ ل ا وځوندی یی داوښ نه راکوز کړو، دنورو کوچیانو پام دغی کډی ته راو ګرزید او څینو رنګینه اوځونډی

وپیژندل ،زنانه یو یو درنگینـــی کیږ دی تەرانژ دی شوی اود هغه سره یی دلاس کولو او کو مـــك ارادە ښکاره کړه...

لیکن دلاس تر لی سړی په باب دهغوی نه پوښتنی شروع کړ ی اودیر زر په حقیقت پوه شول ...

سپین ږیرو جر گه جـــو ړه کړه او په دی مساله یی غوروکړو. ډیرو کوچیانو وویل چی د ډ یـروخت نه د هغوی میږ ی او وز ی غلاکیدلی او غل نه پیدا کیدو ، پسو نه وړل کیدل خو په علت یی څوك نه پو هیدل.په ځینو سیمو کی وسله وا لی نښتی هم شوی وی خو حمله کوونکی په تیاره کی تښتید ل اولاپته شوی وو او اوس په د ی خبرو لږه رڼا پریوتی وه ...

جرگی دو سله وال دښمن نـــه ډیر معلو مات تر لا سه کړی وو . هغه په ډیرو پیښو ، مر گو نو ا وقتلو نو اعتراف کړی و او فیصله وشوه چی هغه باید دقانون پنجوته وسپاری . څوك ی هم دیو ثبوت او شا هد په ځای د هغو سره تللوته حاضر شو او دوژل شوی سړ ی پته هم خلکو ته ور کړی شوه ...

سنباځانښت ،څو نه ی دنو ر و کو چیانو سره دحکو متی په لو ر روان شو او هغه ور څ تر غر می پوری هلته پاتی شو، او چـــی تحقیق تو ل بشپړ شو نو تـو ل کو چیا ن په شپر یکه ډکیږ دیوخوا ته را روان شول ، دیو نیـــم دوه سا عتو لاره وه لیکن کیږ دیو ته په رارسیدو ، دلری نه څو نـــه ی دخپلی کیږ دی په مخه کی د خلکو گنه گونه و لیدله ، فکر یووړ اودا تصور یی وکړ چی کوچیا نملگری او دوستان درنگیځی سره مر سته اوکومك کوی څکه چی هغه یو ا زی ده او وړوکی ماشوم هم ور تر غاړی دی. کوچیان یودبل سره د یـــر

مهر بانه او خواخوږ ی دی،دهغوی ژوند په یووا لی او وحدت و لاړ دی او یودبل سره په کارونو کی لاس کوی...

څوندی دنورو سړه یو ځای راروان و اودلکړی په تکیه او کو مك یی لارو هله .ټول مخکی را ټلل خود څونده ی کیږ دی ته لارارسیدلی نه وو چی دلیږی نه یي دژړا آوا زترغوږ شو . دزلمی کوچی زړه ه دویږی او پریشانی احساس وکړ ، لږ نورهم چټك شو هره بنځه چی په مـخ ورتلله نودستر گو نه یي او بنکـــی راروانی وي او تورپړونی یی ستر گو ته نیولی وو ...

دځوندی زړه په رپیدو اولړزیدو شو، دلیږ ی نه یی دکیږ دی مینځ ته کتل چی دحقیقت نه څان خبر کړی خو په کیږ دی کی دبنځو بیړه جوړه وه او څه ته بنکاریدل ...

زلمی څوندی ی په ز خمی پښه ،دلکړی په زور ، په یو څو گا مو نو څان کیږ دی ته ور ورسولو او د ټولو نه مخکی یی دوړو کي هیکل د ژړا آواز تر غوږ شو ، بنځې د کیږ دی دننه درنگینی نه گرد ـ چاپیړه ناستی وی او ورو ورو یی او بنک ی تویولی ...

څوندی لکړه وغور څو له او مخکی لاړ، هلته دکیږ دی په مینځ کـــي رنگینه پرته وه اوما شوم زوی یی په خواکی پروت و ماشوم ژړل ...

دځوندی په سترگو تیاره را غلی وه، داسی بنکاریدو لکه په سترگو چی یی پردی راغلی وی، وړاندی لاړ اودرنگینی په څنگ کی کینا ست . شاو خوا ناستو گو چیانو بنځوته یی و کتل او بیا یی رنگینی ته وکتل درنگینی ستر گی پټی وی ، ا و سره الننگی یی داسی ژیړوو لکـــه زعفرا ن...

څوند ی ،لاس درنګینی په‌تندی‌کښښود اوپه هغی‌یی غږوکړو:
ــرنګینی ... رنګینی!...
دڅو ند ی ددغه آواز سره ،نا څاپه ناستی زنانه په‌ویر شوی ، هغوی دلومړی ځل دپاره در نګینی‌نوم او ریدو ، رنګینه دګل پشا ن رنګینه‌و ه ، دحسن او جما ل‌ښا پیری وه او نور یی له‌څهری‌نه‌پورته کیدو...
څوندی باور نه شو کولی چی دهغه دژو ند شریکه به له هغه نه جداشوی‌وی ،د هغه رنګینه به ... نه‌زلمی کو چی دمرګ نوم په خوله نه‌شو راوړ ی،دهغه زړه ته دا نــه‌لویدله چی رنګینه په ابدی خو ب ویده شو یده، څوند ی داسی فکر کولوچی درنګینی ژو ند دده سر ه غوټه دی او چی رنګینه‌مری نو دده‌ژوند هم‌پای‌ته‌رسیږ ی. څ وند ی‌د رنګینی سر ته‌ناست و اواو ښکی‌یی اختیاره د هغه‌له‌ستر ګو ر ا ــ تو‌یيدلی ...
دتورې کیږ دی دلا ندی ... کوچی‌پرته وه او کوچیانی ور ته ناستی‌و ی ویریی کولو... یو ی کوچی وهو کی هیکل په غیږ کی ونیولو او دکیږ دی نه‌وو تله (... (ببر) دکیږ دی مخی ته پرو ت‌واو سر یی په دوه پښو ایښی‌و ...
هغه کوږ نجیدو ... اود با ند ی‌اوښانو بربر کولو ...

دانسانیت جنازه...!

دریم سړی زه‌وم چې د پیښور (سنټرل جیل) جیلر ته‌و راندی‌شوم او چې کله د هغه مخی ته‌ودریدلم نو هغه راته دسترګو لا ندی‌و کتل او بیایی تپو س‌وکړو:

ـ نو م ...

ـ شیر بهادر ...

د شیر بهادر دنوم او ریدو سره‌د هغه‌و چو لی تریو شو اودشو ندو د پاسه توری اوږ دی بر یتی یی‌بنکته پورته‌شانی شوی او پدا سی حال کی چې دکاغذ په‌سر یی خه‌لیکل . په همغه حال یی بیاپوښتنه وکړه:

ـ قومیت ... ؟

ـ افغان ...

جیلر یو خل بیا ماته‌و کتل اوویی پوښتل:

ـ افغان مهاجر ... کیمپ ... ؟

ماورته په خواب کی وویل:

ـ هو ! افغان مهاجر اودورسك په‌کیمپ کی اوسیدلم ...

جیلر قلم دکاغذ دپاسه کیښود او له خپل ځای نه راپاڅید ، تور غټ او چاق سړی‌و، دونی تیټ وروځی یی دطبیعی انداز ی نـــه زیاتی گنی‌و ی ، هغه چی کله زمامخی ته‌راورسید نو په غټو او درنو لاسو نو یی زما دسینی زخم تـه‌اشاره وکړه او په‌خپره کی یی د قهر او غضب نښانی‌راښکاره‌شوی او چی‌خو ماځا ن خو زو لو جیلر په همغه زخم گوزار راکړو او ویی ویل:

ـ‌تاوی چی زمو تر صو به دازدی قتل کړو او خپله ده غه ز خم نه ژو نه‌ی پاتی شوی ؟

زه د هغه د خبرو په معنی ا و مفهوم نه‌پو هیدم اوځ صوبیدا رد قتل نه هم خبر نه‌وم خو دو مـره‌پوهیدم چی‌زه دیو پاکستا نـــی صو بیدار دقتل په جرم پیښـــورسنټرل جیل ته‌بیول شوی وم او دری گاله می‌په دغه جیل کی تیرکړی وو، دتکلیف ،کړاو او عذاب نه‌ډک دری گاله ...

هغه ور غ چی‌ز ه‌دور سك دمهاجرو دکیمپ نه جیل ته راو ستـی شوم نو په‌کیمپ کی زما نه یو ه خوار لس کلنه لور، مر جانه،دوه واړه هلکان خلورکلن او پنځه کلن اوځ هغوی مور کلیمه پاتی شو ل او تر نن‌ور ځنی پوری د هغوی دحال‌او سر نو ځمت نه خبرنه‌شو م ...

پنځه گاله مخکی ماد خپـــل‌ژونه ډیره لویه غلطی و کړه اوهغه دخپل کور کلی ، دیری او حجری، پولی پټی او جومات پریښودل وو. خوزه لاتراو سه هم په دی نـــه‌پوهیږم چی ما هغه غلطی ولی‌وکړه

او څه شی زه مجبور کړ چې دلته راشم اودمها چړ په نو میاد شم .
هغه نوم چې زماد شان سره ښه نه ښکاریدو اود ځان سره می دشړ م
او خجالت احساس کولو ...

زمونږ د کلی نه دیر نور کسان هم کډه شول او ټول زما په شا ن
یه وا قعیت نه پوهیدل. مونږ اوړ ه کوونې یو ځای راغلو او یه ورسره
کیمپ کې ځای په ځای شوو .

د کیمپ او خیمې دزو ند سر ه مونږ بلدنه وو اود هغه تصور موهم
نه شو کولی خو کله چې په کیمپ کې میشته شو نو هغه څه چې می د
دوزخ په پاره کې اوریدلی وو ، هغه ټول می په کیمپ کې ولیدل .

په کیمپ کې د میشته کیدو په اوله ورځ سر کاډی خلك را غلل ا و
زمو نږ نو مونه یی په کتا بو نو کې ولیکل .

داوو میاشتو پورې چې موهرځه لږ لږ هغه مو وخوړ ل اودا سې وخت
هم راغی چې کلیمې خپل یا هرکان کوتې ، او والې هم په پاکستا نسې
ما مورینو خرڅ کړل .

په کیمپو نو کې د پډیو ې، قحطې او لوږ ې بدا و یو د نشتوا لې ا و
نورو مشکلاتو په وجه د (هیضې) بیمار ې خوره شوې وه او دا سې
ورځ نه وه چې دخلورو او پنځو ماشومانو نو جنازې ونه ویستل
شې .

مونږ په وطن کې په پرا خو کلیو پانډو کې په آزاد ژوند نه
عاد ت وواودلته راته کیمپو نه د قیرو نو پشا ن ښکار یدل . په اوله
ورځو کې ښار ته راتلې شو خو ورو سته حکم و شو چې هیڅوك

بنبارته نه‌شی تلی او که چا دد غه حکم نه‌سر کشی کو له هغه‌پولیسو بیولو...

کیمپو نه یودبل په خو اکی‌واقع وو .دبنبار نه په‌بند ،یدو مو دډیر تکلیف احسا س وکړو نو مجبورشو چی دخپلو گاو ندیانوکیمپو نو ته ور شو او په خپلو کی دو طن په‌یاد خپل غم غلط کړو ، هغه‌وطن چی مونږ په‌کی زیږید لی او لو ی شوی وو او زمونږ دپاره یی‌دجنت ګانی حیثیت در لود .

لږی ور څی او شپی تیری‌شوی‌وی چی په‌کیمپو نو کی اعلان‌وشو هیڅ‌یو مهاجر افغان، حق‌او اجازه نه لر ی چی خپل کیمپ پریږ دی او گاونډ ی کیمپ ته‌ور شی او یامهاجرین په خپلو کی جړ گی‌جوړی کړی.

زمونږ اعترا ضو نو او احتجا جو نو کوم ځای نه‌نیولو ، زیا ت خوانان اود عزت خاوندان سپیـــن ږیری په‌کیمپو نو کی داغتشا ش راپیدا کو لو په الزام ونیول شواو بندیان کړی شول .

دغمو نو او دردو نو پیتی ور ځ په‌ور ځ درنیدو او ساه می بند ه بنده کیدله، کیمپو نه را ته جو ړقبر ستا ن ښکاریدو او مو نـــږ داسی‌وو لکه مړی ،مړی هم بی‌واکه‌اوبی اختیاره وی او مونږ هـــم بی‌واکه او بی‌اختیاره‌وو . پـــه‌کیمپو نو باندی چی لا بندیزو نه نه وو ایښود ی شوی نو مو نږبه‌دیو ځای کیدو په‌و خت دیو بل‌نه تپو س کولو چی مونږو لی د غوقبرو نو یا کیمپو نو ته‌را غلو . څه مو اوریدلی وو او څه موو کتل،زمونږ نه خو بندیا ن ښه دی چی

دمونځ اود س اوغسل دپاره‌خواوبه لری.

داو بو دنشتوا لی او کموا لی په‌و جه ، دکلیمی پښی او لاسو نه په خیرو کی‌پټ شوی وو،ماشومانو سپږی کړی‌وی او چی‌کله به داوبو ټانک را ورسید نو محشر بـه وربانـدی جوړ شو .

دهغو میندو او خو یندو زړ ه‌دردوو نکی ژړا گانی مو شاو خوا اوریدې چی ماشوما ن یی پـــه (هیضه) مړه شو ی اوغیږی یـی تشی شوی‌وی ، لیکن په هغو هیچا زړه نه سو زولو ، مونږ نه بشار ته‌تللی شوو او نه‌په کیمپو نو کی‌جرگه‌کیدی او کینا ستی شوو...

ماشوما ن او بو ډاگا ن‌دضروری‌خورا ك دنشتوا لی او کموا لی په علت په‌ډول ډول نارو غیو اختـــه‌شوی‌وو او چی چا مقاو مت نه‌شو کولی نو د هغه جنازه به زر دقبرستان خوا ته وړل کیده.پاکستا نی پولیسو زمونږ دپاره دعزرا ئیـل‌حیثیت در لود . هغوی دظلم ا و ستم مجسمی وی او هر افغا ن مهاجرور ته یو بندی او پـــه با مشقته بند محکو م بنکار یدو .هغوی په‌کیمپو نو کی هم دافغا ن مها جرینو دیو ځای کیدو او جمع‌کیدونه ویریدل څکه خو یی شپه‌او ورځ څارنه کوله چی نارینه مهـــاجرین جرگه نه‌شی .

شپه به ماپه چر تو نواوکلیمی‌په‌ژړاسبا کوله ، دشپی په تیاره‌کی به‌راته کیمپو نه ، قبرو نـــــه بنکاریدل دغو قبرو نو ته‌بلـه هری خوا جناز ی راروانی وی.

یوه شپه چی په خپلو همیشنیوچر تونو کی ډوب وم، نا څاپـــه شور ماشور شو او دری څلـــور کیمپونه اخوا چیغی او آوا زو ته

واوریدل شول ،ټول‌دکیمپونو مخی‌ته‌وو تلو اودپیښی په سودا اوفکر کی شوو . دلیری نه مو یودبل نه‌تپوسونه وکړل او ښه شیبه لاتیره نه‌وه چی څلور تنه پو لیس او یوافسر زمونږ کیمپ ته‌رانتو تل او زه یی ونیولم کلیمی او هلکا نـواو لورمی چیغی کړی اودپو لیسـو مخه یی‌و نیو له .کاونډ یا ن هم‌راوو تل خو پولیسو په ډیر ی بی‌رحمی کلیمه او ماشوما ن په‌لغتـه‌ووهل او زه یی له‌کیمپ ته‌بوتلم، دپو لیسو په موټر کی می څلو رتنه نور مهاجر ین هم‌و لیدل اومونږ ټول برابر دپیښور سنټر جیـل‌ته‌بوتلی شوو ...

دکیمپ نه دوړ لو په‌و خت کی‌ماړ یر کلك مقاو مت و کړ و اود پولیسو سره تلو ته په هیڅ‌و جه‌حاضر نه‌شوم خو هغوی پنځه تنه وو او زه یوازی نو په ډیری بـی‌رحمی یی‌وو هلم او حتی یـو پو لیس چی‌غالبا هغه پو لیس‌افسر و په‌سینه ډیر سخت زخمی کړ م اود همد غه‌و هلو په‌و خت کـی‌کلیمه او مر جانه په‌ژړا شوی اود پولیسی ګریوان ته یی لاس وا چاوه‌او پولیسو هغوی په ځمکـه وغور ځو لی .

دپیښور په سنټرل جیل کی زه‌دهغی شپی‌له‌پیښی اودپاکستا نـی صو بیدار دقتل نه خبرشوم.

په هغه شپه یو پاکستا نـی‌صو بیدار په‌ټاوړه نیت او خاینانه فکر یو مهاجر کیمپ ته‌ور غلی او په‌کیمپ کی‌یی چا ته‌لاس اچولی‌و چی دکیمپ او سیدو نکو هغه‌وژلی‌و اود همغه قتل په الزام زه‌اوځلور تنه نور نیولی شوی‌وو . زمو ږ تومونه چاپو لیسو ته‌ور کړی وو.

پدی باره کی دیر ورو سته مونږ معلو مات لا س ته راوړو.

په‌ژندا ن کی ماد تحقیق پـــه‌دوران کی دپاکستا نی صو بیدا ر دقتل نه انکار کولو تحقیق‌کوونکوزه په‌زور او جبر او وهلو تکو لو مجبور ولم چی باید په هغه قتـل‌اعتراف وکړم...

تحقیق کوو نکو ته ما قرآ ن شفیع‌کړو چی ماپریږ دی څکه چی ښځه اوما شوما ن می بیکسه‌پاتی‌دی.هغوی به‌تباه شی ، ما هغوی‌ته سو گندیاد کړ چی‌زه دقتل په‌پیښه‌کی دخیل نه‌یم او حتی مټا ســود پولیس صو بیداردوژل کیدو نـــه‌هیڅ خبرنه‌یم خو هغوی زما خبرو ته غوږ نه ایښودو .

دری شپی او دری‌ور څی هغوی‌زمانه تحقیق وکړ ، ډول ډول‌شکنجی او عذابو نه یی راکړل خو ز مـــا انکار هیڅ فایده و نه‌کړه او چـی اعصاب می‌دلا سه ورکړل نو یوه‌شپه چی غالبا دریمه شپه ومدتحقیق کوو نکو په مخ می توکړ ل او په‌داسی حال کی چی دقهر نه‌لړزیدم هغوته می وویل:

ـ دلته ، مټا سو په دی ملك‌او ستاسو په‌نظام کی دانسا نیت جناز ه وتلی ده ، مټا سو انسانی‌احساس مړ شو یدی ، ستاسووینه زهر شو یده ،تاسوزمونږ مهاجرینو په‌عزت لوبی‌کوی‌ء ، زمو نـــږ سپکاوی کوی‌ء بی اجاز ی دهغوی کیمپو نو ته ور ننوزی‌ء اوغیر تی مهاجرین دخپل نا مو س او خپل‌عزت‌نه‌په دفاع کی، په هیچا ر حم نه‌کوی او ستاسو صو بیدار هم...

په دی‌و تخت کی می‌ناڅا په په‌خوله لاس کیښودی شو او یوه‌نری خندا می دشاله خواواوريد له ، په‌داسی حال کی‌چی شاته کش کیدلم دخندا خاوند ته می‌و کتل اودکتلوسره می‌وجود ولرزید ...

هغه‌څوك چی مالید لی و ، ز مادپاره پیژ ندل شوی څهره‌وه ، هغه هغه څوك‌و چی مرجانه یی زما نه‌غوښتی‌و ه او ماور ته د رد څواب ورکړی‌و. داکار ، یووار نه دو ه وار ی نه‌بلکی دری واری شو ی و. هغه زمونږ نه دری څلـــــورکیمیونه لیر ی او سیدو اوداخلاق نه‌یی ټول‌شاکیا نوو په همد غـه‌وجه ماد هغه غو ښتنه ردکړی وه او هغه هم اخطار راکړی‌و چی‌خپل بدل به‌زمانه واخلی .

نور هر څه ماته روښنا نه شو ی‌وو او په‌ټو لو خبرو پوه شوی‌وم...

ماپه خپل عمر کی هغسی سخته‌شیبه نه‌وه کتلی، زما سره‌په‌وینه شریك زما خوله‌بنده کړی‌وه اوزما ددښمن سره یی‌لاره یوه کړی‌وه ، هغو ته یی‌غټی پیسی‌ور کړ ی‌وی‌او زمانوم یی په‌لاس ورکړی‌و .

هغه شپه دزندا ن په تیاره‌کوټه‌کی ما ډیری او ښکی تو ی کړ ی اود خپل تور سر نو شت په با ب‌الډیښمن شوم . خپلی ښځی ا و بچو ته سوداوړی وم ،دراټلو نکی‌په‌باره کی می فکر نه‌شوکو لی او نه‌شوم پو هیدی چی‌آینده به څـه‌کیږی ...

اکثر په‌زندا ن کی دګاو ند ی‌کوټونه دچیغو او فریادو نوآوازونه اوږیدل‌کید ل . په دغه ز ندا ن‌کی‌شکنجی او عذابو نه یوه معمو لی خبره‌وه . پو لیس اودز نـــد ا ن‌ما مورین جلا دان‌وو. په‌سینه‌کی‌یی دوسپنی جوړ زړونه پراته وو . د انسان او انسا نیت بوی یی پـه

وجود کی نه‌لیدل کیده. هغه څه چې مونږ او ریدلی‌وو او هغه څه چې اوس مو په‌سترګو لیدل یودبل نه‌ډیر لیری‌وو .دنورو ملګرو په باره کې راسره هیڅ معلو ما ت‌نه‌ووخودو مره پوهیدم چې هغوی هم دعذاب او شکنجو لاندې‌دی.

په‌ور سك کې دافغا نې مهاجرینو کیمپونه مانه وو شمیر لې خو د ځلو پنځه‌و یشتو نه‌زیات‌وو . د اوړ ی سور لمر اود ژمی سو ړباد او یخه هوا دواړه دمهاجر ینو د پاره دزغملو او تحمل کولو وړنه وو، کیمپو نه یوبل څه ډیر نږ دې لګول شوی اودناپاکیو ډیرانو نه په‌کې جوړ شوی‌وو.

په هغو کې دانسان دژ و نـــد تصور هم مشکل و او انسانیت‌ور‌نه‌شو میدلو؛ دهری کور ټې عزت ته‌خطره وه اود هرافغان ضمیر ت،د شرم په خولو کې ډوبیدلو .انسانا ن په‌کې خوزیدل راخوزیدل خو د انسا نیت جنازه‌پنه‌کې‌و تلی وه .انسانیت په‌کې دپاکستا نې‌پولیسو په‌لاس‌وژلی شوی‌و . دپاکې هسوابوی په‌کې دماغ ته‌نه‌رسیدو ،تابه ویل هوا هم بې خانه او مړه شو ی‌ده اود مرګ بوی ور کوی .

دری کاله پس ، زه دجیل نـه‌خوشی شو م ، دیو سر سام ا و لیو نې پشان مې خان‌ور سك‌کیمپ ته‌ور ساوه خو دمعلوماتو نـــــه وړو سته خبرشوم چې زما ښځه‌او ماشومانو ن له‌کیمپ نه‌و یستلی‌شوی دی، چیرته‌تللې هیڅاځه ونه ویل، په دې نیت چې هغوی به خپـــل هیواد ته‌تللې وی ، دپردی ملك‌نه‌راوو تلم او په خوار ی او کړاو مې خان وطن ته راور ساوه ، هغه‌وطن‌ته‌چې مونږ ورسره جفاکړی وه او هغه مو پریښی‌و .

وطن ته د راروانیدو نه مخکـــی مایه‌گچه گړی. تا صر یا غ اونورو خایو نو کی هم دافغانی مهاجرو کیمپونه‌و کنل اود خپلی ښځی او ماشومانو پوښتنه می‌و کړه خوهیچیر ی می‌ونه موندل .خینو خلکو وویل‌چی‌حکو مت خینی مها جر ین‌دپنجاب میانوا لی ته‌بیو لی اوهلته یی‌ایسار کړ یدی ، هلته هم‌لاړم خودخپلو ور کوشوو اولا پته شووموړی ژوندی می لاس ته رانه‌وړ ...

یو کال سر گردانه‌و گرزید م لیکن نتیجه می لاس ته‌رانغله هر افغان مها جر راسره وژړل او غم‌شر یکی یی راسره وکړه خو زماد زړه نهپو نه درغیدو نه وو او نن‌چی‌په خپل‌و طن کی‌یم دهمغه‌کیمپو نو په‌باب فکرکوم ،د هغو کیمپو نوپه‌باب ، دکو مونه چی دانسا نیـت جنازه‌وتلی‌وه او په هوا او فضاکی‌یی دمرګ‌بدبوی خپورواواوسیدو- نکی‌یی وطن ته دراستنیدو اوپه‌خپل‌کور ، کلی او ښار کی دامن او سو لی په انتظار ناست دی ...

پای

شمایله

75

26

یوتند او سخت باد ، په ډیر ی بی‌رحمی دسنځلی ابی کمزورو او کم‌نوره ستر‌گو ته خاور ی او شگی‌شیندلی اود هغی سور پړو نی یی په هواکولو...

دسنځلی آبی سپینی کو خی ،دپړو نی دلاندی نه یوه خوا بله‌خوا کیدلی او کله‌کله به دباد سیلی‌دهغی‌زړی بوډ ی تور کمیس هم تاو را تاو او ښکته پورته‌کړو اودطو فا ن په‌فریادو نو کی‌به دسنځلی آ بی واړه واړ ه زګیرو ی هم‌ورك شول.

هغه ډیره چټکه او چو سته‌روانه‌وه اودغره لمنی ته‌یی خـــــا ن رسولو ...

سنځلی آبی زړی او بی‌رنگـــه‌خپلی په پښو کړی شوی ، دتلوپه وخت کی‌یی دنارینه پشا ن غښتلی‌او قوی لاسو نه وړاندی ورو سته خوځول او او چت او چت‌گا مو نه‌بی اخیستل ...

دلږی لیری فاصلی نه ، دیوغره‌په‌لمن کی له‌ورایه یو تازه او نو ی جوړ شوی قبر ښکاریدو چی شاوخوا یی‌شنی‌و نی ولاړی‌وی ...

دقبر چپی دډی ته‌نژ دی یوورږوکی کلی بنکاریدو چی مخی ته یی شنه شنه‌پتی پراته‌وو ، په پټو کـــی‌دوه دریو غواګانو اودوه در یـــو پسو نوخړ کولو ، او دبادسختوالی‌دپټیو په‌سر دبل هر ځای نه بنه احسا س کیدو .

سنځلی آبی ددیری ستړ یـــا ببره سره ،ځان نو ی جوړ شو ی قبر ته‌ور ورسولو اود رسیدو سره‌دقبرپه خنګ کی‌و غورځیده،لاسو نه یی‌په قبرکیښودل او ورو ورو یی‌پەژړا شروع وکړه ...

په ژړا ژړا کی سنځلی آ بـــی‌خبری کو لی خود هغه خبری به‌کله کله‌په‌ستو نی کی‌و چی‌شوی اوحتی‌قبربه هم وانه‌وریدی ...

دآسمان په خندو ، دژیړی لمر رنځوره ځیره بنکاریده له اوپه‌خـوا وشاو خو کی دمر غیو آواؤو نـــه‌او ریدل کیدل مر غیو دا سی شوز کولو لکه کومه لو یه‌جګړه چی‌ورکی‌پیداشوی‌وی او په هغه جګړه کی زوروری مرغی دکمزور ونه بنکـــی‌وپاسی او په مینو کو او پنجو یی دتن غوښی بیلو ی...

دلږ خنډ نه ورو ښته،سنځلی‌آبی‌ورو ورو را او چته شوه او دقبر مخا مخ داسی کیناسته لکه سړ ی‌چی مسجدی نه ورو ښته په مصله ناست وی.

تول مخ یی په خاورو او او بنکو ککړ شوی‌و، او په‌سپین مخ کی یی تووی شا نی کړ بنې جوړی شوی‌وی ... دکینا ستو سره سنځلی آبی ستړ کی او مخ‌دواړه ، په‌یړو نی پاک‌کړل او وی‌ویل :

ـ شمایلی لور !نن به مو نـــږ جر کت‌کوو ، کله به‌کوو او بیابه ستا قبر له خشم راتلی، نوره بـــه‌مقاد قبر خاوره نه‌شم بویو لی ، هیڅوک به‌نه‌وی چی ستاد قبـــر خبو وا خلی او که خرا ب شی‌جوړ یی کړی څکه چی تول ...

دسنځلی آبی ستو نی ژړاو نیواو په‌سترګو کی‌یی داو ښکوډنه‌ونه جوړ شول ... تندی یی په قبـــر کیښود اودزړه په آواز یـــــی وویل:

ـ شمایلی بچی امونږ یـــــی‌مجبور کړی یو چی‌لاړ شو ، د ی خاوری او ستاقبرته شا کړ و ... هغه‌ځای ته‌لاړ شو چی نه یی‌دخلکو په خبرو یو هیږو او نه هغو ی زمونږ په خبرو یو هیږ ی هلته چی زمونږ دپاره خیمې و درو ل شوی‌او ...

سنځلی‌آبی سر راپور ته کړواو شاو خوایی‌و کتل ... څو قد مه وړاندی دوه کسه چی‌تربوزو نه‌یی‌تړلی وو او توپك یی غاړ ی کی‌پراته وو قبر ته‌رانژدی کیدل ... سنځله‌آبی ښه‌بیداره کیناسته او په خیر یی هغو دوو کسانو ته‌و کتل اوچی‌هغوی څو مره رانژ دی کیدل ، د سنځلی‌آبی تندی گونځی کیده ا وسترګی‌یی تنګیدلی ... دسنځلی‌آبی رنګ‌دقهر او غوسی‌دلاسه سوربخن‌شوی‌و لیکن په خپره کی یی بیاهم دغم اودرد، کړاو او مصیبت ټبښی‌صفاښکاریدلی ...

دوه تنه و سله وال کسان وروورو قبر ته‌رانژ دی شو لـاو په دی وخت کی سنځلی آبی ، هغه ښه‌پیژند لی وو ... زبر دست خان‌او نو کریی خیالی ... د قبر څنګ‌ته‌درارسیدو سره سم زبر دســـت سنځلی‌آبی ته‌وویل :

ـآبی ... !مړی بیر ته نه را ژو ندی کیږ ی . او ژوندی‌باید عقل او هو ش و لری ... مو نږ ویلی وو چی ددی ځای نه تیر لی کډی بایدسهار و ختی حر کـــت‌وکړی او لاړی شی څو داد ی‌ورځ تیره شوه لاکن ...

سنځلی‌آبی ، زبر دست خان ته‌وکتل او په‌خواب کی‌یی وویل:
ـمونږ نن شپه ...

زبر دست خان په‌زوره خنداوکړه‌او په خندا خندا کی‌یی وویل:

ـ بسه هو ښیار خلك یی ... هو ... دشپی سفر ډیر ښه‌وی او بیا خو سر حد هم دو مره لر ی‌نه‌دی... سبا سهار ، سهار مهال به کچه گړی ته‌ورسیږ ی...

ددی خبری نه‌ورو سته،ز بر دست‌خان دخپ ل‌نو کر سره په مخه‌روان شو او سنخله آبی یوازی پاتی‌شوه‌او قبر ته‌په لیدو لیدو یی زړ ی خاطر ی په‌ذهن کی را ژ و نـــدی‌شوی.

* * *

شمایله په ښایسته جا مو کی،خو شحاله او خندانه مکتب ته‌روانه ده، په خنگ کی‌یی دوه در ی‌نجونی‌نوری هم روانی دی او ټو لـــی خوشحاله دی ، په مکتب کی ټن‌محفل جوړیږ ی او ننداره ښوو له کیږی. پرون معلم صا حب ټو لوته‌خبر ورکړی‌و او په همدی مناسبت شمایلی دنورو ور څو په نسبت‌ټن ښی‌جا می اغوستی وی ...

وخت راور سید ،ټو لـــــی‌شاگردانی چی‌شمیر یی څو سوو تنو ته‌رسیدو ،چوپ او آرا می په‌خوکیو ناستی وی او مخا مخ‌ستیج ته‌یی کتل ،دننداړ ی لو مړی صحنه‌وه ... دری تنه خوانا ن او در ی پیغلی دوطن دمور پښو ته‌ناست‌وو،مطلقه خا مو شی‌و ه، هیڅا غږغوږ نه‌کولو، دو طن دمور په تندی اوکوسیو کی‌گلان ایښودی شوی وو او پښو ته یی هم گلان پراته‌وو...خوانانو او پیغلو په‌شر یکه د غه سندره شروع کړه چی:

ته مو مور او ته مو تن یی ته مو گور ته مو کفن یـــی
ته مو پت ته موشر ف‌یـــی ته مونوم ته مو عز ت یـــی
ته‌شمله هو دپلرو یـــــی هدیره مو دنیکو یـــی
ته نا موس دهر افغا ن یـــی ته مو څان هم موایمان یـی

تانه ځار زمو نږهستی‌شــه هم موژو ند هم مو مستی‌شه
ای‌وطنه دافغان همیش او سی په جهان

شمایلی په ډیر دقت د غـــــه آوازونه او ریدل او په‌ستر‌گو کی‌یی رنی رنی او ښکی راپیداشوی‌وی .دهغی غوږو و دغه الفاظ او کلمـات اوریدل لیکن خپله په‌فکر او سو چ کی ډوبه وه ... هغه پو هیدله چی نن یاسبا دهغوی کډی له د ی‌ځایه‌روانیږی او بل‌و طن ته‌ځی ... دا خبری یی دپلار او مور د خو لی‌نه‌او ریدلی وی ...

شمایلی نوره نندارہ و نه کتله اوپوهه نه‌شوه چی کله او څنگـه نندارہ ختمه شوه . دشا گردا نوشور ځوږ اود دو سقا نوآوازو نو هغه راوایښه کړه ...

شمایله کورته دراستنید و پـه‌وخت مخکینی شمایله نه‌و ه ،هغه شمایله چی په خندا خوشحا لـــی‌راغلی وه ، او س یی یو درو ندغم په‌زړه کی احساس کولو ، دیو نا ـ آشنا درد سوز یی په‌سینه کی‌لیدلو او په همدی احساس کورته را ـ ورسیده ...

سنځلی آبی دشما یلی په لیدلو داسی محسو س کړل چی‌په هغی څه شو یدی ... دتورو ستر گو په‌کسو کی‌یی دیوی نو ی پیښـی غبار کتلو نو په‌تشو یش یی لورنه‌تپوس وکړ:

ـشمایلی بچی ... نارو غه خو نه‌یی ...؟؟

شمایلی تش دنفی په‌علا مه خپل‌سرو ښورولو او بس ...

سنځلی آبی لاس دشما یلی په‌سر کیښود او پوښتنه یی وکړه...

ـ بچی شمایلی ... څه خبره ده ...ولی غمجنه یی ...

شمایلی،مورته‌وکتل او په کړا ریی دمورنه و پوښتل:

ـ مو ری !... تاسو کـــــه ی‌گوی ... ؟؟

موریی په ځواب کی وویل :

ـهو لور ی که‌لاړ نه شو نـــووژل کیږو ...
ـخوك مووژنی مور ی او و لـــی‌مووژنی ...؟
سنځلی آبی لاس دشما یلـــی‌به خو له‌کیښود او ویی ویل:
ـچوپ شه ... دا خبری مه‌کوه.. خوك خبر نه‌شی که نه‌نو ...
شمایلی وویل :
ـ موری دلته خو خوك نشته کنه ولی ویریږ ی . معلم صاحب وایی وطن دهر چا نا موس‌اوپلا راو مور دی کنه ...
سنځله آبی چتکه بلی کو ږی ته‌لاړه او شمایله یوازی پاتی شوه. هغی‌په‌لوړ آواز دغان سره‌دنندارې‌دسندر ی یودوه مصر ی تکرا ر کړی اوداسی زمز مه یی‌وکړه:

ته نا موس دهر افغان یی ته مو ځان هم مو ایمان یی
ای‌وطنه دافغان همیشن او سنی په‌جها ن

دشمایلی دغه آواز اوز مز مه سنځلی‌آ بی واوریده اود لور خواته یی رامنډه کړه هغه‌یی کلکه په‌غیږ کی ونیو له اوداو بنکو تویولو سره یی څوواړ ی بنکل کړه...
او ورته ویی ویل:
ـ شمایلی بچی چی‌پلار دی‌راغی‌نودابه ور ته‌وایو چی مو نږدد ی ځایه نه خو او هیڅوك مو نه شی‌بیولی ... ته‌به هم ور ته ژاړ ی او وایی به چی پلاره مو نږ کړه نه‌کوو ... داو طن زمونږ وطن دی...
دشپی چی دشمایلی پلار را غی نومور او لور دواړو ور ته خپله فیصله وویله او چی سبا شئو نوزبردمنت خا ن ته‌یی خبر ورکړچی دوی کړه نه‌کوی او همدلنه‌پا تی کیږی...
دکور نی یعنی مور او پلار ددی‌فیصلی نه شمایله بی حده‌زیا ته خوشحاله شوه او په ډیره‌ساده‌گی‌یی مو ضو ع خپلو دصنف ملګر و

ته وویله چې ما مور او پلار پر ی نه ښودل چې بله خوالار شی ...
بس اوس به دامتحان دپاره تیاری کوو ...

دغه خبر زبر دست خا ن تـــه ورسیدچې شمایلی خپل امور اوپلار دبهر ته تللو نه پښیمانه کړ یدی او په ژړایی دپلار اراده بدله کـــړی ده.

دزبردست په سینه کې دکینې او انتقام اور بل شو اود قهر ا و غضب یو توفان یې په وجود ورګډشو هغه هیڅکله داسی ګما ن نه شو کولی چې څوك دی د هغه دامر نه سر وغړوی او یادی ګنی هغه قبول نه کړی اودغه سر غړو نه ور ته ډیره عجیبه پښکاره شوه ...

څوور څې تیری شوی اوشمایله هغه شان ښوو نځی ته تلله ... نور هر څه دسنځلی آبی اود هغه دمیړه او لورشمایلی له یادهوتلی وو .خو دزبر دست خا ن هر څه په یادوواو هغه شا ن دقهر په خو لو کـی ډوب و... هیڅو ك نه شو پو هیدلی چې هغه په کوم خیال او فکر کې دی حتی دکورنه هم ډیر لږ راو تلو ،دهغلا فعالیت ډیر پټ و او هیچا ته یی بیلګه په لاس نه ور کوله ...

دهغه و خت نه شپې ور څې ډیری تیری شوی ، دشمایلی دامتحا ن وخت رانژ دی کیدو ، دبلی خوا دهغه پلار هم دننه په زړه کې دزبر — دست خان نه په ویره کې و . هره شپه به تر ناو خته ویښ پا تې و او چرتونه به یی و هل ... خپلـــه وسله به یی دځان سره سا تله او دروازوته به یی هم غټ قلـــــف اچولو... یوه ور څ ماشپښیـــن، چې سنځلی آ بی ډوډ ی تیارو له، دکورنه بهر یی دخلکو آوزو نه تر غوږ شول . داسی فکرییی وکړوچې ګنی خلك دجمعی دمانځه نه زاو تلی دی خو شیبه لاتیره نه وه چې دانګړ دروازه ایله شوه او خلك کور ته

رانغوتل . سنځله آبی وز خطا لـه‌ځایه پاځیده او سر یی انګړ ته ښکاره کړو. دانګړ په مینځ کی دشمایلی جنازه پر ته وه او خلك‌ور نه‌ګرد چاپیرولاړوو.

هو ۱شمایله وژلی شوی وه اودکورنۍ بهر دپټیو په مینځ کی و ر باندی چاوز کړی‌و هیخوك پوه نه‌شول چی‌قاتل خوك‌و خو سنځله‌آبی اودشمایلی پلار په هر څه پوهیدل‌اود شمایلی قاتل یی نیـــــــه پیژ ندلو ...

شمایله خاورو ته و سپـار لـشوه او زبر دست خان هم‌د هغی به‌فاتحه کی‌کیناست اودشمایلـــی‌پلارته یی دزړه تسلی ورکړه اوښو ور څی بیاد هغو ی نه تقا ضاوشوه‌چی‌کلی خو شی‌کړی او لاړ شی کچه کړی نه‌یعنی هغه ځای نه چی‌ددوی دپاره خـیـــمی ودرول شوی دی...

څوورځی نوری هم نیری شو ی‌او به یو زیړی ماز دیګر کی سنځله آبی دشمایلی قبرته لاړه او هلته‌بی‌زبر دست خان و کوت ... سنځلی آبی دا اطمینا ن ور کړو چی‌دشپی‌به‌حرکت کوی ...

سنځلی آبی دقبر دننه پر تـی‌شمایلی سره خبری کو لی او د زړه راز یی ور ته‌ویلو...

سنځلی‌آ بی شمایلی نه سو ګندیادکړو چی دخپلی بچی دقاتل نه به بدل اخلی او نوره بی غیر نی‌به نه‌کوی ...

دشمایلی پلارو سله د خان‌سره‌سمائله او سنځلی آبی نه یی‌اطمینان ورکړی‌و چی دانتقام جذبه یـــی‌سړیدو نکی نده ...

هغوی فکرکولو چی دی بی‌ننګی‌ته‌به کنه هم زړه نښه‌نه‌کړ ی چی‌به دی کلی کی براته قبرو نه ا و دشمایلی قبرترك کړی او پردی ملك

ته‌کړه وکړی. هغه ملك ته چې‌ملتونه‌یې دشرف او عز ت ،ننګ او پت درناوی نه‌کیږ ی ، نه دغسې کارکلۍ ددوی پلرو نو او نیکو نو هم ندی کړی اودوطن سره یې‌هیڅکلۍ جفانه ده‌کړی ... خو دوی‌غو لیدلی او ویری اخیستی‌وو .

دبی‌و طنی درد ، دسر طا ن د دردنه هم بدتر دی ... دسر طا ن درد او مرګ ، دبی عز تی مرګ‌نه‌وی لیکن دبی‌و طنی مر ګ دعز ت مرګ نه شی کیدی ...

هغه‌شپه سنځلی ابی اودشمایلی‌پلار پو هیدل چې زبر دست خان د معلو مات دپاره بیا ځان رابښکاره‌کوی او ګوری چې دوی کډه کو ل غواړ ی او که‌نه ... ددی اطمینان‌سره دشمایلی پلار خپله و ســـله تیاره کړی‌وه اود لاړی ځار نه یې‌کوله ...

دلیری نه دشپی په تیاره کې دزبردست او نو کر دپښتو بنکا لو واو ریدل‌شوه.هغوی دواړه‌دشمایلی‌دکور خواته راروان‌وو او چـــې د دروازی خولی‌ته راور سید ل نودشمایلی پلار خو ګولی په هغو ی وز خو شی کړی وی ...

دګولیو د خو شی کولو په‌وخت‌کې هغه‌په لوړ آواز وویل:

شمایلی بچې ... ! دادی او س‌دقاتل ټغر سوری سوری کوم ،ته ګوره لوری چې پلار او مور دی دو مره بی غیر ته نه‌وو ...

ددږو آواز د شپی په تیاری کې انګازه شو ... لیکن هیڅا د هغو پروا ونه‌کړه ځکه چې دغسی‌آوازونه‌هره شپه هغوی او ریدلی وو ...

سبا سنځلی ابی اود شما یلی‌پلارته کلی کور بل ر نګه‌بنکاریدل آسمان بدل او ځمکه‌بدله‌بنکاریده.

سهار و ختی دواړه دشمایلی‌قبر ته‌لاړل او پلار یې داو بنکو نه په

دکو سترگو یی دشمایلی قبر تـــه خطاب وکړو او ویی ویل:

ـشمایلی ...! تازمو نږ مړ ژوانـدی احسا س اودوطن پر ستنی مړه جذبه راژو ندی کړه ... اوس به‌زمو نږ قبرو نه هم ستا دقبر به خنگ‌کی‌و ی ... ژوند به موهم‌دلی‌وی او مرگ‌به مو هم ... داو طن زموږوطن دی اود دواړو دسترگونه‌خوخاښکی او ینکی لا ندی راتو ی شوی ...

مای

ماہ جبین

'87

88

د آسمان لمنی سری وی، یو ه شیبه مخکی زورور باران اوریدلی اویخ یخ شمال لګیدو . زه په شنو پتیو کی دخپلی خری اودوه پسو نو پسی روان وم شاو خوا د غرو نو لړی وی او دغه احتمال مو جودو چی بیاباران په شیبو شیبو پیل شی نو ځکه خوزه په ډیر تلوا رد کور خوا ته روان وم او خره می مخی نه ټیل و هله ...

هره چهار شنبه به دکلی خلك چی زیاتی پکی پیغلی او بوډ ی بنځی وی، زیارت نه راتلل او نغری به یی تودول .

دلیری لیر ی نه به زلمو چکروهلو لیکن زیار ت نه به نه رانژ دی کیدل ځکه چی په بنځو ورګډ یدل ور ته شرم بنکاریدل .

په هغه ور ځ، ماټو له ور ځ په پټی کی تیره کړی وه ، خره ا و پسونه په باران کی بنه لا نـــــده شوی وو . دبارا ن په ور ځ هیڅوك زیارت ته نه راتلل ځکه چی دسرپناه کولو ځای نه و او په باران کی میله نا ممکنه وه. په میلو کی خلـــك همیش نو ی او پاکی جا می اغوندی او هیڅوك نه غواړ ی چی هغه په باران کی خراب شی ...

دباران دویری نه ما ډیر تلوا رکولو چی بیا می چیر ته په لار کی را ایسار نه کړی. په ځو شیبو کی می ځان زیارت ته ورسولو. دزیار ت په خوا کی یوه نری لار زمو نږ د کور خوا نه تللی وه او پدی لار به

زه هره‌ور څ او حتی دور څی څـوخو واری تیر یدم راتیر ید م ،د زیار ت په څنگ کی لو مړی کور یاکلا د(پاچا صا حب) وه، هغه زمونږ دکلی یوبار سو څه سړی‌و، هر کال به‌ور ته خروار دو ه خروا‌ره جوار، غنم ، اور بشپی او نوره غله دانه ور کړ کیده او بی تکلیفه ژوند یی در لود .دډوډ ی‌او جا می پسی سر گردانه او لا‌ـ لهـا نده نه‌و او کوریی هم خپل‌و خومونږ یعنی‌ز ه او زما کور نی د بل کره همسایه پراته‌وو او خپله سر پناه مو نه در لوده . دبل په څمکه کی‌می کار کولو او بال بچ‌ته می ډوډ ی پیداکوله ...

بی‌فکره روان وم ، هره شیبه می خری ته دیکه‌ور کوله چی چتکه شی . زیارت ته په‌رسیدو نا څاپه‌پښه‌نیولی‌شوم ... دډیر نژ د ی‌نه می دژړا آواز اوریدلی و. آواز ډیرکرار او خا موش و. سو دا ر ا‌ـ ولویده چی دغه آواز دچادی‌او څوك‌ژاړی...

دزیارت نه راتاو دیوالونه ډ یرتپ‌وو ، په‌آسانی سړ ی زیار ت لیدلی شو. په هغو بارانی شیبوکی‌چاکور پر پښی او زیارت ته‌را غلی و. زه ودریدم او خره او پسو نه رانه مخکی لاړل... ورو دزیار ت دیوال ته‌ور نژ دی شوم ، دقبـــر‌ښکته ډډ ی یعنی پښو ته یـــوه (زنانه) ناسته وه. لاسو نه یی په‌قبر ایښی‌وو او ژړل یی .دسو ر الوا ن پړو نی‌یی په‌سر او تـــور کمیس یی دسپینی (پاچا می) سره په‌تن کی‌وو ...

په همدی شیبو کی چی مادژړا خاو ند ته کتل اود هغه په‌باره‌کی می سو چ کولو باران دسخت با دسره یو څای شروع شو. خوزما دپاره دحیرانتیاخبره داو ه چی قبر ته‌ناسته (زنانه) هیڅ له‌څا یه و نه ښودیده او هغه شان یی ژړل اوپه‌ژړا ژړا کی یی ویل:

(غازی مردبابا) قربان دی شم ، نذربه دی درکړم ، ته زر نو ش‌په خیر سره راو لی ، په خپل‌کوډیی کړی او زما سر په کلي کی او په خلکو کی او چت‌کړ ی بابا خدا ی‌پاك ته‌رو یدارشه او زما مشکل آسان کړه... دزر نو ش دنو م په‌اوریدو سره ، ما هغه (تور سړ ی) وپیژند له . هغه د ملك لعلی‌شاه‌لور ماه جبینه وه ... زه‌دزرنوش‌او ماه جبینی په ماچرا خبروم ، هغه‌دزر نو ش‌بخه‌وه او پلار په بدوکی ورکړی‌وه ...

دواده نه خو میاشتی پس ، زر نوش لاپته شو او بیاورو سته احوال راغی چی هغه دپیښور ناصر باغ‌ته‌بیول شوی او هلته په حبس کی‌ژوندکوی .

دبلی خوا دزر نو ش ورور ، هغه‌په مړوشمیرلی اودما ه جبینی دواده کولو بندو بس یی کړی و.دکلی خلکو دزر نو ش په مړ ینه باورکړی اودماه جبینی په‌ودو لویی‌اتفاق کړی‌و. لیکن ماه جبینی دی وصلت ته په دوه دلیلو غاړه نه ایښوده، یو داچی ماه جبینه امینه وارە وه او بل دا چی دزر نو ش‌په مړینه نه‌بلکی دهغه‌په‌ژوند یی بوره اطمینان در لود .

ماه جبینه ،په‌رښتیا چی ماه‌جبینه‌وه او په ټول کلی کی‌یی دښایست آوازه خوره وه خو هغه د خپل‌ښایست نه‌پوره په‌عذابه‌وه،دنارینه او ښځو ستر گی به د هغه په لورکړی وی. هغه دچا خبره خپل ښایست‌ور پوری اور شوی و دغه‌وجه وه چی (جمدر) دزر نو ش ورور دهغه‌په هو س کی‌سو زیدواود هغه دنکاح کولو به‌کوښښ کی و. په اوله‌کی جمدر دغه خبره نه‌منله چی‌کنی رښتیا ماه جبینه امینه‌واره ده اود هغه دورورراما نت‌یی‌په‌نس دی خودوخت په تیر یدو

دغه حقیقت ثابت‌شو اود کلی ټو لوښځو دهغه تصدیق وکړو ...

جمدر دماه جبینی په نس کی داولادسره مخالف و ځکه چی د غی اولاد د هغه د خیالونو دنیاورانو له‌جمدر فیصله کړی وه چی ماه‌جبینه په دژوند ملګری کوی اود هغی‌په‌وجود به خپله ورانه‌دنیا آبادو ی ، لیکن دغه اولاد، اود ماه جبینی په‌بطن کی دزر توش امانت دد غی‌آرزو په‌لاره کی لوی خنډو...

جمدر دد غه خنډ دلیری کولو دپاره ډیر فکر و نه‌وکړل اوبالاخره دی نتیجی ته ور سید چی بایددغه‌ماشوم چی دماه جبینی په خپته‌کی د مکمل کیدو په‌حال کی دی او لږوخت وروسته ورنه انسان‌جوړیږی دمینځه یووړل شی .

جمدر په دغه‌فیصله ټینګ‌و لا ړو اود خپل دغه کار دپاره یی پلان او منصو به جوړوله . پدی باره‌کی‌یی دخپلو ملګرو اودو ستا نسو سره مشور ی و کړی او لا دی یی‌ولټولی، دزیات فکر او سنجش نه وروسته یی‌لار هم وموندله ...

ماه جبینه که‌څه هم د ملك لوروه‌خودواده کیدلونه پس یی ، ژو ند ډیر غریبانه او خواروا‌ومخصو صادمیږه‌د لادرکه کیدونه وروسته‌خو مجبوره شوه چی منګی په‌سردچینی‌نه اوبه‌راوړ ی او ټری ملایی‌د منګو لاندی کړوپه شی . جمدر، دخپل‌ژرنده ګړی لور (دلبرو) ته غټی پیسی‌ور کړی چی داو بو راو ړ لوپه‌وخت ظا هراپه غلطی سره ماه جبینه لاندی وغور ځوی او بیاواویلاجوړه کړی چی ځوك ور ځاندی پوهه نه‌شی ...

(دلبرو) دپیسو ا خیستو نه‌وروسته ، کیسه خپل پلار ته ټیره کړه او پلار یی دهغه سره مخالفیت‌وکړو او-ویی ویل:

ددلبرو بچی ! هو نږ غږ یې نه یو، لیکن قاتلان نه یو! زه تر څو اودماه جبینې پلار دواړو ما سره ډیر احسانونه کړي دي، د یې کومکونه یې راسره کړي او ته خووړه د ملک صاحب په کور کې لویه شوې یې. زه دزر خوش ډپلاز سره ژرنده کړی شوم او دا دوه مره کلونه مې په شرا فت ژوند کړید ی اوس رانه جمدر قاتلان هم جوړوی ... د پلار د خبرو سره (دلبرو) هغه پیښې، چې ته جمدر ته ور کړې او حقیقت یې په خپله ماه جبینې ته هم بیان کړ.

جمدر د خپل پلار د ناکامۍ زمه وار، دلبر و وپیژند له او پدې هم پوه شو چې ماه جبینه هم دما جرانه خبره شویده نود (دلبرو) دا ژوند تکل یې و کړو. یوه ور څ مازدیګر چې دلبرو دژرندې نه د خپل کور خوا ته روانه وه، جمدر د خپل یو ملګري سره دهغه مخه ونیوله او په زور او جبر یې دبې تا مو سه کولو نه ورو سته د هغه خولې تر هغه وخته پورې پټه کړه او سپاه یې ورباندې بنده کړه: تو خو یې رو ځ له بدن نه والوت .

دکلې خلکو ددلبرو په مر ګ ژوړ ژول تبصرې وکړ ې. چاو یل پیړیانوو هلې او چاویل ویریده لې اوزه یې چاودلې خودوه کسه د هغه دمرګ په وا قعیت پو هید ل ا و ددلبرو قاتل یې پیژندلو ، هغه دوه کسه یو د دلبروپلار او بله ماه جبینه وه ...

هغوی پو هیدل چې جمدر قاتل دی او هغه دلبرو وژلې دې. هغه د ماه جبینې په هو س قتل ته هم زړه ښه کړی و او لاسو نه یې دیوې بې ګناه په وینو سره کړی وو.

هغه نو خت او وړ ځې نه ورو ستهماه جبینې دخطر احساس کړ ې او، هغې جمدر نه دیو قاتل په ستر ګه کتل اود هغه دهر غمل او حر کت

څارنه‌یی کو له . هغه‌یو هید له‌چی‌جمدر دهغه اولاد اود خپل ورور زر نو ش امانت نه غواړی بلکی‌دهغه دنابود ی فکرورسره دی اوپه دې کارکی ډیر احتمال شته چی‌په‌خپله هم د مینځه لاړه شي ...

دهمدی ماجرا په‌علت اود خپل‌مسافر او مهاجر زر نو ش‌دبیرته راتلو او راستنیدو په نیت اواراده‌زیار ت ته‌راتلله اودوعا یی کو له او نن حتی دبادو پارا ن په سختوخپو کی ، هم دلته ناسته وه او دو عایی کوله ... باران ور خطاکړم‌اود خپلی خری پسی می منډه کړه، ماه جبینه پاتی شوه اوزیار ت... کورته‌راور سیدم د سکینې مور ته می آواز وکړ:

ـ بدر ی ... ! وه ښځې څـــه‌شوی ... ؟

پدری خواب رانه‌کړ او ماته هم‌قهر واغې ، په‌باران کی لو تـــد خیشت شوی‌وم او اوبه را نـــــه‌څخیدلی ، خره او پسو نه می‌غوجل ته‌کړل، هلته می به نسبتاتیاره‌کی‌پدری وکتله چی غوا لوشی، وروبی راته وویل:

ـ سم په ... زیات شور خو مه‌کوه ، غوانن بد خویه شوی او ... خره او پسو نه می په‌غو جل‌کی‌په خپل خپل خای وتړ ل ، ووووتم او په‌پله‌کو ته‌کی چی اور بلیدو او زمو نږ داو سیدو کوته وه ، ننوتم ،څادر می اور ته‌و نیو چی‌وچ‌شی . خو شیبی ورو سته‌پدری کټوه په‌لاس کوټی ته راننو تلـــه‌اوهغه یی په اور کیښوده اوخپـــله زما په څنګ کی‌کیناسته ،په دقت‌یی ماته‌و کتل او ویی ویل:

ـ په‌ډا مو کی دی بیله هغی څه‌نه دی پاتی ، او باران خو ، ډډا مو دپاره تاکو دی ... دپدر ی په دی‌خبره زه نور هم غوسه شوم او په غوسه می هغی‌ته‌وویل:

ـ کمبختی ...! زما هدو نـــه‌خو چیر ی ته دجا مو غم اخیستی یی ...

پدری څه ونه‌ویل اود چا ی‌پیاله‌یی دنیمی چکی گور ی سره را ته مخکی کیښوده .داور دلمبو په رڼاکی دپدری النگی سره ښکارید ل، مالاس‌د هغه په‌ورڼه کیښود ا و ټپوس می ورنه و کړو :

ـ دسکینی مور ی ... ا په دی‌سخت باد او باران کی ماه جبینه بیاپه زیارت پر ته‌وه اودو عا یی کوله ... پدری چی په‌لغړی کی یی داور لمبوته‌کتل ، زما په خواب کی‌وویل:

ـد هغی غر یبی دو عا چیر تـه‌قبلیږ ی ، میړه خو یی ژو ندی‌ورك شو. که‌چیر ته مړوای نو قبر خوبه‌یی معلوم‌و او ماه‌جبینه به هم په ژوند پوهه شوی‌وه چی څه ...

ماد خپلی ښځی خبره غوڅه‌کړ ه‌او پوښتنه می ور نه‌وکړه:

ـ چمدر خو یی په‌طمع نا ست‌دی، دماشوم څه درك یی نه د ی معلوم ؟

ـهغه داو خت دماشوم په فکـر کی نده .دزر نو ش په‌فکر کی ده زرنو ش احوال رالیږ لی چی د مهاجرو په خیمو کی او سی او د خلاصو ن لار لټوی ... چمدر د ی‌خدای نا بودکړی ، د دلبر و قاتل خو همدی دی ،ټول کلی ور باندی‌خبردی ...

ـ هغه قتل خو یی هم دماه‌جبینی‌دپاره وکړو کنه ...

پدری زما ددی خبری سره ماته‌وکتل‌اوزیاته یی‌کړه:

ـهو !... خو داویره هم شته‌چی‌که ماه جبینه لاس ور نه کړی نـو هغه هم...

ماد خپلی ښځی خبره بیا غوڅه‌کړه او ومی ویل:

ـ لیکن بدر ی ... ماه جبینه خو دهغه دورور امانت دی کنه او په خپله کې یې دزر نو ش ما شوم دی. جمدر دو مره ظالم ولی دی ، آخر ورور خو ورور وی ... ؟

دسکینی مور ، په نفری کـــی لرگی اخوا دیخوا کړل ،لوگو ټوله کوټه نیو لی وه ، دلنډی شیبـــی چوپتیا نه ورو سته یې وویل :

ـ نن خو ورور دورور ســـره جنگیږی ، زمونږ په دغه خپل کلی کې کوم پردی راننو تی ، خو بس ورور، ورور وژنی او ورور د ورور نا موس ته خطره پیښو ی ...

پدری دیری عجیبی خبری کړ ی وی، زما فکر یې سپیده کړی و او پدی وخت کې می دخپا ل مار غه،دمهاجر پښتو په خیمو والوتو ر ا ـ والوتو . خړی خړ ی او ز ړ ی ـ وراستی خیمې او زر گو نه پښې ـ ابله ماشومها ن، تور سر ی ا و بوډاگا ن...

زه خپله هم یو وار هلته و م خو دیر زر ورځه راووتلم او خپل کور ته می خان راور سولو ...

او ددې فکر سره می زر نو ش رایاد شو ، د خوا نی جانی مـــاه ـ جبینی میړه چې داو ځت دنا صر ـ باغ په خیمو کې شپې سبا کوی. دهغه رالیدو خبره چانه ده کړ ی،لیکن دژو ندی پاتې کیدو خبرې یې دیری کیږ ی او ماه جبینه هـــم همدغه خبری حقیقت بو لی او د زرنو ش په امید دشپو او ور ځو حساب کوی ...

هغه فکر کوی چې زر نو شـ ژوندی دي ، ماه جبینی ته دغه خبر چا راوړی و، په دی خوك نه پوهید ل لیکن ماه جبینی په دی خبره ایمان پیدا کړی و، او چې جمدر یابل چـــادزر نوش دمرگ خبره کو له... ماه جبینی دهغه سره مخا لفـــت کولو ...

میاشتی تیری شو لی،دماه‌جبینی نس راپورته شوی و ، جمدر په همدی انتظار کی وچی ماه جبینه‌اولادراوړی او بیایی په‌زور ځا نته نکاح کړی...

دجمدر په باطن کی دهو ســـس‌کتوه خوښیده ، شهو ت یی دعقل ستر گی ړندی کړی وی ، هغه‌خپل‌ورور زر نو ش هیر کړی‌و ،دهغه خیال یی هم په‌ذهن کی‌نه‌و او ټول‌ذهن او فکر یی‌ماه جبینی اود هغه‌د وجودلوړو ژورو نیو لی‌و ...

په‌کلی کی او ضا ع‌ډیره خطر ـ ناکه وه، دژو ند شرایط ډ یـــــر سخت‌شوی وو ، دکلی و نو بو ټودغم او ماتم ځادر اغوستی و ،هر چاچی به دکلی د خلکو ســـــره‌همدردی بښکاره کړه سباته‌به یی وینی توی شوی وی ، ویر ی او ترهی ،وحشت او دهشت په هر ځای‌و زرو نه‌غوړلی‌و... د مر گ‌کابوس دهر چا دکور در واز ه ټکو له . چاپه خپله کورو نـــــه‌پرینبودل او څوك په زور له خپل کورنه ویستل کیده او تینبتی ته‌مجبورولی شول ...

زر نوش ، یوه‌ور ځ کورته‌رانغی‌او بیاور نه څوك خبر نه‌شول چی څه شو ،نه‌یی مړی معلوم شو او نه‌ژو ندی خو ماه جبینی هغه‌ژوندی ګنلو او حتی دبیر ته داتلو پـــه‌انتظار کی یی‌وه ...

نهه میاشتی پوره شوی اوماه‌ـجبینی خپل ماشوم وزیږاوه . د ماشوم دزیږ یدو نه ورو ستـــــه،ماه جبینه سخته بیماره شوه . په ډیر کړاو یی خپل ماشوم ته تـــی‌ورکولی شو ، جوړ په‌یوه کالبوت بدله شوی‌وه ، په‌سترگو کی یی دژوندړنا ور ځ په‌ور ځ کمیدله ،او پښو یی دبد ن دوز ن بر دا شت نه‌شو کولی ...

جمدر هغه شان په خپل‌شیطانی‌هوس کی پاتی‌و ، هغه‌و یل دماه‌ـ

جبینی په‌تش کالبوت هم قنا عت‌لری خو دکلی خلکو هغه ملا متولو او بدیی‌ور باندی ویل .

خو وار ی ماه جبینی نیت‌و کړ چی له خپل ماشوم سره دزو نو ش پسمی (نا صر باغ) ته‌لاړه شی خوخان ورته بد بنکاره شو ،په خیمه کی ژوند یی دغلا می ژو ندو کنلو اودوطن نه لیری کیدل ور ته هم نا ممکن وبرینبیدل .

دهغه پنبتنی غرور یوازی پـــه‌خپل وطن کی‌ژو ندی پاتی کید ی شو او بس ، دغه غرور د هـــــر پنبتو ن دژو ند تو مله ده . اوچی داته‌وی ژوند بی خونده او بـــی‌کیفیته وی، بی ارز ښته او حقیر وی، ماه جبینی اوریدلی‌وو چی په‌خیمو کی دغه غرور پـــامال‌دی،د مهاجر نوم دغه غرور سر کوز ی‌کوی ،زخمی کوی اود مینځه یی وړی او چی داته‌وی ژو ند بـــــی‌مفهو مه دی.

دغه‌و جه‌وه چی ماه جبینه د زر نو ش نه دلګیر ەوه ، خودا یی زړه ته‌نه لوید له چی‌زر نوش به‌ګنی داکار په خپله اراده او خپله خو بنه کړی وی ، هغه خا مخا په‌زور او جبربیول شوی اودنا صر- باغ په خیمو کی اچول شو یدی.ماه جبینی خپل زر نو ش ډ یربنه پیژندلو ، هغه یو غیر تی او دغرور نه‌ډک انسان‌و خو په دی راز نـــه پوهیدله چی ولی زر نو ش خپل کلی کور اودعز ت کوډ له‌پریښوده اویل وطن ته لاړ اود خیمو ژو ندیی‌و منلو ... ددیر فکر سره سره، په دی حقیقت نه‌پوهیدله چـــــی‌زر نو ش ولی هغه یوازی‌پریښوده اوخپله تری نه‌لاړ ... ماه جبینـــه دمرګ پولو ته نژدی‌شوی‌وه، دژوند امیدیی دیر لږوه،دتو لو زړه پـــه‌ماه جبینه اود هغه په‌وړو کی‌زوی

سو زیدو ، خو یواز ی جمـــدر، هغه شان بی درده اوبی احساسه پاتی‌و او شیطا نی اندیښنی یی په زړه او دما غ کی‌پر تی وی ...

په‌نا صر با غ کی دمها جر ینوخیمی‌ولاړی‌وی اودخیمو دمینځ مینځ نه‌د مرګ او پیماری بوی راپورته‌کیده په خیمو دغم او تبا هـــی گردونه پراته‌وو ، اوما په خپله‌دغه‌غم اودرد او تبا هی له‌ټر دی نـــه لیدلی او احساس کړی وه او په خیمو کی ژو ندی جنازی می هـــم کتلی‌وی ...

داوړ ی په اړ او پشکل کی‌دغه‌خیمی دماشوما نو او بوډا گانـــو دپاره په قبرونو بدلیدلی او پـــه‌سوو نو او زر گو نو ماشوما ناو بوډاگان په‌کی مړه کیدل . زما په‌نظر دنړۍ په‌سر دوز خ همد غـه خیمی وی او هر چاچی په هغوکی‌شپی ور ځی تیری کړی وی ز ما دا خبره‌تصدیق کو لی شی ...

ماه جبینی دناروغی په مرګو نی‌شیبوکی هم دجمدر شیطا نی‌نیـت دوک‌کولو اود هغه‌په باطن کی یی‌دابلیس خپره لیدله ، او چی کله به‌یی ستر گی په هغه‌و لګیدی نو په‌ډیر نفرت او کرکه‌به‌یی ورنه مخ واړولو . خو جمدر هاسی نه‌و او هر وار چی په دماه جبینی سره مخا مخ‌شو نو په‌سترګو به یـــی‌خوړله اود خپل نظر تیره غضبی به یی دهغه دو جود په غوښـــــو ننو یستل ...

دماه جبینی دماشوم دزیږ ید وشپږ مه میاشت‌و ه اوددی ماشو م سره په‌حقیقت کی دماه جبینـــــی دژوند نوی مر حله پیل شوی وه، هر ځلی چی به ماشوم مو سکـــا کوله نودغم ځپلی مور په و جوداو زګو نو کی‌به دژوند څړ یکی تندی شوی ماه جبینه ورو ورو بیرتـــه

ماه جبینه شوه اودجمدر په‌گو گل کی‌زړه بیقراره شو ... نور یی د زړه مړ غی دسینی په پنجره کـی نا طاقته شوی‌وه ،خوخو وار ی‌یی دماه جبین سره دنکاح غو ښتنـه‌وکړه خو ماه جبین هغه ردکړ ه او همدایی وویل چی د هغه میـــړه‌زر نو ش ژوندی دی او په‌ژوندی میړه کی هغه‌بل میړه نه شی‌کولی‌او دایو ناروا کاردی ...

او س په‌کلی کی ټو ل خلـــك خبر وو چی ماه جبینه دجمدرسره ژوند کول نه غواړ ی ، بلکـــــی‌دجمدر نه‌کر که او نفر ت لری‌لیکن ددی‌ټو لو خبروسره ، جمدر،ماه‌ـ جبین خپل حق او مال ګنلو ، هغه یی دورور ښځه وه او وروریی مړواودژو ند تصدیق یی‌ـهیچا نه کولو خو مړینه‌یی هم نه‌وه ثابته ځکه خو خلکو او کلیوالوپه ماه جبینی‌زوراو فشار نه شو راو ستلی ،اواسلام‌خودزور نکاح ناجایزه بللـــــــی ده...

دډیر فکر نه‌پس ، جمد ر ،یوخطر ناك تصمیم و نیو، د یـــو شیطانی عمل اراده یی وکړ ه،هغه فیصله وکړه چی په‌زور او جبـر، دورور کو ټه خپله کړی ، دماه ـ جبین پاکه لمن ناولی‌کړ ی اوپه دی ډول هغه مجبوره کړی چی ددەسره دواډه غوښتنه و منی .

جمدر دخپل شیطا نی عمل د پاره وخت وټاکلو ، ټیمه شپه په توره تیاره کی دماه جبین دکو ټی په‌لور روان شو دهغه دعقل‌اوانسانی احسا س ستر گی ړندی‌وی ، د خپل ننګیا لی ولس داصو لو،رسم او روا ج او دو د دستور نه یـــی‌مخ اړو لی و...

جمدر دیوو ړی لیوه په شا نه‌دماه جبین کټ ته‌نژ دی شو ، خو ماه جبینه د ډیرو خت نه‌و ینبه‌وه‌اود خپل ژو ند دملګری زر نو ش

او خپل ماشو م زوی په‌باره کی‌یی چرتونه و هل . هغه شپه خو ب نه‌و ور غلی او چی په‌تیاره کی یی‌دیو پردی سړی بوی تر سپږ مو شو نو چیغه یی‌کړه او غږ یـــی‌وکړو:

ـ رانږ دی نه شی سپیه گنـی‌ږ کوم ...

په‌تیاره کی دجمدر آواز پور ته‌شو، دشهو ت او هو س نه پـــه لړزیدلی آواز یی دماه جبین پـــه‌خواب کی وویل :

ـ چیغی مه‌و هه ماه جبینی ، یوه شیبه درسره کینم ...

ماه جبینه له‌کټ نه‌راکوزه شوه، تمانچه‌یی په‌لاس کی‌وه ، په جمدر یی‌بیاغږ وکړو:

ـبی ننگه ، دکوتی نه‌و ځه که‌نه‌ږ درباندی کوم ،د خپل ورور د عزت او شرف دغلا پسی را غلـی یی...

جمدر هغه شان وړاندی لاړ اودماه جبینې دپاره یی غیږ خلا صه کړه...

ماه جبین بیا چیغه کړه:

ـبی غیرته، بی پښتو،دپیر نگی‌بچیه ... ستاپه‌رگو نو کی دپښتون وینه نشته.

جمدر ، لاس‌واچووچی ماه‌جبینه په‌غیږ کی و نیسی ، خو ناڅا په ږ شو اوډږ سره دماه جبین د وړو کی ماشوم چیغه‌پورته شوه... کوتی انگازی‌وکړ ی او جمدر پـه‌غلی آواز چی بندبند کیدو وویل:

ـآخ ...ماه... جبینی ... تا خورښتیاه ز وکړ ... تا خو ... زه وویشتم ... په‌ټو له‌کلا کی شو رماشور جوړ شو ، هر چانار ی‌وهلی

چی هلکو توپك دك كړی ، در نه خلاص نه شی ... کلی ته دنیمنا ن راننوتی .. پیداره شی چی و نه تښتی...

توره تیاره وه ، دډز ځای چا ته سیم نه و معلوم ، اخوا دیخوا تلل را تلل ، په همدی وخت کی ماه جبین چراغ ولګاوه ، دکوټی نه راوو تله او غږیی وکړ :

ـ ځان مه سر ګردانه کوی، راشی ډز دلته شو یدی ، غل په کو ته کی پروت دی ... دنا موس غل ... خلك دماه جبینی کوټی ته ورننوتل هر چاسره یو یو چراغ و، په کټ کی دماه جبین وړو کی ماشو م ګریکی و هلی او جمدړپه ځمکـــه پروت و...

سباور ځ، نارینه او ښځـــی ، خپلوا ن او پردی ماه جبینی تـــه راتلل، چایوځه ویل اوچا بل څـــه ډول خبری او تبصری وی ، خوپښتنی ماه جبینی په غرور سره ټو لوته ویل :

ـ هغه دخپل ورور دنا موس بی عزتی کوله ، دهغه په پوستکی کـــی شیطان ننوتی و، پښتو یی هیره کړی وه پیر نګی شوی و ، بـــی غیرته او بی ایمانه و ، دپښتو ن دنا موس بی عز تی همد غـــه سزا لری ، داد پښتنود ژو ند اصول دی او که ما نه وای وژلی نو زمونږد کلی خلکووژ لو څکه هغه د مرګ مستحق و...

دجمدر دجناز ی پسی ډیر لـــر کسان هدیری ته لاړل. پـــه دغو کسانو کی یوزلمی په عسکر ی یونیفورم کی و او چی جنازه په قبر کی کیښودی شوه او خاوری ور ـ باندی واړول شوی ، نو هغه زلمی د قبر سر ته ودریدا و خولی یی دسر نه لیری کړه ، او چی ګله یی خبری شروع کړی نو تو لو وپیژند چی ژر نو ش دی . هغه خلکو تـــه وویل:

ـورو نو ! جمدرزما ورورو او ماه جبینه زما بښځه ده خو زه خوب شحاله یم چې زما پښتنی بښځی ،دخپلی پښتو او خپل ولس د عزت شمله بجګه و ساتله او زمونږ په کور نی کې راپیدا شوی شیطا ن یی نابود کړو. ز ه د خپلی پښتنـی بښځی د خو لی دهر څه نه خبر شوم ، ز ه دیو کال او څو میاشتو راهیسی دخپل کور او کلی او خپلی بښځی او اولاد نه لیری وم ، ما ته وظیفه راکړی شوی وه چې د یـو مهاجر په توګه ،د هر چا له نظره پټ پیښور ته لاړ شم او د ناصر باغ په خیمو کی هغه فجایع ،ظلم اوستم وو یلم کوم چې زمونږ پـه مها جرو ورونو روان دی هلته ما خپله وظیفه په کا مـیابی سر ته ورسوله ، اویواز ی یووا و مې خپلی بښځی ماه جبینی ته احوال را لیږلی و چې زه ژو ندی یم او یوه ور ځ به راشم...

ورو نو تاسو ور شی اود دنیا په سر دوز خ وو یني ء ... تا سـو مرګونه وو یني او ویرو نه ووینی .میندی ووینی او پلرو نه ووینی...

داولی داسـی وشول او کیږی، پدی تاسو هم پو هیږ ی اوزه هـم پوهیږم. او چې په مونږ کې د جمدرغو ندی بې غیر ته مو جودو ی، نو بیاخودبل چانه ګیله نه ده پکار ...

ماه جبینی ته ماو سله ورکړ ی وه چې د ضرور ت په و خت د خپل ځان او خپل کلی کورنه دفاع وکړی خوزما په ذهن کی دانه شوتیر ید ی چې زما خپل ورور به زما دسردښمن وی ، زما خپل ورور به زما د عز ت او شرف پروانه سا تی ، زما خپل ورور به زما د کور ورا نو لـو اراده کوی ...

زر نو ش خبری کو لی خو په دغه وخت، دقبر نه پـه لیـری فاصله دیوه ماشوم کړ یکی واوریدی شوی او خلکو شاته و کتل ، هلته

لیری ماه جبینه ماشوم پەغیر کسی ولاړه وه اوزر نوش ته پەکتلو بی دسترگو نەړنی‌ړنی او ښکی روا نی‌وی ...

هغه‌په خپل میړه پسی هدیر ی‌ته‌راغلی وه ، زر نو ش ماه جبینی ته‌و کتل او پداسی حال کی چی‌لاس‌یی هغه‌ته نیو لو اوستر گی‌یی داو ښکو نه‌ډکی شوی‌وی خلکو ته‌وویل:

ـدماه جبینی پشان مینه ی چی‌زموږ بچو ته شیدی‌ور کوی،زمو ږ ولس ماتی‌نه خوړو نکی دی ... هغی ټول تکلیفونه پەځانو منل خو په خپل کور او کلی‌کی پاتی شوه‌اودادیوی پښتنی میر منی‌شها مت دی... ماه جبینه یوه پښتنـــــــه‌ده ...

دایی وویل او کرار کرار دماه‌ـ جبینی خواته روان شو...

پای

سپین مرگ..

۱۰

[illegible]

ماسره دافغانی مها جر ینوکارت په‌جیب کی پروت و او چی کله به پولیسو چیر ته په‌بازار کی‌ونیو لم نومنا به هغه کار ت دجیب نـــه راوو یست او چی دپو لیس‌ستر گی‌به‌په هغه ولگیدی نو یوه لغته به‌یی راکړه او په‌قهر به‌یی ووپل،افغانی... افغانی مها جر ...

هره‌وز ځ به پاکستنا نی‌پو لیسو کله‌یو ځای او کله بل ځای نیو لم اومابه په هغه‌کار ت ځان‌خلاصو لودغه کار ت زمادپاره دآزاد گرز یدو راگرزیدو یو معتبر سندو او مونږ دری واړو ملگرو دغه کارتونه دځان سره لرل.

زه دپیښور ښار په (گینټه گر) کی، صدیق په (پېگری) کـــواو (امین) په(کابلی دروازه) کی په‌کار بوخت وو . مارسی لر له، صدیق دپر توگا ښو نو یو بندل گرځولو او امین(جاولی) په‌یوه کو ټی کی خرڅو لی ، زه دهغوی په اصطلاح(کولی) یعنی جوالی وم، او چی‌کله به دری واړ ه یو ځای شوو ، نودخپل وطن او خپل کور او کلی خبری به مو کولی اود خپل سر گردانه‌ژوند نه‌به مو پښیمانی څرگندوله. دوطن دنگ‌دنگ غرو نه اوبرجوری کلاگانی شنه شنه فصلو نه او د ستیند خوږی او به ، دساگ سره تاوده تاوده سو کړ کا ن اود غوا

یخی یخی شړو مبی ، په ربښتیاچی دخدای بنه بنه نعمتونه وو ، ز ه صدیق او امین در ی واړه دیو کلی او سیدو نکی او زما بندګه دصدیق خور وه او امین دکلی د ملـــــك زوی و.

ماد صدیق دخور نه صر ف دوه لونه در لودی او بس . دزوی په کیدو مو آرما ن ونه و تلو او چی کله په کلی کی حالات سخت شـــــول او خطررونه مینځ ته راغلل ، څو څوواری راته وویلی شو چی دروازوته قلپونه واچوو ، او پښې و باسونومونږ دری وا ړو یوځای کړی بار کړی او نغری مو ســـــــا ړ ه پریښودل .

په هغه ورځ چی مو نږ دکور نه راو تلو، په آسمان کی خړی خړی وریځې ګرزیدلی او په لری څنډو کی دبریښنا پړ کو نه اودګړ ګـړ آواز او ریدل کیدو ،دماشوما نو مور پټ پټ ژړل اود او بنکو را نه، رانه څاڅکی یی په مـــــــخ را څخیدل...

(صابرو) خپله و ړه لور په غیږ کی نیو لی وه او مشره لور چی دری کلنه وه ماپه شاکړی وه ...

دکور مالت خلکو چی زما نـــه پو بښتنه کو له چی و لی پیښورته څم نو ما به په څواب کی هغوی ته ویل چی زوی می نه کیږی، د پـــــلار شمله خو په زوی جګه وی .داروګان مو ډیرو کړل خو څه فایده یی و نه کړه خلك وایی چی په پیښور کی بنه حکیمان شته، دهر رنګه ناروغی علاج کو لی شی ، دمارانو اولړمانو نه جوړ ی شوی دواګانی اود زر و (کوشښی) ور سره شته ...

هر چاته به می همدا و یل چی دعلاج دپاره څو، آخر په یو کور کی چی نارینه اولادنه وی نو دپلار نوم به خوك ژو ندی و ساتی ، دپښتنو خودنیا په زامنو او هلکانو ودا نه وی ...

په دغه بهانه مو نږ ځـــــا ن خلاصولو ، او چې دکور نه روا ن شوو نودکورتو ل شا مان مو ایله په یوځ او یوه کچې غوایار شواوزمونږ په دریو واړو کې دامین کا لـــې زیات وو.

پیښور ته درسیدو په لار مونږ پیر تکلیفو نه او کړاوونه ولیدل ، یوه شپه په صحرا کې(صا برو) لړم و چیچله او نږ دی مړه شوی وه، دامین بنځې ټو لهٔ شپه دصابرو سر ته تیره کړه اود هغې خه مت یې وکړو ماد خپګا ن دلا سه خبری نه شوی کو لی او چې کله به می زړه زیات تنګ شو .(صابرو) ته بـــه نژدی شوم او په کرار به می و ر باندی آواز وکړو:

ـصا برو ! صابرو درد دی ځنګه دی ؟

اود زګیرو ی نه به می غیر بل څه ځواب نه او ریدو ... توره شپه او شاو خوا لوړ لوړ غرو نه اوپراخه دښته او بیدیا ، مونږ نارینه بیـــل پراته وو او زنانه بیل ،یو لاتیـــن مونږ ته و یوبل تیلی چراغ صابرو ماشوما نو د امین بنځې او ځلورو ماشوما نو ته لګیدلی وو .یخ یـــخ شمال لګیدو اودبارا ن هواو ړه پو هیدو چې بارا ن راتلو نکی دی او همداسې هم وشول او مونږ شپه په باران کې تیره کړه . دز هروپشا ن یوه ترخه شپه چې په خپل عمرکې به هغه هیره نه کړم . چې هر څـه مو لرل هغه مو په ماشوما نو،زنانه واو ځان باندی واچو ل او تر سبـا پوری مو ستر ګه پټه نه کړه ...

دریمه ور ځ مو نږ دپیښورعلا قې ته ور سیدو . درسیدو سره مونږ دری تنه نارینه پو لیسودمها جر ودفتر ته بوتلو، هلته یې را نـــه تحقیقا ت وکړل او چې یقین یې راغې چې راتښتیدلی یو نو زمو نږ نومونه یې په اندرا ج کې و لیکل اود(ناصر باغ) د مها جرو په خیمو کې بې راته ځای راکړو . لیګـــن ډیری ور ځې او میاشتې مو تیر ی

کړی خو شنا ختی کار ت(دهو یت‌پانه) چارانه‌کړه او په دی باره کی به‌راته نورو افغا ن مها جر ینوقسم‌قسم خبری کو لی اوداسی ښکاریده چی دپاکستنا نی پو لیسو پـــــه اصطلاح (شنا ختی کارتو نه)څنو خا ص خا ص کسانو ته ور کړ ی کیږ ی . او معتبر کار تونه پـــــه حقیقت کی جعلی کارتونه دی چی‌پاکستنا نی مآ مورین یی ځینـــــو کسانو ته دځینو خا صو کارو نودپاره ور کوی او مونږ ورو سته‌بیا دخاصو کارونو په معنی پوه شو.

مونږ دور ځی په‌ښار کی کـــارکولو اود شپی به خپلو خیمو تـه تللو، دو یمه میاشت‌و ه چی دری‌تنه افغان مهاجر ین اویوپاکستانی پو لیس افسر خیمی ته‌رااننو تل،دمابنام تیاره خپره شوی‌وه او چی پو څو شیبی لانه‌و ی تیری شوی‌چی صدیق او امین هم رااننو تل‌او په همغه شپه دډ بلو پیسو په‌بد ل کی مونږ ته مشخص و ظا یـــــف وسپار ل شول ، دغه وظا یـــــف‌زمونږ دفهم او پوهی نه پورته‌ووپه دی معنی چی په اصل حقیقت نشو‌پوهیدلی ، دری تنو افغانانو چی‌په پیښور کی‌یی ښه ښه کورو نه لرل‌او پاکستنانی افسر مونږ ته‌و ظیفه راکړه چی دځینو خصو صی‌کسانو نه وړی، وړ ی بستی (پوړ ی) تر لاسه کړو اود پیښور د(فر دوسی‌سینما)(۱) مخا مخ یو دکا ن دارته هغه و سپارو خو په دی باره کی راسره معلو ما ت نه‌وو چی په دغو پوړ یو (بستو) کی څه دی او هغه کسان چی دغه پوړ ی مونږ ته را کوی څوك دی ... لومړی څـــــو میاشتی مو په ډیر مشقت تیر ی کړی ، په مشکله به مو دور ځی‌لس‌پنځلس کلداری پیداکو لی.د(راشن) په‌نوم چی څه میاشت دوه وروسته څه‌راکول کیدل ، په هغه زمو نږ

۱ــ په‌پیښور ښارکی یوه سینما ده.

ګذاره نه‌کیدلـه، دغـه وجه‌وه‌چې‌په‌خواری ، غریبی مو لاس پوری کړو، دلوږ ی رسی‌می همیشه غاړی ته پرته‌وه ، صدیق او امین هم پـه غر یبی بوخت شول او چې کله‌هغه‌دری تنه دیو پاکستنا نی پو لیس افسر سره خیمی ته راغلل اوزموږدری واړو سره دیوی نوی معا ملی خبری وکړ ی زمونږ په‌ژو ند کې‌یو بنیاد ی تغییر را پیداشو ، په هغه معا مله‌کی مودژو ندانه و ضع بنه‌شوه ، خبره دګوزار ی نه‌تیره‌شوه اود پیسو په ذخیره کولو مو هم شروع وکړه. دخیمو نه وو تلواود هغو دریو تنو افـغان مـشرانـواو پاکستانی پولیسو افسر په ګومك بنارته لاړو اود پیښور د(بالاحصار)قبلی خوا ته مو یو بنه کور کرا یه کړو... په ژوند کی ، دړو مبـــی ځل دپاره بنی پیسی پیداکړ ی‌او په دغه وخت کی راته دپیسو نیشه‌او مستی معلو مه شوه، دغه مستی عجیبه مستی وه او ماپه خپـــــل‌ژوند کی دغه شان نیشه نه و ه لیدلی.

په پیسه‌داری کی‌ماته ځان‌اودنیا بل شان بنکاریدل ، دبال بچ‌اوحتی صابرو سره می مینه کمه شوی‌وه‌دپیښور په (صدر بازار) کی ځینی خا ص کورونه او هو ټلو نه وواوهغو دریوتنو افغانی مها جر ینواو پولیس افسر په هغو ځایو نو کی‌بلد کړی‌وو ساز او سرودپه کی‌و، ځوانانو او پیغلو به‌په‌کی ګډ نځل‌اوځینی به‌بیخوده او بی حاله پراته وو ،دحسن او خو شبویه عطرو نودنیاوه ، دلته ژوندبل رنګ‌در لود، نارینه او بنځو ، پیغلو اوزلمیانو خپل غمو نه هیر کړی وو ، دلتـه انسا نیت په‌بدله‌جا مه کی ځـــان‌بنکاره کولو او زمو نږ غو ندی‌کسانو دپاره خو بیخی دخیال او تصوردنیاوه. په‌عینی حقا یقو مونږ د خیال‌او تصور ګمان کولو .

دشپې به ډیرناو خته کورونوته تللو او چې کورته به‌ور سیدو نو ماشوما ن به‌و یده وو ، بند ل‌بندل‌لوټو نه به‌می (صابرو) ته‌ور کول، هغی به دپخواپه نسبت بنکلی‌جامی‌اغوستی لیکن د غو جا مو هم زه‌نه تحریك کولم او دصابرونه به لری‌ویده‌کیدلم، صابرو می ور ځ په ورځ له‌نظره وغورځیده او په هفتوهفتو کی‌به می هغی‌ته لا س نـــه ورورلو.

د(صدر بازار) هغو خاصوکورونواو هوټلونو ته زمونږ تګ را تګ په‌یو اعتیاد او مر ض بدل شوی‌و اومونږنورد هغو خا ص مشتریان‌وو، څومره چې هغو ځا یو نـــوته ور نژدی کیدو ،دخپل کور او بال بچ نه‌لرې کیدو . لیکن ددی ټو لوخبروسره راته حکم‌شوی‌و چې‌دور ځی له خوا په همغو ټاکلو ځایو نوکی‌په‌کار او کسب مصرو ف او سواو هغه بستی (پوړی) چی د خا صو کسانو له خوا په خا صو طر یقو مونږ ته‌راسپار ل کیدی، د هغوی دهدایت سره سم مو هغـــــه مخصو صوځایو نو ته چې مامخکی‌وویل رسولی ،دغه سلسله باقاعده روانه وه. خو مونږ تراوسنه نه پوهیدو چې هغه‌بستی (پوړی څه شی دی او مونږ ته ولـــی دهغـــودرسولو په‌بدل کی دو مره غټی‌غټی پیسی او اجوری راکړی‌کیږ ی. ددغه معنی په حل نه‌وو مو فـــق شوی او مونږ دری واړ ه سو دا اخیستی وو .دیوبل سره به موپه دی باره کی خبری کولی...

یوه‌ور ځ په(چوك یادګار) کی دزر ګو نو خلکو مخا هره وه. ز ه‌او صدیق او امین هم هغه خواروا نشوو . او پدی ور ځ مو ، خپله وظیفه سر ته‌ونه رسو له ځکه چې‌په خپلو خپلو ځا یو نوکی نه‌ووچې هغه‌پوړ ی تر لاسه‌کړو ، په چوك یادګار کی، د افغانستا ن په‌ګټـــه چلو س و بنکل شوی و او هو نږدوپنا کوو نکو ویناګاني واوریدي...

دافغا نستا ن زنده باد او امپریا لیزم مرده باد چیغی‌وی ... جلو س نیشنل عوا می گو ند ایستلی‌و...

دالومړی ور ځ‌وه چی مونږ ډیره‌موده پس دخپل وطن نو م‌اوریدو اوددی نوم داوریدو سره مو زړه‌بله‌رنګه شو په‌رګو نو کی‌می دغیر ت وینه وځغلیده او خپل کلی کور را یـاد شو ، خپل غرونه رغونه‌را یاد شول اودښتی او بیدیاو ی می په‌زړه ووریدی ، اوبی اختیاره ما هم چیغه کړه ، افغا نستان زنده با د امپریالیزم مرده باد ...

هغه‌ور ځ تیره شوه او شپه‌شوه‌مونږ دپخوا په شان بازار حسن‌ته لاړو او هلته ماد لومړی ځل دپاره‌هغه‌پاکستانی پو لیس افسر و کوت چی‌بدبدیی ماته‌کتل اوزه یی لـــه‌ستر‌ګو وویریدم ...

سباسحرلا دکوره نه‌وم وتلی‌چی‌هغه دری تنه افغانی مهاجر یـــن کورته راننوتل او ما سره په‌کو ته‌کی‌کیناستل دهغوی دخبرو نه‌دقهر او غو سی بوی راتلو او ما ته یی‌وویل:

ــ‌ګل حمیده ...! تاو لی پرون‌په (چوك یادګار) کی هغه چیغـــی ووهلی ... ؟

ماورته په ځواب کی‌وویل چی :

ــافـــغانستان زما کور دی‌او چی‌زر ګو نو تنو ویل زنده با د ما هم وویل ...

هغوی په‌عصبیت‌سره وو یل‌چی:

ــ که‌تاته افغا نستان دو مره ګران وای نو بیا دی‌ولی د هغه‌سره جفا وکړه او دلته‌راغلی ...

ماچی خو له‌ځواب ورکولو تـــه‌خلاصو له ، هغوی پاځید ل او د کوټی نه‌وو تل ، زه لږه شیبه‌چرت یوړم خو زر بیدار شوم اود کورنه ووتلم ، دکور د دروازی نه بیرو ن‌صدیق او امین هم ولاړوو اودپخوا

پشان خپل کارته روان شو په لاره کی پوه شوم چی هغه دری تنه صدیق او امین هم لیدلی اوخبری یی ورسره کړیدی ، خپلو خپلو څایو نو (گینتهگر) ،(ډبگری) او (کابلی دروازی) تهروان شوو.

پهتاکلی وخت هغه بستی(پوړی) بیا مونږ ته راکړ ی شوی او چیما هغهبشته وا خیسته نو فکر میوکړ چی صدیق او امین تهبه هم ورکړی شویوی ، دبستو رسولو دپارهپه همغهلار روان شوم پهکومه لاز چی همیشه تللیو م او هغه پوړ ی می مخصوص څایو نو تهرسو لی وی..

پهلاره کړ ندی روا ن و م او چی(فردو س سینما) تهورسیدم نوپدی وخت کیمی مخی ته دپولیسو یوجیپ ودرید اوخلور پو لیسانددجیپ نهراکوز شول او ماته یی دو دریدوغږ وکړو، زه ودریدم او پولیسو ته میو کتل ،دغسی پو لیس ما ډ یرلیدلیوو او سترگه می ور نه نه سو له .پو لیسو ماته وویل :

ـشنا ختی کار ت دیراوباسه...

شنا ختی کار ت (دهو یت یاپیژندلو پانه) می دجیب نه راوو یستلو او هغوی ته میورکړو.وویل، جعلی کارت ...

پو لیس افسر هغه کار ت پهجیب کی کیښود او پولیسو تهیی وویل:

ـ بسته ورنهواخله او ویی گوره.

پولیسو هغه پوړی وا خیسته اوزما په مخکیی وسپړله . او ما د لومړی څل دپاره و لیدل چی پههغه کیسپین بخن شانتی پوډر وو ډیره وړه کڅوړ ه ده او چی پو لیسوهغهولیدله نوپه خا ص انداز ییووویل:

ـهیروییین ... هیروییین

دغه نوم ما ډیر اوریدلی و.لیکنچی داخل می واورید نو زړه مـی

وبوگنید او غوتی‌می زیږ شو . ویر ی واخیستم او په تـــــو ل حقیقت پوه شوم ... دسینمـــــادپردی پشان می هر څه له نظـــره تیر شول ...

هو ! په‌نا خبری او ناپو هی کی‌مّا اودوه نورو ملګرو دنورو دپاره‌د (هیروئین) قاچاق کړی‌و.

په‌ټول وجود می یو خطر نا ك‌تو فان ګډ شو ، په داسی دام کی نښتی‌و م چی نتیجه یی مرګ‌وه...پولیسوپه‌موټر کی (تانی یاد پولیسنو ماموریت)ته ورسولم او څو شیبی‌لاتیری نه‌وی چی صدیق او امین یی هم راور سول ... او نیـــــه‌ساعت وروسته هغه‌پو لیس افسر هم راغی چاچی زموږ دپاره د غه‌کارپیداکړی واو پرون یی زه‌د(چو ك یاد ګار) په جلوس کی لیدلی اوزما آواز یی اوریدلی‌و .

مونږ دری واړه دهیروئین‌دقاچاق‌کوو نکلو په‌نوم نیولی‌شوی وو او په‌ورځ دوو کی عدالت یا محکمی رابانده دهیروئین دقاچاق اودافغا ـ نستا ن دپاره دفعالیت په الزا م لس لس کاله قیدرا کړو د جیل تورو کوټو ته وغور ځو لی شوو،په‌عدالت کی‌مونږ ټول حقیقت بیا ن کړولیکن هیچا هغه ونه منلو او دچا باورنه راتلو چی اصلی قاچا ق‌ـ بران خو نور دی اومونږ یوازی‌وسیله‌شوی‌یو.

دری میاشتی مو په زندان کی‌تیری‌کړی‌وی چی یومور ځ هغه در ی افغانی مهاجرین او پاکستنا نـــــی‌پولیس افسر زندان ته راننو تل او زمونږ سره یواز ی کینا ستل هغوی وویل چی تاسوولی د(چو ك یادګار)مظاهر ی ته تللی وی ا و افغا نستان زنده باد مووایلی‌وو . داخو غټ‌جرم دی . هیروئین جر م‌ندی لیکن ...

ماته‌بی اختیاره خندا را غلـــــه‌اوپه‌زوره زوره می و خند ل اوپه خندا خنداکی می‌وویل :

ـ مونږ ... مونږ ... خپل وطن سره دجفا سزاولید له...
خوشیبی چې هغو درپو تنو ا و پاکستانی پو لیس افسر زمو نږ سره خبری وکړ ی ، پدی حقیقت ورسیدو چې هغوی غواړی مو نږد زندان نه وباسی او بیارا با ند ی دهیروئین درسولو وظیفه اجـــرا کړی...

هغوی وویل :

ـمونږه په ډیره آسا نی تا سو آزادو لی شو خو پدی شرطچی...
اومونږ پوه شوو چې هغه شرطځه و، دزندان نه آزادکړی شو،خو په زندان کی دراو تلو په و خت راته وویلی شول چې دسپین مر ګـــک سوداګری ونه کړی او مونږ پوه شووچې سپین مرګ هیروئین دی.

دری میاشتی ورو سته کور تـه راغلو ، دیوی لور مخ می پـــه ایشتو پ سوزیدلی و اوصابر ی یوه ستر گه په توره پتی تړلی و ه او چی ستر گی یی په ماو لګید ی نو بی اختیاره یی و ژړل اودواړه لو نی می غیږی ته راو غور ځیدی خودکور دبل پور نه دامین دژړا آواز می غو ږ ته راورسید او په ور خطایی لـــه ځایه پورته شوم ، دودریدو سر ه راته صابرو په ژړاکی وویل:

ـبخت محله مړه شوه، دماشوم زیږیدو په و خت ، یواز ی زه یی سر ته ناسته و م...

په منډه می ځان امین ته ورساوه، هغه دخپلو ماشوما نو سره پـــه ځمکه ناست و او ژړل یی ...

ماداسی فکر وکړو چې زمو نږ دګنا هو نو پیښی ډیر درو ند دی، لیکن دنجات اوخلاصو ن لاری هم بندی وی دنورو مها جر ینو ژو ند ته چی می کتل دمرګ نه ډیر بدترو، ټول دمرګ په دروازه کی ولاړوو ، دغه وجه وه چې مونږ دشرط سره سم بیا خپل پخوا نی کارو بـــار

شروع کړو ، په خا صو طر یقـو موهیرو ئین یاسپین مر گ تا کلو ځایو نو ته‌رسولو او پیسی مـــو گټلی ...

په‌ښار کی زر گونه ځوا نا ن په‌هیروئین معتاد شوی وو او ځینـو دلوړی او تندی نه زګیرو ی کول ، جنازی سر په سر له خیمو راوتلی اود ښخولو دپاره هد یره نه پیدا کیدله، پیسه دارو به ځمکه پـــه پیسو اخیستله اود غر یبا نو به‌مړی بی‌کفنه پاتی کیدل ،دامیـــن دښخی دپاره قبر په‌زیاتو پیســـواخیستی شوی‌و...

په‌پیښور باندی دسپین مر گ‌دښار نوم ایښود شوی و او مونږ دری تنو دسپین مرګ دسوداګرانو نوکری کو له ،ځان راته دا ســی ښکاریدو لکه ژو ندی چی په قبرکی‌پراته او سو ، په دغه قبر کی مو دسر په‌سترګو ماران‌اولړمان ،کړبوړی او چینجی لیدل ،او دا سی فکرمی کولو چی د دنیا ناپا کی‌زما په خیټه کی پرته ده ...

دپاك او ناپاك په تو پیر او س‌ښه پوه شوی‌وم ،وطن او بی وطنی راته او س ښه معلو مه شوی وه اوپه درد یی پوهیدلی وم ،صد یـق او امین هم زما په‌شان وو ، په بی‌عزتی او بی‌پتی مو شپی سباکولی، په خپل عمر کی مونږ دغســـی‌دحرا می ډوډ ی نه‌وه خوړ لی ، یوه شپه چی‌زه‌کور ته‌راغلم‌په‌دروازه کی‌می ژړا واوریده ،وویریدم او پورته می منپه کړه...

صابرو د خپلی ماشو می لـورجنازی ته ناسته وه او نورګاونډیان یی شاو خواناست‌وو . هلته ما ته‌وویل شو ل چی ماشومه لور مـی دبام نه راغور ځید لی ده ...

پیسی‌راسره وی او سبا می‌دقبرځمکه په‌بیه واخیسته او چی په لور می خاوری واوړ لی شوی دغـــه‌فیصله می‌وکړ ه چی ته لی پیســی

به‌ور کوم لیکن وطن ته‌به ځان‌رسوم، دغه فیصله می صدیق او امین ته هم وو یله اود تیښتی لار موجوده کړه.

مونږ هیڅا ته دفرار په باره کی‌څه نه‌وو ویلی ځکه‌ویرید لو او په تاکلی شپه ټول په‌کډه خو په پته‌له‌نبار نه ووتلو او په ډیرو پیسو کرایه شوی موټر کی کیناستو ،دګندلو په‌لور مو حرکت وکړو په شپه شپه کی لکه دغلو او قاچا ق‌وړو نکو پشان روان‌وو اود مو تر نه چی‌ښکته شوو نا باقی لار موبایدپلی طی کړی وای ، اوپه همدی لارکی په مونږ ناڅا پی ډزی‌وشوی‌اوپه‌ډزو کی صدیق او امین دوا ړه ولګیدل ...

غمی سل چنده زیات شو ، یوه‌شیبه وروسته پاکستا نی ملیشا راغله ، په‌ټیولوکی یی راته وویل:

ـ خان ... ! که هیروئین شته‌نو هغه‌مونږ ته راکړه اوته‌څه ... زه دصدیق اوامین دلاشو نو په‌څنګ کی‌ږم او چی بیا می دسپین مرګ نوم واوریده ،ولږ زیدم او په‌کرکه او نفرت می ملیشو ته‌وکتل... چی څه پیښی او کلداری راسره‌وی‌هغه می هغوته وټیو لی او په نفرت می ورته‌وویل :

ـ قاتلا نو. دغه لرم ... وا خلی‌اوزه خپل وطن‌ته ځم. ستا سو دجهنم نه‌وځم ...

دودریدو او پاتی‌کیدو شان نه‌و. دخپلو ملګرو ، صدیق او امین جناز ی می‌په‌ځای پریښودی او مخ‌په‌وړاندی روان شوم ... د خپل کور کلی او سرلوړ ی وطن په‌لور...هغه‌و طن چی زما دپلار نیکه قبرونه او ویاړونه په‌کی دی ...

پای

کـارغـان

هیڅ و خت په هغه لار نه ځم ټیرشوی ، یوه خطر نا که اوویره-
وونکی لاروه . دغه‌لاوی ته د پر ولږو کسانو زړه ښه کو لی‌شو او
په‌علت یی هم نه‌پوهیدم چـــــی ولی ...

هغه وړځ زه یوا زی نه‌وم بلکی(غلام) هم راسره و . غلام زما د
خور زوی و او شپږ اته کاله زما نه‌کشر و . په هغه او له‌وړځ‌چی کله
په هغ لاره‌تیر یدلم نو یو بد یوی دماغ‌وبوا کنوو . داسی بد بو ی‌چی
زړه می پورته پورته شو او کانگی‌یی‌راته‌راوښتي .

ډیر پښیمانه شوم چی‌و لـــــی‌په هغه‌لار روان شوی‌وم ،قد مو نه
می سنسټشول او په پښو کی می‌دکمزوری احساس وکړ . دبیرته
راستنیدو په‌فکر کی شوم خود غه‌کار هم ممکن نه‌و ځکه چی زیا ته لار
می وهلی او لږه راته‌پاتی وه چی کلی‌ته ورسیږم .

تیاری لکه له خو به راو پښـــــ‌شوی گو نگی ، کرار کرار خپل
وزرونه خوږول اودور ځی رنـــــادتیښتی لار لتو له ... شاو خوا
جگ‌جگ غرونه دمابنبا م په خړه‌کی داسی ښکاریدل لکه دکوه قاف
دیوان، دهغو غږو نو د خپلی‌لانده‌لویی لوړی کنډی وی او زمو نږ لار
دهمد غو کندو دمینځ نه‌تیریدله...

سره له دی چې زه او غـــلا م دواړه و سله ول وو اودتوپکو نو سره یوه یوه تمانچه هم را سره وه لیکن ددی سره سره دننه په زړه کـی می دویری احساس کولو اوغلام هم همدغه حالت در لود .

مونږ ویلی وو چی دتیاری خپریدو نه مخکی مخکی خان کلی ته ورسوو خکه خو مو گامو نه چټك کړ ل اوپښو ته مو زور ور کړو .لاره ډیره خرابه و ، کنډی کپر ی په کې وی دخپلیو دزوړ والی له کبله چندان گړندی نه شوتلی ... دتو پـــــك گردنی هم راته درنه ښکاریده ماویل چې چیر ته لری یی و غور ځوم اوخان ورنه خلاص کړ م لیکن غلام ددغه کارسره مخالف و او ویل یې چې مونږ دخطر په لور روان یو اود خطر سره د مقابلی دپاره و ســـلـــی ته ضرور ت دی .

ځومره چی مو نږ چټك تلـــو هو هره لار زیاته غز یدله ، تیاری ورو ورو زمونږ ستونی ته لا ســـرا اچولو دپښولا ندی مو کاږ ـــو ، بوټو شور کولو، دبوی دلا سه می ځادر پوز ی ته نیولی و خو غلام دغه بدبوی نه شو احساس کولې،دا سی ښکاریدو لکه ویر ی چې نیولی وی، ترور ترور یی هره خواکتل .دډیر نژ دی نه داسی آواز راتلو لکه کوم شی چې په ځمکه را کش کوی،مونږ یوی لویی کنډی ته ور نژ دی شوی وو ، کنده قر یبا اته یا نهه گز ه زمو ږ نه لاندی وه، زه مخکی وم او غلام راپسی ، وړی وړ ی تیږ ی به مو دپښولا ندی نه لیری تښتیدی ، کنډی ته په رسیدو ناڅا په لس ،دو لس کار غان په هیبت والو تل اودور خطایی یاویری نه یی وزرونه یوپه بل و لګیدل اودقهرنه یـــی آوازونه پور ته شو ل ... مو نـــږدکار غانو په ناڅاپی الو تلـــو وویریدو او په ځای و دریدو، غلام خو بیخی په ځمکه کینا ست او مـا خپلی تمانچی ته لاس کړو ...

الوتلي کار غان ، ډير ټينټ ټينټ ګرزيدل ، خو چې ماکندی ته‌لاندی وکتل‌نو‌يوخو‌نورکارغان لا هغه شان‌په‌پوره چرئت ديوی غوا په لا ش ناست‌وو او منبو کی او پنجی يې‌په‌وينو سره‌وی ...

غوا ما دهغی د ښکرونو وپيژ ندله ، يوازی سر او پښی يی پاتی وو او نوره خوړل شوی وه ...

په‌لږ دقت سره راته داپته‌ولګيده‌چې‌په هغه ځای کی دنورو خو ل شو يو و داپل شو يو خارو يـــواو ځناورو هډونه او پنجری هـــم پرتی دی ، او هغه کنده دو ينو اوبوی دلاسه په‌يو دوز خ بدله شوی وه، خو دکار غانو اولاش خـــورودپاره دو بنو او غوښو بوی يـــو نعمت او راحت دی . دهغـــو ی‌ژو ند په هملغوو ينو او هډو کـــو دی .

کار غانو زمونږ دسر پا ســـه‌چکرونه‌و هل او هغه چې په لا ش ناست‌وو په هره منبو که يې پوتې پوتې غو بنه جدا کوله او له‌سمتونې يې‌تيرو له ...

دوډريدو او تم کيدو ځای نه‌و ،دکار غانو دستر‌گو نه دقهر ښځی راغورزيدل ، دپاس نه په لا ند ی‌راغوته شول تابه‌وينل چې مو نږ هم به پنجو کی پورته کول غـــواړی. خو هغه چې په‌کنده کې ناست‌وو او غو ښې يې خو لی په مو نږ چرت هم نه خرابولو، ما داسې فکر وکړو چې البته دکار غانو په مينځ کې هم دخيال او عقيدې تفاوت‌شته دی.

غلام هغه شان په ځمکه ناست‌واولا ندی کندی ته يې کتل اودکتلو اپه‌خت يې په کرار ماته وويل:

ـماما ... ! په مصيبت واوښتو، وايې کار غان چې‌وزې وي نـــود بنيادم غو ښه هم خو ی ...

زه پوه شوم چی غلام و هـــــم نیو لی دی او پهزړه یی و یر ه ننو تی ده، ویره په خپله ډیر بداثرلر ی ، وړو می له متنه‌و نیو او ومی درولو ، لږ می‌وخوخاوه اوورته‌می‌وویل:

ــ دا خبری پریښه ، کلی ته‌خان‌رسول په‌کار دی ، که هلته و نه رسیدو نو زمونږ نه‌به هم ډبو سوخو سی جوړ کړ ی او لاشو نه به مو دغو کار غانو ته‌و غورځوی...

نور معطل نشو اود کلی په لورمو خپل سفر ته دوام‌ورکړو، نردی خایه لادکلی څه نښه نښا نه نه ښکاریده مونږ په دښته او بیدیاکی روان وو خو شا و خو را نه د غرو نو ډیوال راتاو و . ددی نـــه مخکی مونږ کلی ته دنورو لا روڅخه تلو راتلو لاکن (جابر خا ن) رانه دغه لارپه‌گو ته کړه او ویی ویل چی دغه‌لار محفو ظه اود غیر غماز دنظره پټه ده . په دی لا ر هرڅه په‌آسانی کیدلی شی او هیڅ تکلیف نه پیښیږی ، او دا لو مړی‌ځل‌و چی مو نږ په دغه‌لار روا ن شوی وو .

په هر قدم کی‌دکار غانودحملونه‌ویریدلو، دهغوی دقهر ید لو دپاره مو هیڅ حر کت نه‌کولو او چی څوموومس رسیدلو ټینټ روان‌وو ، سر ټیټولو حتی کار غان هم نـــــه‌قهرول ...

شپه راتلو نکی وه او مو ږپه‌ډیر تلوار دکلی په‌لور مخ پـــــه وړاندی روان‌وو ، هیڅوك مو مخی‌ته‌نه راتلو او د ی خبری د غـــه حقیقت تصدیقولو چی په ربښتیادغه‌لاره پټه اودنظره لیر ی لاروه او یوازی یوسړی‌ورنه ښه خبرو چی‌هغه سړی زمو نږ مشرو او مو نږ هغه‌ته دجابر خان لقب ور کړی‌و.

ټوله لار مو په‌ویره او تر هـــه‌او تشویش او پریشانی وو هله‌او کلی ته‌به‌رسیدو برابر د هغه کورته‌لاړو او هغه هم زمو نږ په‌انتظار

ناست‌و درسیدو سره هغه له خایه‌راپاخید او مونږ ته یی دمتړی ـ مه شی نه‌پس وویل :

ـ سخاګله ابنه دی‌وکړ ل چی‌خوریی دی دخان سره راو ستو او دغه لاره دی ور ته‌و ښودله خکه‌چی کیدی شی کله دی یوازی لاړ شی او راشی . ددی خبری سره‌یی‌دپیسو یو غټ‌بنډل هغه‌ته‌و نیواو وزنه یی‌وویل :

ـغلام بچی ! داستالو مـــړ ی‌رانګ دی ، دلومړ ی رانګـــــ قیمت دو مره زیات نه‌وی، وروسته‌ورو سته به ددی پنځه چنده‌اولس چنده ...

ماد هغه خبره نیمه کړه او پـه‌عاجز ی می‌ور ته وویل :

ـ مونږ چی هر څه لروستاسو په‌برکت یی لرو ، ستا سو به‌خدمت کی مو هر څه‌ګټلی دی ،دهر څـــه‌خاو ندان شوی‌یو ...

ستا سو مهربانی ددی پیسونه‌ډیر قیمت لری ...

زما خبری لا خلا صی نه‌وی چی‌دروازه خلاصه شوه اودوه تنه مټور خوانان را ننوتل، په لاسو نوکی‌یی‌توپکونه او په ملاکی‌یی (جهازی) تسانچی وی. دسلام او احترام نـه‌ورو سته یی‌دهغه په غوږ کی څـه وویل بیا منتظر ودریدل اودلنډ ی‌شیبی دتیریدو سره (هغه) ددواړو خوانانو سره له‌کوټـی وو ت او دروازه یی په خان پسی بنده‌کړه.

زه او غلام یوازی پاتی شوو ،دناستی خای مو لټو لو چی په د ی وخت کی دګاو نه ی‌کو تی‌نه چیغی‌او فریادو نه واوریدی شول ،د غه فریادو نه دډیر نږ دی نه‌راتلل . لکه‌بیخی چی زمو نږ په خپله کوټه کی‌و ی ... په آوازونو کی دنارینه‌او ښځی دواړو آوازونه وو ،مونږ دویری نه ولړ زیدو ،غلام یو خل‌بیا په‌خمکه کیناست او ویـــــی ویل:

ـماما ...! موږ چیر ته‌را غلی‌یو... داکوم خای دی ، داسې ی خوك دی،داچیغی خوك‌و هی ، ولی چیغی‌وهی ... ؟؟

غلام داسی‌لې زیدو لکه سړی جی دیخو اوبونه راوو ځی او په یخ شمال کی‌ودریږ ی ،د هغـــه‌پوښتنو ته ماځواب نه شوویلی ، هغه نه‌پو هیدو چی‌چیر ته راغلی‌دی‌داسړی‌خوك دی اوداچیغی خـو ك وهی... هغه‌په هیڅ نه‌پو هیدو په‌پټو سترګو ماراوستی‌و ، هغه د هر څه نه‌بی خبره و او زماد کاروبار او پیسو پیداکولو رازور تـــه نه‌و معلوم ، ما هغه ته‌ویلی وو چی‌ماسره را شی اود (هغه) نو کر ی او خدمت قبول کړی، زما پشا ن‌به‌دپیسو او دولت‌خاوندشی . ژو ند به‌یی دنعمتونو نه‌ډك شی ، دلوږ ی‌او محتاجی نه‌به خلاص شی ،نور به‌یی داحتیا ج لاس چاته اوږد نه‌وی ، نوربه‌یی پلار او موردقرضونو دبو ج لاندی نه‌و ی ، دکپ ډوډی‌دپاره به دنوروپه خد مت کی‌غوښی نه او په‌کوی ،زړی او شلیدلی‌جامی‌به‌یی په‌تن کی نه‌و ی او بچی به‌یی وړی نه بیده کیږی ...

زما په‌ذ هن کی، دپیسو پیدا کولو اودو لت ګټلو ډیره آسا نه‌لار همداوه لیکن غلام بی‌زړ ه اوویر ـیدو نکی‌و ، هغه زما پشا ن همت او جرئت نه در لود ، هغه دو ینوپه‌لیدو لړ زیدو او له‌و یر ی پـه خمکه کیناستو هغه دد غسی دروندکار دسر نه‌رسولو جوګه‌نه‌و ، اوزه او س په دغه‌حقیقت پو هید لـــی‌وم.

زموږ‌په‌خواکی هغه جیغی او فریـادونه ،کرار کرار چوپ اوخاموش شول او خو شیبی ورو سته ،(هغه) کوښی ته‌رانلووت او پـه‌سترګو کی یی دقهر او غو سی نښـــــــــی‌ښکاریدی ...

یوخو شیبی (هغه) زمو ږ سره‌یوازی کیناست او ما ته‌یی نو ی

وظیفی راکړ ی ، او چې کله له‌کوټې‌وتلو نو دلوټو نو یو غټ ښه‌ډلې ماته‌په مخکې‌کیښود او ویې‌ویل‌چې‌سبا مازدیګر به‌زه بیرته خر کت کوم او ټاکلی‌وظایف به سر تـــه‌رسوم.

سبا مازیګر زه او غلام ، د هفه‌ځای نه بیرته روان شو ، لاره مو هفه وه کومه چې زمونږ د پار ه انتخاب شوی‌وه دکوځی نه‌دتیریدلو و په‌وخت ، یمن شوی سپی یوه‌خواا‌و پله‌خوا پراته وو اودګر می‌دلاسه یې ژبې را ایستلی وی. غلام‌به هفو سپیو ته هم په‌ویره ویره کتل، داسی ښکاریدل لکه هفه سپی‌چې‌هم دزور ورو دز جر او شکنجـې لاندې‌وی ، دکلی دیوالونو د غـم‌اخیږ خوږ لی و اود کلی اوسیدو‌نکی هم بې‌روحه ایسیدل ...

هر چا به زمونږ وسلو او کار‌ـتو سو ته‌کتل، په‌سترګو کی به یې وحشت او ویره بریښیدله ،لاره به‌یې چپو له او سرونه‌به‌یې ښکتـه اچول .

مونږ په ډیره چټکتیا کلی شا ته‌پریښود او لیری شو ، دا خل مو دمخکی په‌نسبت ګړندی مزل کولو،زیږ ی مازدیګرو اودما ښام تیاره‌لا نه‌وه خور ه شوی چې بیادکار غانو‌په‌کنده رابرابر شوو ، لیکن پـــه ښایسته ډیره فاصله کی مودلیری‌نه دغونډې په سر داسی غټ‌کارغان ترنظره شول چې په‌تعجب کـــې‌ولویدو او حیرا ن مو هفو تـــه وکتل ، فاصله زیاته‌و ه او لمر پریو تلو هم زمونږ دستر ګوقو ت کم کړی‌و ، ماغلام ته‌و کتل اوورته‌می وویل:

ـغلام خورئیه ! هاغه لیر ی وګوره‌دومره‌غټ‌غټ کار غان ...

غلام هفه خواو کتل اود ډیردقت نه‌ووویستـه‌یې وویل :

ـماما... اداخو داسی دی لکه سړی ...

ما داسی فکرو کړو چی هغه‌بیاوهم اخیستی نو په خندا می‌وړ ته وویل:

ـ ساده سړیه ... بیاویږید لـی‌یی...

هغه نور څه‌ونه‌و یل او مو نړ، ګړندی ګړ ندی ګا مونه پوړته‌کول اوخپله لاره موو هله .کار غا نځه‌دکندی دپاسه الوتل او ګرز ید ل راګرزیدل او څه داړی نه پـــــه‌لاشو نو اختەوو .دمانښام خړه لړۀ لړه رانښکته شوی‌وه ، پدی و خت‌هونړ کندی ته‌بیخی‌نژ دی شوی‌وو، په اصل کی زمو نړ دپاره پله لارنه‌وه پر ته له دی چی ددغه کند ی په خوا کی تیر شو اود تیر یدوپه‌وخت یو ځل بیاشل دیرش‌کارغا ن ناڅاپه دکندی نه‌راپورته شو ل اوزمونړ پەزړه یی دویږی چپه را ـ وستله، په دی‌و خت کړ دغـــــلام ستر ګی پورته دغونډی پـــه ســر ولګیدی او یوه ناڅا پی چیغه یی دننه پەستونی کی خا موش شوه‌د شونډو د مینځ نه‌راوو تله ، اوچی‌ماهغه ته‌و کتل نو هغه‌لا س‌دغونډی خواته‌نیولی‌و ...

غلام دو یری لړ ځیدو اودشونډولاندی یی څه‌ویل چی زه وړ باندی نه‌پو هیدم ،خو چی ماغونډی ته وکتل نو هغه‌غټ کار غان دڅا یه راپاڅیدلی او زمونړ خواته راروان‌شوی‌وو، غلام رښتیاویلی‌ووچی‌هغه سړی دی اود هغه ځوانو ستر ګوحقیقت لیدلی‌و .

زمونړ نور الوتونکی کار غان‌هیرشول اودد غو سړو پەباره کی فکر واخیستو، ما خپله قسم قســـــم‌فکرونه‌کول او جاجونه می‌و هل ، دغه‌سړی څو ك دی ،دو ی څنګه‌په‌دی لاره کی ناست دی . دوی ته څنګه دغه لار معلومه وه ،څـــــه‌وظیفه لری او دلته څه کوی؟

او س ما په خپله دننه‌په زړه‌کی‌دپښی و یر ی او خطری احسا س وکړو ، ستونی می‌و چو چ شواوزړه می درزاشروع کړه ...

غلام هغه شان په څمکه ناست وګن شمیر کار غان په هواکـــــی ګرزیدل او یو څو نور په‌لاشو نولګیاوو ، او ماهغه دوه تنه څار ل چې‌ز مو ږ خواته راروان دی .د غلام غابنو نه کړ چیدل، ما تو پك په‌غیږ کی ونیو او ډز ته می ځان‌جوړ کړو هغه دوه کسان دلیری نه وسله وال بنکاره شول اوچی لنډ‌راور سیدل نوماو لیدل او و مـــی پیژ ندل . دغه دواړه مونږد(جابر ـ خان) په‌کورکی لیدلی وو چی په‌غوږ کی‌یی‌ور ته څه وویل او بیاد چیغواو فریادو نو پیښه را پیـــــدا شوه .

هغوی دوا ړه وسله وال وو اوچی مونږ ته راورسیدل نو کټ کټ په خندا شول او ویی‌ویل:

ـ خپل وای ګنی نو دکار غا نودپاره ډیره ښه مړی وای ...

ماد هغه په خبره یو څل بیاپاس‌کار غانو ته‌و کتل چی‌قهر جـــن قهرجن ګرزیدل راګرزیدل ...

هغو دوو تنو یوځل‌بیا وخندل‌او ماته‌یی‌وویل:

ـ پاس مه ګوره ،لا ندی‌وګور ه‌چی مزه درکړ ی ، مونږ دد غـــو کار غانو دپاره ښه ښه خوراکونه‌راوړو ... مالا ندی کندی ته‌وکتل. دځلورو تنو چناز ی چی‌یوه په کی‌بنډځه‌وه اودلیری نه‌یی اوزده‌ویښنان اودتن جا مه لیدل کیدلی شوه‌دوږو کار غانو دپنجولا ندی پر تی‌و ی او نیمایی نیمایی غوښی یی‌خوړ لی‌شوی‌وی ... دهغو په لیدو ز ه‌لا زیات وو یزیدم اودکړ کی‌نه مـــی‌سترګی‌پټی کړی... دهغو نه یوتن خپل لاس زما په اوزه کیښنود او په موسکا یی‌وویل :

ـ هر څوك چی د(جابرخا ن)حکم ته‌غاړه کی نه ږدی او مخالفـــت بنکاره کړ ی او یاد هغه دپاره خطر راپیدا کړلی نو دغه‌کار غان ،دهغه دپاره انتظاروباسی ...

داسنی احساس راسره پیداشو چی‌گنی دیو خو نی لیوه او یاافعی مارمسره مخا مخ شوی یم ، دو ینو بوی دهغه دټول وجودنه پور ته‌و الوتونکی کار غان اولاشخورا زد هغو نه ډیر ښه‌وو ...

دلومړی ځل دپاره پوه شوم چی‌ډیره لویه گناه او غلطی می‌کړی ده، دخدای قهر می‌شا و خوامجسم‌وکوت اود جهنم تودو خه اوحرارت عذاب او شکنجه می په خپل پوټکی‌احساس کړه اود انسا نیـــــت توکړی لاړی می په مخ لمســـــن کړی ...

په‌یوه شیبه کی ، تیارو تـــــه‌ولویدم اود تیاری په خیټه کی می دوا قعیت رښا ولیده ، هغه رښا چی‌زما په‌و جود کی وه لیکن زه یې‌د مو جودیت نه منکر وم ...

پوه نه‌شوم چی کله مو نـــــږ (زه اوغلام) دهغو نه جدا شو اوخپل کورته‌راور سیدو . نور هر څه ړ مادپاره بدل شوی‌وو دنیاراته بد له بښکاریده او ځان راته هـــم بـدل بښکاریدو ، په‌ځان می لعنت ویلو او هیڅکله می ځان نه شو معا ف‌کولی ... زه وایم ماپه دی دنیادوزخ وکوت او دهغه‌تر دروازو پـــوری‌ورغلم دهغه تود والی اوداور بلی لمبی ، په هغه کی د عـــــذ ا ب‌ملائکی ، دشیطانانو مخو نه ، دلاش خورانو په‌وینولړ لی پنجی‌اومنډو کی‌اود هغه دوز خ بدبوی ...

خوپه هغه دوز خ کی می‌دبیګناه‌انسانانو دژو ند سلګی هم‌وګتلی، دغه دوز خ د هغو له خوا جو ړ شوی و چی دپیسو اودو لـــــت عباد ت او پرستش یی کولو اوماهم دهغه عباد ت تکل کړی او په هغه لار روا ن شوی وم .دغر یبو او بیوز لو هغه چیغی اوفریادو نه اوپه لوړو ژورو او کنډو کی هغه وینی څښلو نکی کار غان او لاش‌خورا نزماد ژو ند دپای ټکی‌و.هغه‌ژوند چی په‌ګمراهی کی ماد هغه جوړول ځوښتل ...

دنوی ژو ند آغاز او پیل مـــادهمد غه ټکی ،نه‌و کړو ، دغه پیل‌د

مصنو عی دوز خو نو دجوړ وو نکو په مخالف قطب کی شوی‌و . مـــا وسله وا خیسته خو په دی نیت اواراده چی هغه دوز خونه ورا ن کړم او جنتوانه جوړ کړ م ، جنتو نه دخپل‌هیواد دغریب ، مظلو م اووږی تږی انسا ن دپاره ،ددی دپاره چی‌نور لاش خورا ن او کار غان‌خوراك ونه‌لری او نور د چاچیغی او فریاـدونه وانه‌ور یدی شی .

غلام په دی لاره کی زما دپاره‌دټو لو نه‌بنه ملگر ی شو او پد ی لاره‌کی هغه هیڅکله دویری‌احساس‌ونه کړو، هغه او س زما نه هـم زیات هیړ نی او زوروړو ،د هغه‌په‌اننگوکی دهمت او غیر ت و ینه‌له ورایه بښکاریدله ... نن چی ز ه دخپلی‌گمرا هی وخت رایادو م بی اختیاره ولړ زیږم اود ځان نه می‌کړکه راپیداشی ، هر چیر ته چی لاړ شم لو هر چاته چی‌ورسیږ م خپله کیسه‌کوم .

دکار غانو اولاش خـــو رانـو کیسه ...

دهغو کار غانو کیسه چی نه یی‌په انسان رحم کولو او نه‌په‌حیوان. هم یی دانسان غوښی خوړ لی اوهم‌یی دحیوا ن .هم دانسان وینوته تږی وو او هم دحیوان وینوته ...

ماد ډیرو خته پوری د شپی په‌خوب کی چیغه‌کو له ، دکور نـــی غړی پو هیدل چی‌زه په خوب کی‌ویر یږ م ، ا و پـــــــه د ی ناروغی نوی اخته شوی وم .بښځی‌او ماشومانو می کوټه بیله‌کړه، میا ملایی راوستل او تعویزو نه یی‌راکړل خو هغو هم کوم تاثیر ونه کړ. دننه‌په‌و جودکی ، په‌رگو نواو پلوکی ،په‌زړه او ځیگر کی ، په وینه او مغزو کی‌می یوه پټه‌غو غاوه‌هره شپه می کار غان په‌خو ب کی لیدل چی‌لگیادی دځناورو او حتی انسانانو غو بنی خوری او هډو کی یی شپیلی ...

هو اداما په‌و ینه لیدلی‌وو ، په‌خپلو غټو سترگو می د هغوننداړه

کړی‌وه ،دانه خیال واونه و هم یا تصور بلکی یو حقیقت او وا قعیت و او زه هم دهغه یوه‌برخه وم اوداخبره می‌نه هیر یدله چی ماته ویل شوی وو هر څوك که د(جابرخان) حکم ونه منی نو غوښی به‌یی د کار غانو خوراك شی .

ما هیڅا ته دزړه حال ،نه شـــوویلی ، و یریدلم چی دکار غا نو خورا ك نه‌شم،غلام زلمی و ا و دحقیقت په‌پو هیدلو یی یو عجیـب تغیر وخوړ ، زړور شو، بیدارشو،اوزمانه جداکیدو نکی ملګر ی‌شو. زما عقیده بدله شوی‌وه اود څان‌نه‌می کرکه پیداشوی‌وه .غلام زه‌زړور کړم چی دکار غانو په ضد مبارزه‌پیل کړو او هغه مو پیل کړه او ددی کار دپاره مو ډیر ی لاری‌ولټولی‌اودنورو سره موسلا مشوره‌وکړه ... فیصلی مووکړ ی او ... زمونږ‌دفیصلی لادوه هفتی نه‌وی تیر ی شوی چی یووړو کی ماشوم می چادموټرلاندی کړو. دموټر خاو ند او چلوو نکی پیدانه‌شو اونه ونیو لی‌شو او چی‌کله می هلك خاورو ته سپارلو نو دهغو دوه کســـا نـــوستړگی می‌و لیدی کوم چی مـــاد (جابر خان) په‌کور او بیاورو سته،دکار غانو په هغه‌کنده کی لید لی وو ...په هر څه پوه شوی وم ، معماراته حل شوی وه اود خپـــل هلك قاتلان می‌پیژ ندلی وو .خـــوحیرا نوم چی‌څه وکړم څنګه هغوی اود هغوی مشر دلسګو نو کسانودقتل په‌ګناه او جرم ونیسم ا و د قانون پنجو ته‌یی وسپار م هیڅ‌سند راسره نه‌و اودبلی خوا وپریـد لـم هم ...

پوه شوم که خپل څان اوکور نی‌لادرکه نه‌کړم نو سر نو شت به‌می ددی نه هم ویر جن او دردوو نکی‌وی‌نو دشپی کیه شوم ، دکلی نه پټ بل کلی‌ته لاړم اودیوخپلوا ن‌په‌کلا کی‌می‌واړول ،څان می هیڅاته‌نه ښکاره کولو ، سو ګند می‌خوړلی‌وچی‌دلاشخو رانو نه به انتقام‌اخلم،

دهغوی نه چی د دوز خ دروازه‌بانان‌وو اودنورو په‌وینو یی ژو نـــد کولو ...

وینی می خوښیدلی ، په‌زړه زخمی‌شوی وم، دی زخم آرام نـــه پریښودلم ،خوب می نه شـــو کولی ...

لاری می زیاتی پیداکړی او ملګری می هم زیات شوی وو ، د دارپړ ی می‌دهغو په غاړه کی‌کوت. دقانون دپاره می سندو نه اودستا ـ ویزوونه راپیدا کړی‌وو...

نبه می یاد دی چی‌یوه‌ور ځ مادهغه دنیولو اقدام وکړ ، دقانو ن مجریان می‌دځانه سره دهغه کورته بوتلل ،لیکن کار غه دځا لی نـــه الوتی او ځاله‌تشه پاتی‌و ه.هیڅوك په هغه کور کی نه ووچی مـــوږ نیولی وای لیکن په‌یوه کوټه کی دوینو څاڅکی پراته‌وو اودا په خپله په‌دغه کور اودغه ځاله کی دجرم‌یوغټ‌ثبوت و او څار ندوی هغه پـــه پوره دقت‌و کتل ...

زه پو هیدلم چی دغه و ینی دیوبل قتل ثبوت دی خو قاتل اومقتول دواړه لاپته وو او په دی وخت کی‌ټولو ماته کتل اوددی کتلو په‌معنی زه نبه پوهیدم ...

لږه شیبه می ذهن او فکردواړه‌ګډوډ شول خو ډیر زر نبه شوم، په همدی وخت کی‌می هغه کنده‌اوکارغان راپه‌یاد شول . هر څه می په‌ذهن او فکر کی روښانه شول ،بی معطلی می د ملګرو اوڅارندوی نه‌خواهش و کړو چی‌زما سره هغه‌ځای ته لاړ شی چیرته چی‌کار غان دخلکو او غواګانو غو نبـــــــی‌ـخور ی او ...

داسی نښکاریدم لکه لیو نی ، په‌سترګو کی می او نښکی را پیدا شوی‌وی ، هغوی زما سره روا ن شول لیکن په ما باندی د بی ـ اعتمادی نښی نښانی یی هم پـــه‌ټنډو کی‌لیدل کیدی ...

مونږ دکار غانو هغه کندی ته‌چی‌ماور باندی د دوز خ نوم ایښی و ډیر زړ ورسیدو .لمر جګ ولاړو او ښه‌رڼا په‌ټو له‌کنده خوره وه .د لیری نه دغلام ستر گی بیاپه هغودوو کارغانو ولګیدی چی دپخوا په شان دغونډی په سر ناست‌وو، مـاملګرو ته‌وویل چی دهغو دوو تنو دتیښتی لار بنده کړی ، هغـــوی‌تصور نشو کولی چی دغسی منظره به‌وویني ...

لاندی په‌کنده کی ، کار غا نډبل‌هروخت نه زیات‌وو . ځینی یی‌ټیټ الوتل او نورو یی په‌لاشو نوځانونه‌مړول ،دځارندوی په‌وینا مو نږ کندی ته‌ور ښکته شوو ، دډزو په آوا زدیرش څلو یښت کار غان پور ته والوتل او مونږ لاشو نو ته ورنژدی‌شوو .دټو لو نه مخکی مـــــا (جابر خان)وپیژندلو چی نیما یی‌بدن یی کار غانو خوړلی‌و ، بله‌خوا دوه دری خوړل شوی انسانان نورهم پراته‌وو .

دجابرخا ن پیژندل دنورو دپاره‌ممکن نه‌وو خو هغه ما څار ندویانو ته‌ور وپیژاند .د هغه (گټه گوته)د مخکی نه نه‌وه ،ټوپك الوزولی وه، اواوس یی دبدن زیاته بر خه‌کار_غانو خوړلی‌و ه ،د هغه په‌تن کی همغه‌جا می وی چی مالید لـــــی‌وی...

هغه‌نیول شوی دوه تنه هم همغه‌څوك وو چی‌د(جابر خان) خد مت یی‌کولو اود هغه‌نه‌یی دلوټو نـــو(بنه‌لونه) اخیستل . هغو ی پـــه تحقیقاتو کی په هر څه اعترا ف وکړو ،(جابرخان) هغوی په خپله وژلی‌و ځکه چی دهغه سره یـــی‌اختلاف راپیداشوی‌و ، دا ځل و ړو کار غانو ،غټ کار غه راپرزو لی‌واو هغه‌یی ددوه دری تنو نورو سره همغه کندی ته غوزار کړی‌و چی‌ده‌دخپلو قر بانیانو دپاره انتخاب‌کړی وه او همغو کار غانو یی غو ښـــی‌وخوړ ی کو مو کار غانو چی ددهد قربانیانو غو ښی خوړلی وی...

پای

PROPERTY OF ACKU 2968

انتشارات کمیتهٔ دولتی طبع و نشر ج.د.ا
مطبعهٔ دولتی